

Postoje mladých nesezdaných párů k instituci manželství

Lucie Kloudová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie KLOUDOVÁ**

Osobní číslo: **H07198**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Postoje mladých nesezdaných párů k instituci manželství**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek pro praktickou část práce.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu pomocí techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu a jejich shrnutí.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FIALOVÁ, L., Představy mladých lidí o manželství a rodičovství. Praha: Slon, 2000. ISBN: 80-85850-87-7.

JÄCKELOVÄ, K., I tohle je manželství. Praha: Knižní klub, 1997. ISBN: 80-7176-460-4.

MATĚJČEK, Z., O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál, 1994. ISBN: 80-85282-83-6.

MATOUŠEK, O., Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha: Slon, 1997. ISBN: 80-85850-24-9.

MOŽNÝ, I., Moderní rodina. Mýty a skutečnosti. Brno: Blok, 1990. ISBN: 80-7029-018-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Michaela Jurtíková
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

25. ledna 2011

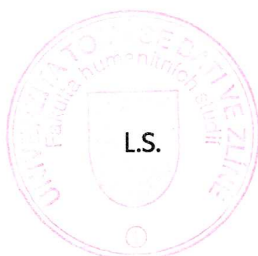
Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně ...28.4.2011

...Lucie Kloubová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá názorem na manželství a nesezdané soužití. Cílem práce je zjistit, jak mladé páry vnímají instituci manželství, z jakého důvodu se uchylují k této formě soužití a upřednostňují jej oproti tradičnímu manželství.

Teoretická část se věnuje definici manželství a nesezdaného soužití včetně motivů vedoucích k těmto formám soužití, rodině, partnerským vztahům a očekáváním s nimi spojená. Výzkumná část práce je zaměřena na srovnávání názorů na manželství a nesezdané soužití u vybraných nesezdaných partnerských dvojic.

Klíčová slova: rodina, manželství, nesezdané soužití, partnerský vztah, manželské role

ABSTRACT

This work is concerned with an opinion on marriage and cohabitation. The tendency of this work is to find out, how do young couples feel about the institution of marriage, for what reason do they resort to live in cohabitation but not to be married and why do they prefer this way of live.

Theoretical part is concerned with the definitions of marriage and cohabitation within the motives leading to these forms of live, family, partnerships and expectations associated with them. My research work is aimed at confrontation of the opinions on marriage and cohabitation of selected unmarried couples.

Keywords: family, marriage, cohabitation, partnership, role of marriage

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Michaele Jurtíkové za odborné vedení, milý a vstřícný přístup a také za čas, který mi vždy s ochotou na každé konzultaci věnovala.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 RODINA.....	13
1.1 FUNKCE RODINY	14
1.2 ČESKÁ RODINA	15
1.3 SPECIFIKA SOUČASNÉ ČESKÉ RODINY	16
2 VOLBA PARTNERA.....	18
2.1 DOBA VHODNÁ PRO VOLBU PARTNERA.....	18
2.2 DEFINICE DOSPĚLOSTI	18
2.2.1 Období mladé dospělosti.....	19
2.3 OČEKÁVÁNÍ SPOJENÁ S PARTNERSKÝM VZTAHEM	20
2.3.1 Očekávání žen	20
2.3.2 Očekávání mužů.....	21
3 MANŽELSTVÍ	23
3.1 MANŽELSTVÍ A SVOBODA	24
3.2 VÝVOJOVÁ STÁDIA MANŽELSTVÍ.....	24
3.3 MOTIVY VEDOUcí K UZAVŘENí MANŽELSTVÍ.....	25
3.4 DETERMINANTY RIZIKOVÉHO MANŽELSTVÍ	27
3.5 MUŽSKÁ A ŽENSKÁ ROLE.....	28
4 NESEZDANÉ SOUŽITí.....	30
4.1 MOTIVY VEDOUcí K VOLBĚ NESEZDANÉHO SOUŽITí	32
4.2 SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE.....	33
5 ROZDíLY MEZI MANŽELSTVím A NESEZDANým SOUŽITím	35
5.1 PREFERENCE VE ZPŮSOBU RODINNÉHO ŽIVOTA	35
5.2 ROZDíLY V POHLEDU NA TRADIČNí RODINNÉ HODNOTY	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
6 METODOLOGIE VÝZKUMU.....	38
6.1 PŘÍPRAVA VÝZKUMU	38
6.2 VÝZKUMNÝ VZOREK	38
6.3 METODY VÝZKUMU	39
6.3.1 Polostrukturovaný rozhovor.....	39
6.4 VÝZKUMNÝ Cíl, VYMEZENí VÝZKUMNÉHO CíLE.....	40
6.4.1 Dílčí výzkumné cíle	40

6.5	PLÁN VÝZKUMU	41
6.6	PRŮBĚH VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ, SBĚR DAT	42
7	PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	43
7.1	SROVNÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ	43
7.1.1	Důvody nesezdaného soužití	43
7.1.2	Pohled na nesezdané soužití	45
7.1.3	Důvody upřednostnění nesezdaného soužití před manželstvím.....	47
7.1.4	Společná budoucnost	48
7.1.5	Názor na manželství	50
7.1.6	Klady a zápory manželství	55
7.1.7	Motivy k uzavření manželství	57
7.1.8	Manželské role	58
7.1.9	Benevolence nesezdaného soužití k nevěře.....	60
7.1.10	Soužití rodičů jako možný faktor	61
7.2	ZÁVĚR VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	62
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

„Manželství je více než láska, protože oběma umožňuje vzájemně se přizpůsobit jeden druhému, kdežto láska při sebemenším nedorozumění hrozí rozchodem.“

René Descartes

Manželství je institucí, která plní řadu významných funkcí. Institucí, která má řadu různých významů. V poslední době se však instituce manželství ve vyspělých zemích přizpůsobuje dnešní moderní společnosti a lze sledovat změny v preferencích rodinného soužití a to především u mladé populace. Jedná se právě o nesezdané soužití, které se stává trendem dnešní doby a stále více diskutovaným tématem.

Jak ukazují současné statistické údaje, v dnešní době stále více, především mladých lidí, volí tuto volbu soužití oproti tradičnímu manželství a považuje instituci manželství více či méně za instituci zastaralou či zbytečnou a žije s partnerem ve společném soužití jako druh a družka. Toto soužití lze chápat v mnohých případech jako jakýsi předstupeň manželství s pozdějším úmyslem manželství uzavřít anebo také ne. Nesezdané soužití neboli také kohabitace má, stejně jako každá forma soužití, svá specifika a možná rizika. Má své zastánce ale také radikální odpůrce. Každá mince má svůj rub i líc, stejně tak je možné ze dvou stran nahlížet na nesezdané soužití a manželství. Ani manželství, ať už je uzavřeno před Bohem, či obyčejně před úřady, nedává nikomu z nás doživotní záruku spokojenosti ani jistoty, že právě to naše manželství vydrží.

Asi jako každý, i já jsem měla a mám své představy a plány do budoucna, většina z nich se mi nedávno vyplnila. Možná, že ne všechno vychází tak, jak si člověk v životě dřív naplánoval, ale postupem času a s nabytou zkušeností své původní plány snad každý z nás upravuje a trošičku mění. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že i já s partnerem jsme dali přednost nesezdanému soužití a zajímalo mě tedy, jak jiné nesezdané páry vnímají instituci manželství a jaké důvody je vedly k volbě nesezdaného soužití.

Má práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a výzkumnou. V teoretické části vymezuji pojmy jako je rodina a její funkce, partnerský vztah a okrajově zmíním očekávání spojená s volbou partnera. Tato práce je především zaměřená na manželství a nesezdané soužití, které blíže charakterizují a shrnuji motivy vedoucími k těmto typům soužití. Výzkumnou část mé práce věnuji rozboru mladých partnerských dvojic žijících v kohabitaci a jejich pohledu na instituci manželství a nesezdané soužití. Cílem výzkumu je zjistit, jak

mladé nesezdané páry vnímají instituci manželství, z jakého důvodu se vybrané mladé partnerské dvojice uchylují právě k nesezdanému soužití a z jakého důvodu jej upřednostňují oproti tradičnímu manželství. Součástí práce je také zjistit, jaké by byly motivy vedoucí k uzavření manželství, pohled na manželské role, zda jsou nesezdané páry benevolentnější k nevěře a zda za možný faktor ovlivňující volbu soužití lze považovat soužití rodičů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA

Každý z nás zcela jistě ví, co znamená pojem rodina. Nad takovým pojmem se člověk ani nepozastavuje, rodinu bere jako naprostou samozřejmost a nad významem toho jednoduchého slova se jen málokdo zamyslel. Je tady, když ji potřebujeme, je naším útočištěm, dává nám pocit jistoty, že někam patříme. Přesto každá rodina je jiná, uznává různé hodnoty, které dál předává, rozdílně vychovává své děti, jinak tráví společný čas. Jak však přesně definovat pojem rodina? Definování pojmu, který každý z nás zná a přesně ví, co pro něj znamená, není vůbec jednoduché. Zcela určitě se bude lišit pohled psychologický a sociologický. Také různé oblasti v téže vědě mohou chápat pojem rodina rozdílně, stejně tak různá literatura podává různé definice.

Rodinou je podle psychologického slovníku (Sillamy, 2001. s. 259) považovaná: „Společenská instituce založená na sexualitě a rodičovských tendencích; její forma je různá podle kultury (monogamní, polygamní, polyandrická atd.). V naší společnosti je hlavní funkcí rodiny zajistit bezpečí jejích členů a výchovu jejích dětí. Děti si v rodině osvojují řeč, zvyky a tradice své skupiny. Hrou napodobování a identifikace s rodiči vypracovávají svou osobnost, utvářejí svůj charakter a přecházejí od egoismu k altruismu.“ Sociologický slovník (Geist, 1992. s. 344) definuje rodinu jako: „Institucionalizovaný sociální útvar nejméně tří osob, z něhož část členů je vzájemně spojena pokrevním nebo adoptivním, sociálním vztahem rodič-dítě, druhá část vztahem matka-otec, třetí část, která se vždy nutně nemusí objevovat, vztahem pokrevním nebo adoptivním, sourozenectvím, všichni vztahem příbuzenství v sociálně sankcionovaném více či méně trvalém sociálním vztahu.“

Rodina existovala v dřívějších dobách a je součástí každé společnosti. Rodina umožňuje každému z nás poznávání, osvojování si kultury společnosti, ve které se narodíme a která je pro danou společnost specifická. Je významnou institucí především pro dítě, pro které znamená domov prostředí, se kterým se od narození setkává, ve kterém by se mělo cítit v bezpečí. Každá správně fungující rodina naplňuje každého jejího člena pocitem smysluplnosti, dodává mu pocit bezpečného zázemí a zajištění (Matoušek, 1997).

1.1 Funkce rodiny

Funkce rodiny lze určitým způsobem chápat jako jakési úkoly, které by měla plnit vůči sobě navzájem a také ke společnosti dané doby. Stejně jako všechno v naší historii, i funkce rodiny zaznamenaly určité změny. I přes problémy, kterými rodina prošla, můžeme rodinu stále považovat za nezastupitelnou instituci jak pro dítě, tak i pro dospělého jedince. Svoji nenahraditelnou funkci má v případě jak předávání mezigeneračních hodnot, tak jako nejvýznamnějšího socializačního činitele, pomocí kterého lze ovlivnit osobnost člověka už od počátku, a to zejména v rozhodujících okamžicích (Kraus, 2008).

Rodina je prvotní model společnosti, se kterým se dítě setkává a ta následně ovlivňuje celý jeho budoucí život. Předurčuje, jak se bude dítě dále vyvíjet jako člověk, jaké bude mít vztahy k jiným lidem, skupinám. Rodina nevědomě také předává, směřuje dítě na hodnoty, které daná rodina uznává a dítěti tímto předává určité socializační dovednosti, bez kterých se žádný jedinec v pozdějším období, fázi života neobejde. Právě rodinu můžeme označit za nejstabilnější vzorec současné společnosti (Matoušek, 1997).

Současné funkce rodiny:

- Biologicko-reprodukční funkce
- Sociálně-ekonomická funkce
- Ochranná funkce (zaopatřovací, pečovatelská)
- Socializačně-výchovná funkce
- Rekreační, relaxační, zábava
- Emocionální funkce (Kraus, 2008)

Matějček (1994) vidí neodmyslitelný význam rodiny především po stránce výchovy dětí. Za obzvláště důležité je pro správný duševní i psychický vývoj dítěte nutná správná emocionálně založená výchova ze strany rodičů. Pro dítě je nezbytně žádoucí, aby vyrůstalo ve stabilním láskyplném prostředí. Rodina ovlivňuje správný vývoj dítěte od jeho narození a je také příkladem mezilidských vztahů, které jej ovlivňují po celý život. Rodina uspokojuje psychické potřeby dítěte. Mezi nejvýznamnější potřeby patří potřeba citové jistoty. Singly (1999) uvádí tvrzení amerického sociologa, který zastává názor, že se role

rodiny v socializaci dítěte stále zmenšuje. Moderní rodina již nenaplňuje všechny její funkce jí vlastní, ale tyto funkce nyní zastávají jiné instituce. Rodina má především za úkol utvářet osobnost dětí a stabilizovat ji u dospělých. Rodina je definována jako emoční podpora, kterou svým členům poskytuje.

1.2 Česká rodina

Podle Matouška (1997) je současná česká rodina především rodinou zaměstnané ženy. I přes maximální pracovní nasazení muže, který je většinou také mnohem lépe finančně ohodnocen, pouze málokterá průměrná rodina by byla schopná pouze s jedním příjmem do rodinného rozpočtu. Z tohoto důvodu je pracující žena v posledních letech naprostou nutností. Žena má na starost kromě běžného fungování rodiny, domácnosti, dětí, také zaměstnání a je značně těmito úkoly přetížena. Ženy také úspěšně podnikají anebo se angažují ve veřejné činnosti, v dobách nedávno minulých naprosto nemyslitelné. Vznik a rozvinutí ženského emancipačního hnutí v západních zemích umožnil ženám zaujmout společensky významné pracovní i politické funkce.

Česká rodina prošla v posledních desetiletích zajímavým vývojem. Poválečné období z hlediska rodinného chování bylo ve znamení sňatkového boomu, na který navazoval „baby boom“. Rodina byla lidmi vnímána jako oblast seberealizace, vzhledem k politickým a ekonomickým poměrům (Kraus, 2008).

Změna v rodinném chování nastala po roce 1989, kdy se výrazně snížil počet sňatků, věková hranice uzavření manželství se naopak zvyšuje a alarmující čísla ukazuje především porodnost. V porovnání s osmdesátými léty, kdy počet uzavření manželství se pohyboval průměrně kolem 80-90 tisíc ročně, v roce 1995 sňatek uzavřelo pouze 54 tisíc a průměrný věk osob vstupujících do manželství se pohyboval u mužů ve věku 24 let, u žen 21 let. Tímto byla Česká republika naprosto výjimečná oproti jiným státům Evropy, kde byl průměrný věk daleko vyšší. Tato hranice se postupně zvyšovala, v roce 1995 byl průměrný věk uzavření manželství u mužů 26 let, u žen 24 let. S průměrným věkem uzavření manželství velmi úzce souvisí také porodnost, která výrazně klesla (Matoušek, 1997). Přibývá počet dětí narozených mimo manželství. Manželský svazek již není podmínkou pro rodinný život. Zvyšuje se počet svazků, kdy toto kritérium naplněno není (Kraus, 2008). V osmdesátých letech se mimo manželství narodilo okolo 10 tisíc dětí, v roce 1995 jich bylo již okolo 15 tisíc. Jak tyto čísla ukazují, je evidentní, že tradiční manželství ustupuje a

nastupuje trend nesezdaného soužití (Matoušek, 1997). Taková soužití jsou však schopna fungovat jako rodiny a splňovat znaky rodiny, jako je společné bydlení v jedné domácnosti a že lidé v soužití bez uzavření manželství jsou také schopni vzájemné kooperace v rámci společensky uznávané dělby práce (Kraus, 2008).

1.3 Specifika současné české rodiny

Současnou českou rodinu ovlivnil především výrazný pokles porodnosti, zvyšující se věk při uzavření prvního manželství, stále se zvyšující počet rozvodů a také počet dětí narozených mimo manželství. Z těchto změn je také zřejmá snaha o omezování počtu dětí na jednu rodinu a s rozvojem antikoncepce také zamezení nechtěných těhotenství.

Kraus (2008) specifikuje znaky české rodiny následovně:

1. Proměny v sociálních rolích rodičů zapříčiněné demokratizací uvnitř rodiny. Muž ztrácí dřívější výsadní postavení, žena získala některá práva ale i povinnosti, které byly dříve spojovány s muži. Přítomnost obou rodičů je stále nenahraditelná, děti se aktivněji podílejí na organizaci rodinného života. Vztah mezi rodiči a dětmi je více partnerský (Kraus, 2008).
2. Rodina se uzavírá před vnějším světem, jako důsledek tendence separovaného života generací a poklesu významu sousedských vztahů a také obecné tendence úniku před dnešním přetechnizovaným životem do života klidu rodiny (Kraus, 2008).
3. Téměř ve všech rodinách lze sledovat úbytek společně stráveného času, času, kdy se rodina schází pohromadě, sděluje si zážitky, povídá si. Naopak přibývá rodin, kdy se její členové pouze potkávají a přestávají komunikovat úplně. Lze také sledovat, že si manželé vedle společného rodinného života vytváří ještě další vázání, například na záliby (Kraus, 2008).
4. Rodiče tráví v zaměstnání mnohem více času, než tomu bylo dřív, děti postrádají čas, který by s nimi mohli rodiče trávit. Nedostatek společně stráveného času je kompenzován materiálními prostředky, které se promítnou do hodnotového systému a vlastností dítěte (Kraus, 2008).
5. Narůstá počet dvoukariérových manželství, jako důsledek emancipace, která mnohdy vede k rozpadu rodiny, zvyšuje se také rozvodovost manželství, rozpadá se prakticky každé druhé manželství, kdy většina rozvádějících má děti. Stabilita rodiny je značně narušena (Kraus, 2008).

Většinu funkcí české rodiny převzaly jiné sociální instituce, legalizace partnerského soužití není podmínkou rodinného života, zvyšuje se podíl rodin založených na soužití partnerů bez uzavření manželství. Struktura rodiny značí změnu, klesá počet dětí v rodině a minimalizuje se vícegenerační soužití, s rozvojem antikoncepce a plánovaného rodičovství se snižuje počet nechtěných otěhotnění. Změna v organizaci rodinného cyklu – lidé vyššího věku zakládají rodiny, děti se rodí do nesezdaného soužití, nebo do manželství, teprve po určité době trvání soužití, doba, po kterou žijí společně rodiče se svými dětmi v jedné domácnosti, se podstatně prodlužuje (Kraus, 2001).

2 VOLBA PARTNERA

Při volbě budoucího partnera máme jasnou představu, jak by měl náš ideální protějšek vypadat a jaké charakterové vlastnosti by měl mít. Ne vždy se však tato naše představa při hledání vysněného partnera skutečně prosadí.

Jak ukazují různé studie, muži při volbě budoucí partnerky preferují především vzhled a její mládí. Ženy naopak hledají muže o něco staršího, kdy se předpokládá jeho vyzrálost a schopnost rodinu dostatečně zabezpečit po ekonomické stránce. Ukazuje se, že při výběru budoucího partnera preferujeme osobu stejné rasy, sociálního postavení a většinou i stejného náboženského vyznání. Lidé si často do vztahu mnohdy nezáměrně přináší i taková očekávání, mezi která řadíme například model rodiče, jako budoucího vzoru a to jak v kladném, tak záporném smyslu. V dnešní společnosti a kultuře této doby se při výběru budoucího partnera řídíme především citem a nejdůležitějším faktorem volby je pro nás zamilovanost (Matoušek, 1997).

2.1 Doba vhodná pro volbu partnera

Nikdo nechce zůstat v životě sám, každý z nás hledá spřízněnou duši, se kterou by se mohl podělit o své radosti i trápení. Nejvhodnější dobou pro navazování trvalejších vztahů se jeví období dospělosti, kdy tato doba představuje významnou etapu v životě každého člověka, plnou podstatných změn, mezi které stabilní partnerský vztah jistě patří.

Mladí dospělí lidé se připravují na svou životní dráhu, na vstup do manželství a dříve či později i na založení rodiny. Jedná se o období, ve kterém se rozhlížejí, vytvářejí si představy o životě, hledají vzory a definují si životní cíle, kterých by chtěli dosáhnout. Mladí lidé hledají také sami sebe a vztahy k lidem v rodině i mimo ni. Dospělost každého člověka je obdobím vytváření nebo dotváření představ o životní dráze, obdobím přechodu od často idealistických plánů mládí k realistickému rozhodování dospělého člověka v podmínkách dané doby a společnosti (Fialová, 2000).

2.2 Definice dospělosti

Jak uvádí Vágnerová (2000), počátek doby, kdy vlastně člověk dozrál do dospělosti, není jednoznačně vymezeno žádným rituálem, který by na tuto změnu poukázal. Za základní faktor však můžeme považovat právní dospělost, tedy zletilost, kterou však společ-

nost nepovažuje za zásadní signál dospělého člověka. Dospělost se vyznačuje mimo jiné dosažením určité věkové hranice a s ní také spojená větší sebejistota a vědomí větších kompetencí. Nejpodstatnějším znakem dospělého jedince je samostatnost, zodpovědnost za svá chování a činy a samozřejmě ochota za své činy nést patřičnou zodpovědnost. S dospělostí je také spojená svoboda rozhodování sám za sebe. Dospělý člověk má větší práva, ale také povinnosti a zodpovědnost, nejen vůči sobě, ale také vůči společnosti, která od dospělého člověka očekává určité jednání a chování. Za společensky žádoucí je respektování sociálních norem dané společnosti (Vágnerová, 2000).

Zásadní projevy dospělosti:

- **Nezávislost na orientační rodině** projevující se změnou vztahu k vlastním rodičům. Vztahy nejsou oproti bouřlivému období puberty zatíženy nedorozuměním a vzájemným napětím. V dospělosti jsou vztahy k rodičům klidné, vyrovnané, kdy je dospělý člověk schopen rodiče hodnotit objektivně a dokáže ocenit zkušenosti a rady (Vágnerová, 2000).
- **Osamostatnění**, které se vyznačuje v přijetí nové role dospělého člověka, přijetí nových hodnot a norem dané společnosti a jejich jednotlivých skupin (Vágnerová, 2000).
- **Celková proměna vztahu k ostatním lidem**. Schopnost partnerského soužití a akceptování potřeb druhého partnera a harmonizování s potřebami vlastními. Zvládnutí vztahů také k lidem v nadřazených i podřízených rolích (Vágnerová, 2000).
- **Sexuální zralost**, patří k nejdůležitějším aspektům partnerského vztahu (Vágnerová, 2000).
- **Ekonomická soběstačnost**, projevující se nezávislosti na původní orientační rodině a uspokojení potřeby v oblasti seberealizace (Vágnerová, 2000).

2.2.1 Období mladé dospělosti

Pro období mladé dospělosti je charakteristické přijetí určitých rolí, které jsou s obdobím dospělosti neodmyslitelně spjaty, a které značí přijetí určitých sociálních norem. Přijetí profesních rolí, navázání stabilního partnerského vztahu, na který je později navázáno manželstvím. Toto období je charakteristické také převzetím manželské role a také budoucí role rodiče. Mladou dospělostí je vymezeno období člověka ve věku od 20 do 35 let.

Jedinec v období mladé dospělosti je otevřen všemu novému, je to také období naplňování vlastních plánů i hodně změn (Vágnerová, 2000).

„Dilema rané dospělosti spočívá v rozporu potřeby svobody a nezávislosti s potřebou zkusit nové role, které sice sociálně potvrzují dospělost, ale jsou zároveň nějak omezující“ (Vágnerová, 2000, s. 305).

2.3 Očekávání spojená s partnerským vztahem

Lidé hledají spřízněnou duši z mnoha důvodů, především je to ale pocit, že člověk na nic není v životě sám, má určitou životní oporu, lásku a od svých protějšků mají také mnohá očekávání, která se však ne vždy vyplní. Některá lidská očekávání mají reálný základ, směřující především ke stabilnímu vztahu. Naopak některá očekávání mohou být i v tom negativním smyslu ovlivněna soužitím rodičů. Pro někoho může být právě partnerský vztah základ pro vyplnění vlastních potřeb, a to může mít neblahý vliv na průběh celého vztahu.

Očekávání žen a mužů od manželství jsou značně rozdílná, odlišnosti v ženské a mužské psychice jsou zde velmi zřetelná. Tato očekávání, neboli také uspokojení mužských či ženských potřeb, jsou aplikována na manželský život, můžeme však říci, že tato očekávání můžeme aplikovat na kterýkoli partnerský vztah, ať už je manželstvím spojen či nikoli.

2.3.1 Očekávání žen

Pro ženu je velmi důležité pochopení, podpora, vnímání její bytosti po emocionální stránce. Schopnost porozumění a pochopení jejích slov, pochopení pro její potřeby, touhy.

- **POPO** (posedět a popovídat) - Žena cítí potřebu sdílet, podělit se s mužem své zážitky, pocity, dojmy. Toto očekávání je založené především na nutnosti ženy se vypovídat, mít u sebe pozorného posluchače, který vyjádří souhlas nebo se do hovoru dokonce přidá a taktéž se podělí o své zážitky. Cílem konverzace není vést nijak složitý dialog, kdy nejsou od muže očekávány rady, žena očekává vyslechnutí, empatii, útěchu (Kratochvíl, 2009).
- **DUPO** (duševní porozumění) - Žena od svého muže očekává především porozumění a citové souznění. Může s ním o čemkoli otevřeně hovořit, sdělovat mu názory, zážitky, vlastní pocity a muž je ochoten ji být věrným posluchačem, který je natolik

citlivý, že do všech jejích sdělení se snaží vcítit a napomáhá jí myšlenky jasněji formulovat. Žádný manželčin názor, není zlehčován, ironizován ani kritizován (Kratochvíl, 2009).

- **VYPO** (vycítit, co žena potřebuje) - Muž by měl vždy přesně vědět, co má žena právě na mysli, měl by vycítit, jak se žena cítí, ještě dříve než to řekne. Měl by tušit, že si žena něco přeje, kdy a co přesně si přeje. Měl by vědět, kdy je vhodný okamžik na chválu, či něžnosti, zda je právě vhodný okamžik vynést smetí či vyluxovat, nakoupit či uvařit. Za obzvláště důležité je také nezapomenout na žádný ženin svátek, narozeniny ani výročí a také vhodné chvíle k obdarování drobným dárkem či květinami (Kratochvíl, 2009).
- **VYCE** (vyjadřovat lásku celým svým životem) - Toto očekávání v podstatě shrnuje předchozí očekávání, pouze je rozptyluje do delšího časového horizontu. Muž má ženu milovat, a aniž by to říkal, žena by to měla cítit z jeho projevů lásky a náklonnosti. Důkazem jsou slova lásky, obdivu, porozumění, věrnosti. Vždy když je potřeba, má se žena o koho opřít, zároveň však musí poskytovat určitou svobodu, kterou každý z nás v určitém smyslu vyžaduje. Muž by měl celým srdcem dokazovat, že bez ní jeho život nemá žádný smysl (Kratochvíl, 2009).

2.3.2 Očekávání mužů

Očekávání mužů je diametrálně odlišné od očekávání žen. Očekávání, která opět s nadsázkou uvádí Kratochvíl, můžeme charakterizovat jako požadavky na uspokojení vlastních potřeb muže.

- **UU** (uvařeno, uklizeno) - Muž očekává uspokojení potřeb a to v podobě pohodlí uklizeného, útulného domova s vůní něčeho lahodného k snědku. Někdy si také muž svojí ženu plete se svojí maminkou a na tom také pohoří, žena na vyvařování dle přání nemá bohužel čas ani mnohdy náladu a snaží se muže nalákat alespoň k základním nezbytným úkonům v kuchyni. Pro muže nejsou ženy, které nejsou výbornými kuchařkami, velmi přitažlivé a ukazuje se, že nakonec „láaska přeci jen prochází žaludkem“ (Kratochvíl, 2009).
- **SEZA** (sex, kdykoli se mu zachce) - Snadno dostupné uspokojování sexuálních potřeb vidí ve své ženě většina mužů, patří to k typickým očekáváním každého jedince

mužského pohlaví. Partnerku již nyní nemusí okouzlovat jeho šarmantností, jeho pozorností, dárčičky či květinami, už ji má jistou doma a tu, kterou si vybral má neustále při ruce, kdykoli ho tato touha přepadne (Kratochvíl, 2009).

- **OSTA** (obdiv stále) - Muž od ženy očekává neustálou chválu, obdiv, a očekává také, že tuto chválu na svého muže bude také šířit dál, například v zaměstnání, u kamarádek, známých. Jak má toho nejhodnějšího, nejšikovnějšího, nejpracovitějšího, citlivého, úspěšného, prostě toho nejlepšího chlapa na celém světě. A co se týká vzhledu, samozřejmě vždy a za jakékoli situace je tím nejlepším a nejhezčím mužem široko daleko (Kratochvíl, 2009).
- **NESTA** (nezatěžovat starostmi) - muž očekává obdiv a chválu, ale nesmí po něm žena nic požadovat, hlavně nic co by se mělo opravit, přitáhnout, uklidit nebo udělat. Možná očekává, že žena všechno tohle zvládne sama a nebude ho těmito věcmi zatěžovat. Jakmile žena začne pomoc v domácnosti vyžadovat, muž se doma přestává cítit dobře. Cítí se dobře tam, kde ho obdivují a nic po něm nevyžadují. (Kratochvíl, 2009).

3 MANŽELSTVÍ

Na manželství můžeme nahlížet z různých stran, stejně jako mince má svůj rub, má zákonitě i svůj líc. I manželství má své zastánce, ale zcela jistě najdeme i radikální odpůrce. To, že se spousta mladých lidí do manželství valně nehrne, má zcela jistě své opodstatnění a různé faktory tuto volbu ovlivňující. Jak ale z výsledků mnoha průzkumů vyplývá, manželství bylo a stále je dominantní formou partnerského soužití a to především v případě, že dva lidé chtějí založit rodinu.

„Manželství samo není určitě zárukou větší harmonie, už vůbec ne intenzivnější lásky (ale také ji nevyklučuje), může však být jistou pojistkou příliš ukvapených konců“ (Šmolka, 2004).

Manželství považujeme za nejstarší sociální instituci v lidských dějinách. Tato instituce vznikla na základě židovsko-křesťanské tradice, která představuje trvalý monogamní posvátný svazek. Postupně se tento posvátný svazek vlivem sociokulturních proměn měnil tak, až ztratil původní společenský význam i kdysi tak důležité funkce. Aktuálně manželství považujeme za jedinou formu partnerského soužití, která je institucionalizována a kterou je možné vymezit sociálně, psychologicky a také fyzicky. Každému manželství předchází určitý rituál, který značí počátek této fáze života každého člověka. Vstupem do manželství každý získává určitou novou roli, která se stává součástí jeho samého. Manželství je základ pro vytvoření nového rodinného hnízda, domova, které nahrazuje původní orientační rodinu. Uzavření manželství má zcela jistě určité výhody, stejně tak s uzavřením manželství nabýváme také nové povinnosti, některé z nich také najdeme ve formě právních předpisů (Vágnerová, 2000).

Manželstvím lze uspokojovat psychické potřeby:

- **Potřeba citové jistoty** - partnerství je uzavřením manželství úředně potvrzeno, jejich sounáležitost značí společné příjmení, společné bydliště
- **Potřeba seberealizace** - uzavřením manželství se mladý dospělý jedinec formálně začleňuje do určité sociální struktury
- **Potřeba otevřené budoucnosti** - manželé mají společné plány do budoucna, společné cíle, sny, ke kterým patří například založení vlastní rodiny. Důležitá je především představa společného života, vytvoření určitých hodnot (Vágnerová, 2000)

Vlivem různých historických podmínek se funkce rodiny mění. Nejstarší funkcí však zůstává lidská reprodukce, podmínka pro samotné udržení lidstva. V průběhu vývoje manželství a rodina přijímaly funkce další, ze kterých mnohé pak v dalším společenském vývoji přebíral stát. V historickém pojetí se mění i samotný pojem manželství a rodiny. Dnešní podoba je chápána jako trvalé soužití muže, ženy a dětí, popřípadě s jinými blízkými pokrevními příbuznými žijící ve společné domácnosti, jejichž nejdůležitější vzájemné vztahy jsou upraveny právem (Klabouch, 1962).

3.1 Manželství a svoboda

V moderní společnosti dochází k poklesu sňatečnosti z toho důvodu, že mladí lidé preferují takový způsob života, který nijak neomezí jejich svobodu a individuální rozvoj. Na vztah mezi manželství a svobodou lze dle Fialové (2000) nahlížet několika způsoby:

- „*idealisté*“ vstupují do manželství ochotně, nepovažují manželství za omezující svobodu
- „*individualisté*“ se do manželství příliš nehrnou, nechtějí být omezováni, uvědomují si skutečnost, že partnerský vztah je založen na vzájemné toleranci a ochotě se podřizovat
- „*realisté*“ jsou si vědomi částečné ztráty své osobní svobody, přesto jsou ochotni tuto daň obětovat
- poslední skupinou jsou lidé, kteří si nemyslí, že uzavřením manželství přicházejí o osobní svobodu, přesto však manželství nechtějí uzavírat z jiných důvodů (Fialová, 2000).

3.2 Vývojová stádia manželství

Partnerský pár se v průběhu vztahu setká ať už dříve nebo později se změnami, které vztah určitým způsobem ovlivní a určitým způsobem mění a dokonce i změní. Pokud srovnáme období předmanželské a období manželské, nacházíme značné rozdíly. Po předmanželské zamilovanosti přichází období vážného vztahu, kdy také postupně zjišťujeme rozdíly v našich představách a reálné skutečnosti, jak našeho partnera, tak také manželství a všeho co s ním souvisí. Manželský pár si postupně na sebe zvykne natolik, že mu

postupně zevšední i činnosti, které dříve společně dělali s oblibou a dokonce mohou nastat i dlouhé chvíle ticha v nejedné domácnosti (Kratochvíl, 2009).

Každé období manželského vztahu sebou přináší určité změny a problémy, kterým se daný manželský pár musí přizpůsobit, vypořádat se s nimi. Manželství musí na tyto změny pružně reagovat, aby se manželé snáze s jednotlivými fázemi manželství vyrovnali. Podle sociologů stádia manželství dělíme na manželství před narozením dětí, manželství s malými dětmi, manželství s většími dětmi a manželství po osamostatnění. Další dělení je možné vymežit pomocí periodizace. Problémem periodizace jsou nejednotné časové hranice. Je tedy možné se na stádia partnerského vztahu pohlížet jak z pohledu celkového trvání manželství, tak z pohledu věku partnerů, kdy obě tato období mají typickou charakteristiku (Kratochvíl, 2009).

Vývojová stádia manželství pomocí periodizace:

- Mladé manželství
- Manželství středního věku
- Manželství zralého věku
- Manželství stáří (Kratochvíl, 2009)

3.3 Motivy vedoucí k uzavření manželství

Mnohé průzkumy mezi mladými lidmi ukazují, že za nejdůležitější důvod k uzavření manželství je respondenty stále považována láska a touha po bezpečném zázemí. K důležitým motivům také značíme snahu o to, aby se děti narodily v manželství. Přestože manželství ztratilo mnoho ze svých dřívějších ekonomických funkcí, význam z finančního a ekonomického hlediska zůstává stále důležitý, více než třetina respondentů označila finanční jistotu a právní záruky majetkových vztahů za hlavní výhodu manželství, a to především mužská populace ve věku 21-23 let, u žen pohled na finanční jistotu závisel se vzděláním, vysokoškolačky kladly výrazně nižší důraz na ekonomickou stránku manželství. Mezi motivy vedoucí k uzavření manželství dále náleží ekonomické podmínky (ekonomická samostatnost, výdělečná činnost, dostatečný příjem, samostatné bydlení), podpora ze strany rodičů a státu, splnění „formálních“ náležitostí. Je zajímavé, že u dotazovaného vzorku má menší význam silný partnerský vztah, kdy přetrvává dostatečně dlouhá známost s partnerem (Fialová, 2000).

Dříve mělo manželství celkově vyšší hodnotu, bylo to dáno i faktem, že manželství bylo považováno za posvátné, především z pohledu lidí věřících. Dnes už se mottem „Co Bůh spojil, člověk nerozděluj“ řídí málokdo. Zastánci manželství zastávají názor, že tím, že se dva lidé vezmou, dávají okolnímu světu najevo, že to spolu myslí vážně, že společně chtějí strávit celý život a že se nikdy neopustí, protože manželství určitým způsobem znamená zodpovědnost nejen za sebe ale i za druhou osobu. Na druhou stranu odpůrci mohou argumentovat tím, že „papír“ nikomu štěstí a spokojenost nezaručí.

Jak ukázal průzkum J. Bartuškové (2009) provedený formou internetové diskuze na www.rodina.cz, jehož hlavním cílem bylo zjistit motivy vedoucí k rozhodnutí uzavřít manželství, stejně tak motivy vedoucí k volbě nesezdaného soužití, jsou motivy opravdu různorodé.

- **Vliv osobní situace** - mezi motivy vedoucí k uzavření manželství lze zařadit věk. Jak člověk stárne, mění své priority a názory, které dříve mohly směřovat k nesezdanému soužití. Za motiv lze také označit „vhodnou dobu“, jak uvedli někteří účastníci diskuze. Pro jiné „vhodná doba“ značila dobu, kdy oba věděli, že je to správný a upřímný krok, nehledě na délce trvání vztahu, pro některé znamenala tato doba dostatečné období pro poznání druhého partnera, kdy tato délka je pro každého různá. Další uvedenou podmínkou pro uzavření manželství je také samostatné bydlení, nalezení vhodného partnera a dokončené vzdělání (Bartušková, 2009).
- **Psychologické vlivy** – mezi tyto vlivy jsou zařazeny motivy jako emoce, postoje, hodnoty, ideály. Také znaky osobnosti, vědomosti anebo také předchozí zkušenosti. U lidí, kteří preferují manželství, nehrají emoce prim. Uvědomují si, že vztah má určité fáze a jeho začátkem je zamilovanost. Motivem vedoucím k uzavření manželství se často stává důvěra, hodně zmiňovaným motivem byla také láska. Motivem může být také touha po svatbě, touha po změně nebo se svatbou spojené příjemné pocity. S uzavřením manželství souvisí také pocit jistoty, kdy v tomto případě se respondenti shodli, že v manželství nemá člověk nikdy jistotu jistou. Manželství nezaručí spokojený vztah a funkční rodinu, ale podstatná je především jistota právní. S uzavřením manželství je také spojená rozvodová bariéra, která brání unáhleným rozchodům, i tu lze určitým způsobem považovat za motiv pro uzavření manželství, především v případě, kdy jsou v partnerském vztahu děti. Určitá část si

nedovede představit žít v nesezdaném soužití s dětmi, proto volí manželství, dříve než si rodinu založí. Pro někoho je také uzavření manželství vyjádřením vážnosti vztahu, uzavření manželství je pak důkazem toho, že dva lidé patří k sobě a nenechávají si žádná zadní vrátka pro nikoho dalšího. Zastánci manželství mají odmítavý postoj k nesezdanému soužití, navíc si myslí, že partnera není možné lépe poznat při společném soužití jako při klasickém chození (Bartušková, 2009).

- **Kulturní vlivy** – těmito vlivy jsou především právní předpisy, které jsou důležité v situacích, kdy dojde k nějaké životní události. Pro cizince může uzavření manželství být motivem pro získání trvalého pobytu v ČR nebo například některé instituce pro poskytování služeb preferují manželské páry, například centrum reprodukované medicíny, nebo například v případě snahy o adopci dítěte. Kulturním motivem může být také dodržování tradic, ke kterým manželství bezpochyby patří (Bartušková, 2009).
- **Sociální vlivy** – mezi hlavní sociální vlivy vedoucí k uzavření manželství lze zařadit dítě, které je právě tím, kdo může ovlivnit rozhodování, jakou formu partnerského soužití zvolit. Motivem se na druhou stranu může stát i nechtěné těhotenství, tato manželství pak lze označit za riziková. Volbu soužití ovlivňuje určitým způsobem také rodina, názory našich přátel, nebo mínění okolí. Jako motiv lze označit komunikaci s úřady, učiteli či zdravotníky, kdy oproti komunikaci s druhem/družkou je komunikace zjednodušena. Svou roli také hraje nepochybně společenská konvence. Za neposlední motiv lze také označit víru, která má především mezi věřícími značný vliv na uzavření manželství (Bartušková, 2009).

3.4 Determinanty rizikového manželství

Každé manželství, dříve nebo později narazí na problémy a tím vznikající napětí mezi partnery. Některé páry vzniklou krizovou situací zvládají lépe, některé mnohem hůře. Každý čtvrtý až šestý pár uzavírající manželství se rozvede a většinou se tak stává do deseti let trvání manželství. Je možné podle různých znaků, proměnných či faktorů předem zjistit, zda manželství budoucnost má, anebo si manželství s člověkem, jenž odpovídá určitému tabulkovému riziku, raději rozmyslet?

Plaňava (2000) shrnuje faktory rizikovosti manželství následovně:

- Prostředí původních rodin partnerů je výrazně odlišné a to v z hlediska úrovně vzdělání, životního stylu, socioekonomického statutu a náboženské víry, v rodičovských rodinách partnerů jsou neslučitelné modely rodových rolí
- Manželství rodičů snoubenci považují za nestabilní, nevydařené, anebo jeden či oba považují své dětství, anebo dospívání, za mimořádně strastiplné a nešťastné období
- Jeden či druhý je výrazně emočně závislý na jednom z rodičů, anebo u jednoho, či druhého partnera, případně u obou trvají dlouhodobě negativní vztahy s jedním z rodičů
- Motivem k uzavření manželství je snaha co nejrychleji odejít z domova, případně nechtěné těhotenství partnerky
- Jeden, případně oba se snaží o uzavření manželství po velkém životním zklamání nebo rozhodnutí uzavřít sňatek vzešlo po velmi krátkém vztahu
- Velmi nízký věk ženicha nebo nevěsty (ženich méně než 20 let, nevěsta méně než 18 let) nebo naopak jeden z partnerů uzavírá první manželství ve věku nad 35 let
- Za rizikový faktor lze považovat i velký věkový rozdíl, který činí 15 a více let
- U jednoho či obou partnerů lze sledovat projevy negativního, případně až psychopatického chování (Plaňava, 2000).

3.5 Mužská a ženská role

Jaké vlastně je tradiční rozdělení rolí mezi mužem a ženou? Jaké rozdělení je vlastně to správné? Je rozdělení rolí, jak je známe, snad vrozená záležitost, anebo jsme se naučili akceptovat již zažitě určité rozdělení rolí na mužské a ženské role?

V průběhu posledních 50 let vlivem pomalu probíhajícího procesu se pojetí mužské a ženské role významně změnilo. Změny jsou viditelné v několika oblastech a toto pojetí rolí má odlišný význam pro muže a pro ženy. Mezi méně nápadné oblasti můžeme řadit vymezení vlastní identity a sociální očekávání od opačného pohlaví (Vágnerová, 2000).

Hlava třetí zákona o rodině, upravující vztahy mezi manžely říká, že muž i žena mají v manželství stejná práva a stejné povinnosti. Jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí. Z toho výčtu povinností ale není zcela jasné, jak by to mělo vypadat v realitě.

Mužská role je ženami prezentována mnohdy nejednoznačně a často i protikladně. Mužská role je mnohými ženami definována pomocí vylučujících se vlastností a znaků. Přetrvává potřeba dominantního muže jako potřebné opory, ale i potřeba partnera na stejné úrovni, který by se podílel na plnění všech povinností. V některých případech může jít až o představu podřízenosti muže, který nemá právo v rodině rozhodovat. Nejednoznačné je i vymezení mateřské a otcovské role. Matky vyžadují, aby otec plnil své povinnosti, ale zároveň mu odmítají přiznat i příslušné pravomoce. Podle ženy je matka právě tou osobou, která má ve vztahu k dětem právo rozhodovat. Role otce tak zastává podřízenou roli s nižším statusem v rodině ale také ve společnosti. Role matky je spjata s povinnostmi a zodpovědností, a s ní spojená vyšší práva a sociální status. Současná mužská role je ve svém obsahu zúžena, muž je vytlačován na okraj rodiny. Proměna mužské role se projevuje především v soukromé sféře. Ve společnosti, zejména v profesi, zůstává role muže nezměněna. Zde je jeho role přesně definována a tím je usnadněno zvládnutí této role, která mu může přinést i větší uspokojení (Vágnerová, 2000).

Role muže a ženy se zcela jistě pozvolna vyrovnávají. Žena už není odkázaná pouze na muže jako hlavního živitele a hlavu rodiny, jako tomu bylo dříve. Všechny potřebné role, které dříve náležely pouze muži, je dnešní žena schopná si zajistit sama. Ženy jsou dnes schopny dosáhnout na vysoké pracovní posty a postarat se tak o finanční zabezpečení. Jsou schopny se postarat o děti, jejich výchovu a s pokrokem medicíny jsou schopny i samy otěhotnět. Role muže jako hlavy rodiny a jediného živitele začíná být v určitém smyslu velmi nejistá.

4 NESEZDANÉ SOUŽITÍ

Faktické manželství, láska bez prstýnku nebo také život na psí knížku. Tolika a více výrazy lze pojmenovat společné soužití muže a ženy. Nesezdané soužití funguje stejně jako manželství, se svými právy i povinnostmi a funguje tak do té doby, dokud jeden z partnerů zatouží po tradičním svazku, zatímco druhý preferuje nesezdané soužití (Šmolka, 2004).

Nesezdané soužití jako možná alternativa manželství je dnešní dobou stále více tolerována. Podle Vágnerové (2000) lze rozhodnutí nesezdaného soužití chápat jako výraz potřeby trvalejšího partnerství a neochoty odkládat její uspokojení na pozdější dobu nebo také jako projev potřeby odložit definitivní rozhodnutí na pozdější dobu. Stejný názor sdílí i Jäckelová (1997), která taktéž uvádí, že nesezdané soužití je velmi podobné manželství, pouze bez oddacího listu. Nesezdané soužití většina mladých lidí považuje za jakýsi stupínek k uzavření oficiálního manželství. Je jím chápána zkušební doba, která by měla ukázat, zda je pár schopen společného života a to se všemi negativy i pozitivy. Nesezdané páry jsou buď velmi mladé páry, které se nechtějí definitivně vázat, anebo po předchozí negativní zkušenosti s manželstvím, které skončilo rozvodem, nejsou schopny opět manželství znovu uzavřít, ať už z psychologických nebo materiálních důvodů.

Výhodou nesezdaného soužití je plynulejší přechod na život pod jednou střechou se všemi slastmi i povinnostmi. Nesezdané soužití je považováno za jakousi volnější formu manželství, lze upokojovat emocionální i sexuální potřeby bez nutnosti manželství uzavřít. Stejně jako manželské páry, tak i nesezdané páry se potýkají s problémy jako je přesycení partnerem nebo naopak nadměrná závislost, ztráta vlastní osobnosti. Jak se zdá, nesezdané soužití volí především ty páry, které prozatím neplánují založení rodiny. Nesezdané soužití má ve většině případů dva konce - může končit uzavřením manželstvím, anebo rozchodem, které je oproti manželství oprostěno od časově náročné soudní procedury rozvodu (Vágnerová, 2000).

Jak konstatuje Šmolka (2004), dětí narozených mimo manželský svazek od roku 1990 narůstá, v dnešní době je jejich již kolem 20%, přesto však nepřibylo svobodných matek, ale párů, které se rozhodly žít bez uzavření manželství. Dříve bylo manželství zvýhodňováno nižšími daněmi či bytovou politikou, s postupnou změnou zákonů manželství nehraje prim a trendem dnešní doby se stává nesezdané soužití. Za největší úskalí toho

svazku můžeme považovat chybějící rozvodovou bariéru, která zabraňuje unáhleným rozchodům, které jsou mnohdy zbytečné.

Z průzkumu provedeného v 90. letech vychází fakt, že nesezdané soužití je pro dnešní mladou generaci přijatelnou a vcelku preferovanou formou způsobu života zpravidla pouze na určitý čas. Téměř 70% mladých svobodných lidí považuje nesezdané soužití za předstupeň manželství, a jen přibližně desetina z nich předpokládá, že by se svým partnerem žila v nesezdaném soužití trvale. Otázkou zůstává, do jaké míry se nesezdané soužití stane konkurencí tradičního manželství, jak z průzkumu vyplývá, stále většina mladých lidí považuje za „normální“ trvalý život v manželství (Fialová, 2000).

Podle šetření z roku 2006 (EU SILC 2006) bylo v České republice přes 4 miliony domácností, kdy 64,2% tvoří domácnosti s úplnou rodinou, 11,2% jsou rodiny neúplné. Za faktická manželství se označilo 11% párů, což tvoří 6,2% z celkového počtu domácností. Podle sociálních skupin se nejvíce nesezdaných párů neboli faktických manželství objevuje mezi nezaměstnanými (10,9%), mezi zaměstnanci (8,4%) a nejmenší zastoupení faktických manželství nalezneme mezi lidmi důchodového věku. Z hlediska věku jsou nesezdaná soužití nejčastější mezi mladšími, z hlediska příjmů na osobu mezi nejchudšími a nejbohatšími a podle počtu dětí mezi bezdětnými a mnohodětnými (Český statistický úřad, 2007).

Obecně se od nesezdaného soužití, „manželství na zkoušku“ očekává, že si lidé ověří, jak jim bude manželství fungovat či nikoli a s klidným svědomím, že „nekupují zajíce v pytli“ se mohou vzít. Tato očekávání se však ne vždy jeví jako naprosto pravdivé. Lidé se ve vztahu, který je, jak již bylo zmíněno, volnějším chovají jinak, než ve vztahu, který je stvrzen úřední pečetí. S uzavřením manželství je většinou úzce spjata založení rodiny a s tím spojené další povinnosti, které dávají vztahu v manželství mnohem větší váhu. Nesezdané soužití má zcela nepochybně řadu výhod, především tehdy, kdy je tento partnerský vztah bezdětný. Není však dáno, že lidé žijící v nesezdaném soužití musí žít volnějším životem, nesezdané soužití pro některé znamená stejně jako pro někoho jiného manželství, pouze bez oddacího listu. Cítí zodpovědnost, za sebe i svého partnera, přestože nejsou oddáni, prostě jen necítí potřebu momentálně manželství uzavírat, přestože ta doba u většiny partnerských vztahů žijících v kohabitaci přijde.

4.1 Motivy vedoucí k volbě nesezdaného soužití

Jak jsme již uvedli, nesezdané soužití je většinou mladých lidí považováno za jakýsi předstupeň manželství, zkušební doba, která by měla ukázat, zda je pár schopen žít společně v jedné domácnosti, se všemi povinnostmi, které toto soužití podobné manželství skýtá.

Z výzkumu zaměřenému na motivy vedoucí k rozhodnutí nesezdaného soužití byl vyvozen závěr, že hlavní motiv pro uzavření manželství je především délka trvání partnerského vztahu a to, zda lidé spolu žijí v nesezdaném soužití, není pro uzavření manželství podstatným faktorem, přestože většina respondentů sdílí názor, že po určité době nesezdaného soužití, manželství do budoucna plánuje uzavřít. Za rozhodující je tedy považováno to, jak dobře se partneři znají, než to, že spolu žijí v kohabitaci. Za důvody bránící nesezdanému páru v uzavření manželství byly respondenty uváděny materiální důvody, tedy především nedostatečné finance, nepříznivé bytové podmínky a také studium. Mezi další důvody bránící v uzavření manželství můžeme konstatovat nedostatečně dlouhou dobu známosti nebo partner neodpovídá představám (Fialová, 2000).

Nesezdaná soužití lze rozdělit na ta, která tuto formu soužití chápou jako určitou formu „chození“ a na ta, která v nesezdaném soužití vidí celoživotní strategii. J. Bartušková (2009) ve svém výzkumu provedeném formou internetové diskuze také zkoumala motivy vedoucí k nesezdanému soužití. Shrnula je následovně:

- **Psychologické vlivy** – stejně jako manželství i nesezdané soužití je spjato s emocemi, postoji, zvyky, povahou osob a zkušenostmi, tyto pojmy v nesezdaném soužití však mají zcela jiný význam. Zatímco manželé jsou hrdí na žádost o ruku, nesezdané páry, které chápou toto soužití jako celoživotní strategii, jsou hrdé na to, že jsou spolu na základě dobrovolnosti. Na rozdíl od manželských párů, nesezdané páry netouží po svatebním obřadu, ba naopak svatba v nich vyvolává nepříjemné pocity, je spojená se strachem, který pramení z rozvodových statistik. Lidé žijící v nesezdaném soužití nemají vztah k rituálům, ke kterým svatební obřad bezpochyby patří. Lidé chtějí mít svobodu v rozhodování, zda spolu zůstanou či nikoli, jejich vztah chápou jako určitou formu manželství a jeho zastánci říkají, že se nesezdané soužití ve srovnání s manželstvím nijak neliší. Zakládají si na tom, že jejich vztah je založen na dobrovolnosti. Motivem pro tento typ soužití lze zařadit zvyk. Lidé společně žijí dlouhou dobu, připadá jim, že to takto prostě funguje, nemají důvod se vzít. U

nesezdaných také záleží na jejich žebříčku hodnot, kdy vlivem negativní zkušenosti ztrácí manželství na hodnotě. Na volbě nesezdaného soužití se můžou podílet povahové vlastnosti nebo také vlastní nevědomost ve vztahu k právním důsledkům života bez uzavření manželství (Bartušková, 2009).

- **Kulturní vlivy** – lidé, kteří volí nesezdané soužití, jako celoživotní strategii nejsou v žádné míře ovlivněni finančními nástroji sociální politiky, jako například příspěvek na dítě, vdovským důchodem, nebo v současné době již zrušeným společným zdaněním manželů. Lidé nejsou motivováni k volbě formy soužití penězi. Značný je tlak instituce a předpisů (Bartušková, 2009).
- **Sociální vlivy** – nepříjemné zážitky z dětství mohou vést k odmítnutí manželství a k rozhodnutí právě nesezdaného soužití. Od volby manželství může také odradit statisticky podložená vysoká rozvodovost. Na volbu nesezdaného soužití může mít také vliv ateismus, podle názorů některých účastníků diskuze je svatba spojována s lidmi věřícími (Bartušková, 2009).

4.2 Situace v České republice

Jak uvádí Možný (2006), již v 80. letech 20. století, v době relativně nízkého věku při uzavření manželství a vysoké sňatečnosti, se nesezdané soužití běžně praktikovalo jako soužití snoubenců před svatbou. V roce 1991 bylo zjištěno společné soužití před uzavřením prvního manželství ve společné domácnosti u téměř dvou pětín snoubenců. Dle Chaloupkové (2004), bylo v České republice v roce 1991 podle dat zjištěno svobodných 28% mužů ve věku 25-29 let a 11% svobodných žen, se získaných dat ze sčítání lidu v roce 2001 bylo svobodných mužů 55% a 32% svobodných žen. Nedá se však jednoznačně říci, že by počet svobodných lidí měl vliv na rozšiřování nesezdaných soužití. Sčítání lidu mezi lety 1991 a 2001 ukázalo, že se podíl mladých lidí ve věku 25-29 let žijících v nesezdaném soužití zvýšil z 2% na 4% u mužů a na 5% u žen.

Tyto údaje však nemusí mít zcela vypovídající hodnotu. Za páry žijící nesezdaně byly při sčítání lidu považovány pouze ty páry, které bydlely ve společné domácnosti jako druh/družka a měli společné trvalé bydliště. K podhodnocení zjištěných údajů mohlo dojít z několika důvodů. Ve sčítání se tudíž neprojeví páry, které spolu žijí, ale jeden nebo oba mají hlášeno trvalé bydliště někde jinde, bydlí ve společné domácnosti s jinými osobami,

se kterými jsou takto posuzovány, nebo se k nesezdanému soužití odmítají hlásit. Nicméně statistiky ukazují, že počet nesezdaných soužití v průběhu let 1991 a 2001 narůstá a mění se jejich struktura (Český statistický úřad).

Černá (In Chaloupková, 2006) poukazuje na výsledky průzkumu v hodnotových orientacích mladých lidí, kdy většina mladých svobodných lidí upřednostňuje nesezdané soužití, jako zkušební dobu, která předchází uzavření manželství (68%). Většina nesezdaných lidí tedy v budoucnu o manželství usiluje. Manželství, kterému tato zkušební doba nepředchází, volí pouze pětina dotazovaných a celoživotní nesezdané soužití volí méně než desetina (Fialová, 2000). Postoje k nesezdanému soužití se v průběhu 90. let sociálně diferencují a manželství jako za zastaralou instituci považují pouze nižší sociální skupiny.

5 ROZDÍLY MEZI MANŽELSTVÍM A NESEZDANÝM SOUŽITÍM

V partnerském soužití nesezdaném a manželském lze sledovat značné rozdíly. Partnerské soužití nesezdané můžeme obvykle chápat ve vztahu k manželství jako jeho určitý předstupeň, případně jeho možná alternativa, která však v dnešní době není považována za něco nám zcela cizího. Podle některých autorů má však nesezdané soužití mnohem blíže k svobodnému stavu. Jedním z uváděných důvodů jsou ekonomické důvody, kdy nesezdané páry jsou stále odkázáni na podporu původní rodiny. Může se také objevit názor, že lidé žijící v nesezdaném soužití nezastávají tak pevné postoje k rodinnému životu a rodině jako takové, jako tomu je v manželství a v souvislosti s tím spojená větší tolerance k rozvodům. Nesezdaní lidé oproti lidem žijícím v manželství potřebují určitým způsobem stále cítit jakýsi pocit svobody (Chaloupková, 2006).

Další rozdíly mezi nesezdaným soužitím a manželstvím lze sledovat ve složení manželských a nesezdaných párů. Nesezdané páry se vyznačují vyšší vzdělaností homogamií a častěji je více vzdělaná žena, kdežto manželské páry jsou si více podobné z pohledu věku a náboženství. Rozdílné je také společné hospodaření s penězi. Nesezdané soužití podle některých autorů představuje neúplnou instituci, kdy jsou role nesezdaných partnerů na rozdíl od rolí manželů mnohem méně spjaty se sociálními normami. Ekonomická závislost a finanční solidarita jsou předpokladem pro tradiční rozdělení rolí v rodině, kdy muž představuje živitele rodiny a žena nese zodpovědnost za domácnost a péči o děti (Chaloupková, 2006).

„Vzhledem k nižší normativní i právní institucionalizaci a větší nestabilitě nesezdaných svazků představuje společné hospodaření větší rizika než v manželství“ (Chaloupková, 2006).

5.1 Preference ve způsobu rodinného života

Z většiny sociologických průzkumů mezi preferencemi způsobu společenského života vyplývá otázka, do jaké míry se stávají alternativní formy soužití mladých lidí konkurentem tradičního svazku manželství. Jak ukázal sociologický průzkum provedený v 90. letech mezi mladými lidmi za účelem zjištění názorů mladých svobodných lidí na manželství a rodičovství, manželství zůstává stále nejrozšířenější a nejpreferovanější formou partnerského soužití, přestože většina by se svým partnerem nejdříve společně žila, aby si vztah

vyzkoušela, aby poznali, zda se k sobě „hodí“, zda by jejich budoucí manželství bylo úspěšné či nikoli. Jedinou skupinou s odlišnými názory na manželství a předcházející zkušební dobu před sňatkem představují praktikující křesťané. Mladí lidé mají o manželství různé představy, přesto však stále základní podmínkou pro vstup do manželství zůstává láska a silný citový vztah. Nesezdané soužití mladí lidé chápou jako přechodný stav „chození“ před uzavřením manželství. Impulzem k uzavření manželství pak bývá gravidita partnerky, či pouhé uvažování o založení rodiny. Lidé preferující manželství bez předchozí zkoušky zdůvodňují své rozhodnutí náboženským přesvědčením, se kterým je spojena morálkou a zodpovědností (Fialová, 2000).

5.2 Rozdíly v pohledu na tradiční rodinné hodnoty

Je logické, že lidé, kteří dávají přednost životu v manželství, kladou na svého partnera jiné požadavky než lidé, kteří volí svobodnější volbu rodinného života. Průzkum v demografickém chování mladých lidí prokázal, že tyto dvě skupiny kladou různý význam „rodinným hodnotám“, patrné rozdíly jsou zřejmé u mužů a žen.

Muži dávající přednost životu v manželství, ať už mu předcházela zkušební doba či nikoli, považují ve srovnání s muži preferující život bez uzavření sňatku logicky za důležitější ty vlastnosti, které jsou tradičně s manželstvím spojovány, tedy vztah k dětem, smysl pro rodinný život, zodpovědnost a poctivost. Muži preferující život bez stálého partnera dávají přednost spíše materiálnímu zajištění a hezkému vzhledu, upřednostňují tedy vlastnosti, které jsou z hlediska fungování dlouhodobého vztahu druhořadé (Fialová, 2000).

Je zřejmé, že u žen se projevuje souvislost mezi obecnými postoji k tradičním rodinným hodnotám a výběrem vlastností přikládaných u životního partnera za nejdůležitější. Ženy preferující život v manželství, bez předchozí zkušenosti společného života „na zkoušku“ považovaly za obzvláště důležitý smysl pro rodinný život, zodpovědnost, poctivost partnera. Specifická menšinová skupina žen, považující za ideální život se stálým partnerem bez uzavření manželství, dává přednost materiální soběstačnosti partnera, ctižádosti a rozhodnosti, ale důležitý je i partnerův hezký vzhled a pěkné vystupování. Tradičním rodinným vlastnostem přikládají menší váhu (Fialová, 2000).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE VÝZKUMU

6.1 Příprava výzkumu

V praktické části mé práce se zaměřuji na mladé partnerské dvojice, jejichž nesezdané soužití a jejich postoj k manželství bude předmětem mého zkoumání. V této části práce přiblížím celkovou metodologii výzkumu. Popíši výzkumný problém, cíl výzkumu, výzkumný soubor a také mnou zvolenou metodu sběru dat.

6.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek byl v případě mého výzkumu vymezen pomocí metody záměrného (účelového) výběru, která patří mezi nejběžnější metody výběru vůbec. Za záměrný výběr označujeme právě takový postup, kdy záměrně dle námi zvolených kritérií vyhledáváme jedince pro náš výzkum. Kritériem tohoto typu výběru je vytipovaná vlastnost nebo stav. Na základě námi vybraného kritéria vyhledáváme cíleně pouze ty jedince, kteří toto kritérium splňují a současně jsou ochotni zapojit se do našeho výzkumu (Miovský, 2006).

Pro zvolený typ výzkumu bylo nutné vyhledat respondenty, kteří splňují následující kritéria:

- a) partnerská dvojice žijící v nesezdaném soužití, žijící ve společné domácnosti
- b) partnerská dvojice ve věku 20-35 let
- c) svobodná partnerská dvojice
- d) bezdětná partnerská dvojice
- e) bez předchozí manželské zkušenosti
- f) minimální délka společného soužití 6 měsíců
- g) souhlasí s nahráváním rozhovoru
- h) souhlasí, že získané informace použiji pro výzkum mé bakalářské práce na téma
Postoje mladých nesezdaných párů k instituci manželství

Zvolený výzkumný vzorek tedy představuje mladá partnerská dvojice, žijící ve společné domácnosti, ve věku mladé dospělosti. Dalším kritériem byl stav těchto partnerských dvojic, kdy do výzkumného souboru byli zařazeni pouze jedinci svobodného stavu, bez

předchozí manželské zkušenosti. Dalším důležitým požadavkem byla bezdětnost těchto párů a to z toho důvodu, že děti celkově ovlivňují partnerský vztah a jejich přítomnost ve vztahu by narušila celkový výsledek výzkumu. Délka společného soužití zkoumané partnerské dvojice byla podmíněna minimální délkou půl roku, celková délka partnerského vztahu není v našem výzkumu podstatná. Životní styl zkoumaných partnerských dvojic je různorodý, jedná se jak o studující, tak pracující jedince.

6.3 Metody výzkumu

S ohledem na mnou stanovený výzkumný cíl jsem se rozhodla pro kvalitativní výzkum, který má oproti kvantitativnímu výzkumu beze sporu mnoho výhod. Výhodou kvalitativního výzkumu a hlavním důvodem mé volby je především možnost zachycení postojů, názorů a zkušeností respondentů. Kvalitativní výzkum také umožňuje získat na jednotlivé otázky komplexnější odpovědi a také jejich zkoumání do mnohem větší hloubky. Rozhodla jsem se pro metodu moderovaného rozhovoru, který je nejrozšířenější a nejvýhodnější metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu. Rozhovor neboli interview je prováděn s určitým cílem a účelem a provádí se s jednou, maximálně však třemi osobami (Miovský, 2006). Při realizaci rozhovoru jsem se rozhodla pro polostrukturovaný rozhovor.

6.3.1 Polostrukturovaný rozhovor

Polostrukturovaný rozhovor patří mezi nejrozšířenější podobu metody rozhovoru, který má oproti rozhovoru nestrukturovanému či strukturovanému plně, mnoho výhod. Při tomto typu rozhovoru je však nutná náročná technická příprava. Je vytvořeno závazné schéma, které je určeno určitými okruhy otázek, a od tohoto schématu bychom neměli upouštět. Abychom zajistili maximální výtěžnost z rozhovoru je možné pořadí otázek dle naší potřeby různě zaměňovat. Otázky rozhovoru mohou mít podobu jak plně diferencovanou, tak je možné zodpovězení jiných otázek plně ponechat na tazateli. Při rozhovoru bychom měli aplikovat následné shrnutí, upřesnění, vysvětlení odpovědí, kdy dáváme doplňující otázky a rozpracováváme odpovědi více do hloubky, abychom se ujistili, zda jsme odpověď správně pochopili a odpovědi následně správně interpretovali (Miovský, 2006).

6.4 Výzkumný cíl, vymezení výzkumného cíle

Párů žijících v kohabitaci v posledních letech stále přibývá a žít společně bez uzavření manželství se stává fenoménem dnešní doby. Zajímalo mě, jak tedy mladé partnerské dvojice vnímají instituci manželství a z jakého důvodu jim vyhovuje, byť jen dočasně, nesezdané soužití. Plánují kohabituující páry do budoucna uzavřít sňatek či založit rodinu? Na tyto otázky jsem hledala u vybraných párů odpověď.

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zjistit, jak mladé páry vnímají instituci manželství. K tomuto zjištění bylo nutné stanovení dílčích otázek a podotázek. V mém výzkumu jsem použila polostrukturovaného rozhovoru, tudíž otázky byly předem připraveny, ale využila jsem i možnosti klást otázky, které z rozhovoru vyplynuly.

6.4.1 Dílčí výzkumné cíle

Pro naplnění výzkumného cíle jsem si zvolila tyto dílčí výzkumné cíle:

- a) Zjistit, jaký byl motiv k volbě nesezdané soužití a délku vztahu druh/družka.
- b) Zjistit, jak mladí lidé vnímají jejich nesezdané soužití.
- c) Zjistit, jaké jsou důvody upřednostnění kohabitace před tradičním manželstvím.
- d) Zjistit, jaké mají plány do budoucna – uzavření sňatku, založení rodiny.
- e) Zjistit, jaké názory mají mladé páry na instituci manželství.
- f) Zjistit, jaké jsou motivy vedoucí k uzavření manželství.
- g) Zjistit, jak vnímají manželské role.
- h) Zjistit, zda můžeme považovat soužití rodičů jako faktor ovlivňující volbu soužití.

S ohledem na dílčí výzkumné cíle jsem zvolila následující dílčí otázky a podotázky.

DVO1: Jaký je tvůj názor na manželství?

Můžeš mi říci, jaký je tvůj postoj k manželství? Myslíš si, že by se něco zásadního ve vašem životě po uzavření manželství změnilo? Je podle tebe manželství svazující svazek? Lze pomocí manželství zabránit unáhleným rozchodům?

DVO2: Jak ty osobně vnímáš nesezdané soužití?

Jaký je tvůj názor na nesezdané soužití? Co bylo prvotním impulsem k rozhodnutí žít společně bez uzavření manželství? V čem vidíš klady a zápory nesezdaného soužití?

DVO3: Co považuješ za motivy k uzavření manželství?

Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?

DVO4: Jak vidíš vaši společnou budoucnost?

Uvažuješ s tvým partnerem v nejbližší době o uzavření manželství? Plánuješ založení rodiny? Zastáváš názor, že by se děti měly rodit do úplné rodiny založené na manželství?

DVO5: Jak vnímáš manželské role?

Jaký je tvůj názor na tradiční manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?

DVO6: Je podle tebe nesezdané soužití k nevěře více benevolentní?

Je podle tebe rozdíl ve vnímání nevěry člověka, který žije v nesezdaném soužití a někoho kdo žije v manželství? Je nesezdané soužití k nevěře benevolentnější?

DVO7: Vnímáš soužití rodičů jako faktor, který má vliv na tvoji volbu soužití?

V jakém typu partnerského soužití žijí tvoji rodiče? Jsou ti rodiče vzorem? Myslíš si, že soužití tvých rodičů nějakým způsobem ovlivnilo tvoji volbu nesezdaného soužití?

6.5 Plán výzkumu

V případě mého výzkumu byla použita metoda případové studie a pro rozhovory byl použit, jak jsem již uvedla, polostrukturovaný rozhovor, při kterém se nemusím striktně držet určité linie a mohu do rozhovoru vstupovat, abych se dozvěděla další potřebné informace vyplývající z rozhovoru.

Pro analýzu dat použiji metodu vytváření trsů, kdy budu srovnávat odpovědi jednotlivých partnerských dvojic mezi sebou.

„Metoda vytváření trsů slouží obvykle k tomu, abychom seskupili a konkretizovali určité výroky do skupin, např. dle rozlišení určitých jevů, místa, případů atd. Tyto skupiny (trsý) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami. Základní princip metody vytváření trsů je postaven na srovnávání a agregaci dat a má dimenzi určité hierarchizace, neboť v ní prostřednictvím kategorizace zvolených základních jednotek vytváříme jednotky obecnější“ (Miovský, 2006, s. 221).

6.6 Průběh výzkumného šetření, sběr dat

Výzkum byl realizován v období březen až duben 2011. Každá partnerská dvojice, která odpovídala stanoveným kritériím, byla nejprve oslovena telefonicky a požádána o spolupráci při výzkumu tohoto typu. Přestože jsem to nečekala, setkala jsem se i s negativní odpovědí. Důvodem byla jak pracovní vytíženost párů, tak neochota účastnit se výzkumu toho typu. Neméně podstatným důvodem bylo také nahrávání rozhovorů, které některé z oslovených partnerských dvojic striktně odmítly z důvodu neochoty nahrávání soukromých informací. Nepomohlo ani ujištění, že rozhovory jsou anonymní.

K realizaci rozhovorů bylo nutné zajistit klidné prostředí, aby rozhovory nebyly rušeny vnějšími vlivy a také zajistit nahrávací zařízení, bez kterého bych zcela jistě nebyla schopna pouhým ručním přepisem rozhovoru zachytit všechny podstatné informace. Samotné rozhovory ve všech případech probíhaly v teple domova respondentů a to především z mojí domněnky, že se tam respondenti budou cítit dobře a domácí prostředí navodí uvolněnou atmosféru. Doufala jsem tak v otevřenost odpovědí respondentů, ale tato domněnka se nepotvrdila.

Respondenti i přes jejich domácí prostředí nebyli ve svých výpovědích bezprostřední a podle mě ani otevření natolik, jak bych očekávala. To se mi také potvrdilo po ukončení rozhovorů, kdy i samotní respondenti připustili, že jejich výpovědi nebyly mimo jiné i z důvodu nahrávání tolik otevřené a upřímné, jak by mohly být. Zcela jistě toto prostředí nebyla správná volba, měla jsem raději zvolit neutrální prostředí, jako je například kavárna a rozhovory domluvit s jedním párem v různých časech. Přestože rozhovory páru probíhaly odděleně, nedokázala se ani jeden z páru k takovému typu výzkumu otevřít. Za citlivé téma bylo považováno téma společné budoucnosti páru, vnímání nesezdaného soužití anebo také celkově téma manželství. Svůj podíl měla bezpochyby přítomnost partnera. Podle mého názoru respondenti odpovídali spíše podle toho, jak si myslí, že by vztah měl vypadat, než jak dané oblasti výzkumu skutečně cítí srdcem.

Rozhovory trvaly přibližně půl až tři čtvrtě hodiny, nahrávala jsem je na mobilní telefon s možností nahrávání a následně přepisovala do notebooku.

7 PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak mladé nesezdané páry vnímají manželství, přestože se k tomuto kroku nerozhodly, zda je jejich nesezdané soužití stavem dočasným či trvalým a jaké motivy by je k rozhodnutí uzavřít manželství vedly. V odpovědích se páry víceméně nelišily, a pokud ano, tak v odpovědích nebyl žádný výrazný rozdíl.

7.1 Srovnávání výsledků

Nesezdané páry, které byly předmětem našeho výzkumu, byly označeny P1 – P5. V každém páru je vždy rozlišeno, zda se jedná o ženu či muže. Například pár č. 1 je označen P1, kdy P1Ž značí ženu a P1M značí muže v daném páru.

Ke každé oblasti výzkumu jsou vyhledány patřičné odpovědi jednotlivců. Vzhledem k víceméně jednotným odpovědím obou partnerů, nelze jedince v páru porovnávat. Porovnávání jsou odpovědi partnerských dvojic mezi sebou navzájem.

7.1.1 Důvody nesezdaného soužití

V této oblasti výzkumu jsem zjišťovala, jaký měly partnerské dvojice důvod k rozhodnutí žít s partnerem v nesezdaném soužití. Prvotní pohnutky vedoucí ke společnému soužití jsou samozřejmě velmi individuální. Několik párů uvádí, že to tak nějak vyplynulo ze situace, ve dvou případech byla zmíněna snaha o osamostatnění se, zrušení dojíždění k partnerovi nebo je přestalo bavit se jen tak navštěvovat. Uvedena byla také touha být co nejvíce spolu. Motivem k tomuto rozhodnutí většiny však zůstává touha po poznání partnera a to po všech stránkách, jak těch kladných, tak i záporných. Vyzkoušet si společné bydlení a především zjistit, zda jim vztah bude fungovat a vyhovovat ve všech ohledech.

P1Ž: „*Než jsem poznala svého přítele, žila jsem v rodinném domě u svých rodičů. A vzhledem k tomu, že jsme se s partnerem znali jen krátce, tak jsem zpočátku o společném soužití ani nepřemýšlela, i když by se mi samozřejmě líbilo odstěhovat se. Každý ví, jaké to je, bydlet s rodiči, každý se chce ať už dříve nebo později osamostatnit. Ale napřed jsem chtěla, abychom se blíže poznali, asi jako každý. Velmi mě proto překvapilo, nemůžu říct, že by to nebylo velice milé, když mě po pár měsících chození přítel nabídl společné bydlení.*“

P1M: „*I když jsme byli spolu velmi krátce, bylo mi s ní moc dobře. Nechtěl jsem na nic čekat, nejsem už žádný puberták a tak jsem ji navrhl, aby se ke mně nastěhovala. No, nebyl*

jsem si úplně jistý, že bude souhlasit po tak krátké známosti. No a k mému překvapení souhlasila.“

P2Ž: *„Vlastně to tak nějak vyplynulo ze situace, právě jsem dokončila poslední úpravy na bytečku, který jsem nedávno koupila a rekonstruovala, no a přítel se na těch opravách se mnou také podílel. Asi nastala ta pravá chvíle, cítili jsme to tak nejspíš oba. Už jsme nechtěli k sobě jen dojíždět, i když jsme to k sobě neměli daleko.“*

P2M: *„Nějak už to nešlo, žít bez sebe. No a svatbu jsme zatím neřešili, nebyl důvod. Je nám spolu dobře, klapé nám to ve všech ohledech a to jsme chtěli zjistit, jestli nám to bude vůbec fungovat. Navíc si myslím, že vzít se bez předchozího společného žití je holý nesmysl. Každý pár by si to měl vyzkoušet, nesezdanému soužití se manželství na zkoušku neříká jen tak, určitě to má něco do sebe.“*

P3Ž: *„Tak nějak to vyplynulo ze situace. Příteli končila nájemní smlouva v bytě, kde bydlel ještě s několika spolubydlícími a rozhodoval se, jestli to prodloužit nebo se podívat po jiném pronájmu. A já jsem se chtěla odstěhovat od rodičů. No a hlavní důvod byl to, že jsme si chtěli zkusit, jestli nám to bude spolu klapat a brát jsme se ještě nechtěli, na to se zase tak dlouho neznáme.“*

P3M: *„Tak asi začalo to tím, že mi končila v podnájmu smlouva a už jsem nechtěl bydlet ve společném pokoji s kamarádem a chtěl jsem mít víc soukromí. Moje přítelkyně bydlela ve Vizovicích s rodiči. Pak se nám naskytla možnost bydlet společně v podnájmu, protože brácha přítelkyně si koupil ve Zlíně byt a nebydlí v něm, takže to tak nějak vyplynulo samo. Hlavní důvod samozřejmě bylo to, že jsme si chtěli vyzkoušet společné bydlení, jak nám bude společný život klapat a tak. Myslím si, že je to hodně důležité. Když člověk zjistí až po svatbě, že to těm dvěma neklape, je už podle mě pozdě.“*

P4Ž: *„Hrálo roli to, že přítel dokončil vysokoškolské studium a už neměl nárok na koleje. Ve Zlíně měl a stále má zaměstnání, takže chtěl zůstat a s tím samozřejmě bylo spojené hledání nového bydlení. Nevím, čím to bylo, možná ta měsíční zamilovanost a pocit, že k sobě prostě patříme od prvního setkání, že jsme se rozhodli pro společné soužití. Tak určitě jsme chtěli zjistit, jestli i po sundání růžových brýlí nám vztah bude fungovat.“*

P4M: *„Ovlivnilo to asi více faktorů, ale hlavně jsme chtěli být co nejvíce spolu, a bylo to výhodné i z hlediska umístění zaměstnání, nebylo na co čekat.“*

P5Ž: „Začali jsme spolu chodit potom, co jsem ukončila studium na vysoké škole. Nějakou dobu jsme trávili společně volný čas a víkendy střídavě u mých rodičů a u rodičů přítele. Myslím, že po určité době nás prostě přestalo bavit to navštěvování se. Chtěli jsme mít své vlastní bydlení, klid a soukromí.“

P5M: „Chtěli jsme hned bydlet spolu. No, a když se naskytla příležitost, tak jsme jí hned využili.“

7.1.2 Pohled na nesezdané soužití

Nebylo překvapivé, že odpovědi na otázku, jak nesezdané páry vnímají tuto formu partnerského soužití, se nijak zvlášť nelišily. Nesezdané soužití je chápáno jako takové to zkušební poznávací období partnerů, které má prověřit stabilitu a harmonii vztahu. Partnerské dvojice vnímají nesezdané soužití jako dobu, která předchází manželství, v několika případech je dokonce manželství bez předchozího nesezdaného soužití odsuzováno. Jako výhoda nesezdaného soužití byl uveden nekomplikovaný soudní rozchod, možnost poznání protějšku v situacích, ve kterých by se při pouhém chození nikdy neocitli. Zaznělo také znepokojení z velkého počtu rozvodů, proto tato volba, která má prověřit, zda se tito dva lidé k sobě po všech stránkách hodí.

P1Ž: „Já si myslím, že nesezdané soužití má stále oproti manželství jednu obrovskou výhodu a to v tom, že dva lidé si jakoby na zkoušku zkusí spolu žít a tak zjistí, jestli jsou vůbec schopni s tím druhým vyjít, navzájem se tolerovat a respektovat se. A když uzavřou manželství, aniž by si zkusili spolu předem společně žít, tak se pak můžou jediné divit, kdyby jim to neklapalo.“

P1M: „Podle mě je nesezdané soužití dobrá věc. Dva lidé se poznávají, a buď jim to klapne anebo ne. Pokud jim to neklape, tak se rozejdou. V tomto je to oproti manželství jednodušší. Žádný rozvod, nic, prostě se jen rozejdou.“

P2Ž: „Nějaké výhody pro nás určitě má, když se do svatby nehrneme. Mně se například vůbec nechce zařizovat všechny ty věci kolem svatby, protože u nás by to asi nešlo o rychlou svatbu se dvěma svědky. Chce to dost času a energie a tu teď nemám. Nebudu se přeci vdávat, když to necítím jako vnitřní nutnost jen proto, že se to takzvaně hodí.“

P2M: „Žít takto jsme se rozhodli mimo jiné proto, abychom zjistili, že náš vztah bude fungovat po všech stránkách. Zatím nám to takto vyhovuje, ale to samozřejmě neznamená, že

se nevezmeme. Říká se, že nesezdané soužití je v dnešní době in, já nejsem tohoto názoru a u nás jdou celkově módní záležitosti stranou. Prostě jen jde o vážné rozhodnutí a nesezdaní možná jen čekají na vhodnou chvíli, stejně jako my.

P3Ž: „Tak nám to takto momentálně vyhovuje. Nevím, co bude v budoucnu, ale teď o tom ani nijak nepřemýšlím. Jako výhodu nesezdaného soužití považuju hlavně to, že jsme se s přítelem poznali v různých situacích, které bychom jinak při takovém tom chození neměli možnost si vyzkoušet. A proč bychom se měli hned brát jen proto, že jsme si chtěli tohle všechno zkusit. Je to jako manželství na zkoušku, jen s tím rozdílem, že pokud by to neklaplo, nemusíme se dlouze soudně rozvádět. Všechno má své výhody i nevýhody, prostě jak co komu vyhovuje.“

P3M: „To nevím, beru to spíš jako takovou ořukávací fázi před manželstvím, jako fázi, která by ke každému manželství měla patřit, aby se lidé pořádně poznali. Děsí mě velké procento rozvodů, proto nechci jít do manželství bezhlavě a hned.“

P4Ž: „Jak vnímám nesezdané soužití? Je to podle mě doba, po kterou se dva lidé poznávají. Tak výhody asi nějaké má, když tuto variantu volí tolik párů, ale já osobně za výhodu považuju hlavně to poznávání a to po všech směrech. Je určitě rozdíl s někým chodit anebo žít. Prostě poznat partnera i v těch situacích, které bych v době chození určitě nezažila.“

P4M: „Nesezdané soužití vnímám jako předstupeň manželství. Nemyslím si, že má oproti manželství nějaké zásadní výhody nebo nevýhody. Možná se z něj dá jednodušeji utéci než oproti manželství, ale je to o lidech. Pokud spolu nemůžou být nebo nechtějí, tak rozchodu ani manželský svazek nezabrání.“

P5Ž: „Podle mě je důležité, aby se lidé před svatbou nejdříve důkladně poznali. Zjistili, zda jsou schopni společně žít, hospodařit a dohodnout se na důležitých věcech. Přece jenom rozchod a odstěhování se potom, co dva lidé zjistí, že se jejich představy a názory zcela rozcházejí, je mnohem jednodušší než rozvod. To už je i z pohledu úředního mnohem závažnější krok. Nikdy jsem na náš vztah a společné bydlení nepohlížela jako na žití na hromádce. Beru společné bydlení jako přirozený vývojový stupeň našeho vztahu, svatbě se do budoucna ani jeden nebráníme. Už kvůli dětem.“

P5M: „Jak vnímám nesezdané soužití? Prostě spolu žijeme, aniž bychom na to měli papír. Nevidím na tom vůbec nic špatného. Oba jsme chtěli zjistit, jestli nám to bude po všech stránkách fungovat a vyhovovat.“

7.1.3 Důvody upřednostnění nesezdaného soužití před manželstvím

Hlavním důvodem preference nesezdaného soužití před manželstvím mnoha párů byla především krátká doba předcházející nesezdanému soužití. Páry sice vnímají nesezdané soužití jako dobu, po které by mělo následovat manželství, ale momentálně manželství nepovažují to za nutnost k tomu, aby mohly společně žít v jedné domácnosti. Je pro ně důležité se nejprve důkladně poznat, prověřit stabilitu a harmonii vztahu a teprve poté uvažovat nad uzavřením manželství. Manželství není nepovažováno za podmínku ke šťastnému a spokojenému životu. V případě nesezdaného soužití v několika případech vyzdvižen klad jednoduššího rozchodu oproti manželskému rozvodu.

P1Ž: „*Jak jsem už řekla, znali jsme se v té době jen krátce a ani jeden z nás se nehnal do svatby. Jsem toho názoru, že dva lidé se mají nejdříve poznat, začít spolu chodit, pak spolu žít a teprve potom uvažovat o svatbě.*“

P1M: „*Jak už jsem řekl, znali jsme se jen krátce, tak proč to hned řešit manželstvím. Po čtyřleté známosti bych se na to díval možná jinak, ale tehdy jsme se moc neznali a společné soužití pod jednou střechou nám pomohlo se poznat v mnoha ohledech.*“

P2Ž: „*My takto o vztahu nepřemýšlíme. Vyhovuje nám to tak, jak to je. Nejdřív si chceme zkusit společně žít v jedné domácnosti, tak to přece normálně chodí. Co kdybychom na sebe chytli v jednom bytě alergii? To by pak byl docela problém. Teď nám to tak vyhovuje, a až se rozhodneme náš vztah posvětit před úřady, tak to uděláme.*“

P2M: „*Myslím, že to není nutnost ani podmínka pro šťastný život, teda alespoň ne v našem případě.*“

P3Ž: „*Právě proto, že jsem to chtěla nejprve zkusit. Kdyby nám to nevyšlo, bylo by jednoznačně jednodušší se po půl ročním vztahu rozejít, než se rozvést.*“

P3M: „*Protože by to bylo předčasné, a chodit spolu a bydlet spolu je velký rozdíl. Jednoduše jsme chtěli vyzkoušet, jaké to je, ať víme, do čeho pak půjdeme. Nejsem zastánce rychlých sňatků a o to rychlejších rozvodů. Navíc svatba stojí nějaké peníze a ty teď taky ani nemáme.*“

P4Ž: „*No, tak v našem případě by to bylo rozhodně unáhlené rozhodnutí., manželství je bezpochyby vážné rozhodnutí, které se určitě neděje každý den a už určitě ne po měsíční známosti. Když to tak vezmu, tak jsme se skoro neznali. Byl tam jen ten pocit, že s tím člo-*

věkem chci být, pořád, každý den, každou minutu, ale co kdyby nám to nakonec nevyšlo? A taky si myslím, že manželství není nutnost pro to, aby dva lidé spolu žili pod jednou střechou.“

P4M: *„Znali jsme se chvíličku a předpokládám, že ani jednomu z nás to nepřišlo po takové chvílce rozumné. Chtěli jsme se více poznat a zjistit, zda spolu budeme moci žít a sdílet společnou domácnost.“*

P5Ž: *„Nechodili jsme spolu natolik dlouho, abychom se vrhali rovnou do manželství. Navíc si myslím, že není na škodu, když se lidé nejdřív poznají, zjistí, jestli jsou schopni se společně sžít. Poznají své kladné i záporné stránky a to se o víkendech a při káfičkách moc nepozná.“*

P5M: *„Protože jsme spolu byli krátce, proto jsme se ani jeden nehrnuli do manželství, je na to dost času.“*

7.1.4 Společná budoucnost

V této oblasti výzkumu jsem také čekala odpovědi podobného charakteru. Všechny zkoumané páry se shodly na tom, že jejich nesezdané soužití považují za stav pouze dočasný, chtějí se v jejich vztahu posunout někam dál a vážněji plánují do budoucna manželství se svým partnerem uzavřít a nebylo ani překvapivé zjištění, že plánují do budoucna založit rodinu. Nicméně se vybrané partnerské dvojice shodly na faktu, že jim nesezdané soužití se svým partnerem momentálně po všech stránkách vyhovuje a s uzavřením manželství a rodinou nijak nespěchají.

P1Ž: *„Hm, jak vidím naši budoucnost? To je otázka. Tak určitě to tak, jak to momentálně je, nezůstane pořád, chceme se s přítelem posunout dál, stejně asi jako každý svobodný pár. Chtěli jsme se nejdřív pořádně poznat, zjistit, jestli nám to po všech stránkách funguje a myslím, že nám to funguje skvěle. Jsme asi v té fázi, že už vážněji přemýšlíme co dál. Takže určitě plánujeme do budoucna svatbu a taky děti, aspoň dvě.“*

P1M: *„Jo, jo, uvažuji o tom, že se ožením. A děti taky chceme, kdo by nechtěl, i když nevím, jestli se už na ně cítím, možná to pak přijde samo. Ještě než ale budeme o dětech vážněji uvažovat, tak se každopádně chceme nejdřív vzít.“*

P2Ž: „No, tak já doufám, že nás čeká skvělá budoucnost, alespoň pokud se nám splní všechno tak jak si to plánujeme. Určitě důležitým momentem v našem životě bude to, že se vezmeme, zatím ale nijak zvlášť na svatbu nespěcháme.“

P2M: „Určitě se s přítelkyní chceme vzít, ještě nastala ta správná chvíle.“

P3Ž: „Až přijde vhodná chvíle, tak to oba poznáme, to jsem si jistá, tak se vezmeme, plánujeme velkou svatbu. Nedokážu si představit, že bych se nikdy nevdala. Už jen kvůli těm nádherným bílým svatebním šatům, ve kterých budu jak princezna, o kterých jsem snila už jako malá holka.“

P3M: „No, tak uvažujeme o tom, že se vezmeme, to určitě, ale ne hned.“

P4Ž: „Určitě s přítelem uvažujeme o tom, že se vezmeme, ale nikam rozhodně nespěcháme.“

P4M: „Moji přítelkyni si jednou určitě vezmu, vím, že je ta pravá, jen ještě nepřišel ten správný čas.“

P5Ž: „Je to určitě o společném rozhodnutí, tohle nemůže člověk plánovat sám. V budoucnu ale o manželství určitě uvažuji.“

P5M: „Určitě, přemýšlím nad tím, že se vezmeme. Už jsme spolu chvíli, ale asi nepřišla ani pro jednoho z nás ta pravá chvíle.“

Zajímavé na této oblasti bylo zjištění, zda páry plánují založit rodinu ještě jako ne-sezdaný pár anebo jako manželé. 4 z 5 párů se shodly na skutečnosti, že chtějí děti přivést do úplné rodiny založené na manželství.

P1Ž: „Dítě by se podle mého názoru mělo narodit tam, kde ho budou s láskou vychovávat a ne jej týrat. A je pak úplně jedno, jestli jsou rodiče manželé nebo ne. Co se týká ale mě, tak bych byla raději, kdyby se nám děti narodily až po tom, co budeme manželé. Je podle mě důležité, aby naše dítě mělo společné příjmení a všichni že patří k nám oběma.“

P1M: „Ještě než ale budeme o dětech vážněji uvažovat, tak se každopádně chceme nejdřív vzít.“

P2Ž: „Ne, na pocitu lásky a bezpečí dítěte to, zda jeho rodiče jsou sezdaní či nikoli to rozhodně nic nemění.“

P2M: „Tak rodinu také samozřejmě plánujeme, ale oba jsme toho názoru, že manželství není podmínkou pro narození dítěte a jeho kvalitní výchovu. Takže necháváme věci plynout a uvidíme, co budoucnost přinese.“

P3Ž: „Ano, myslím si, že je správné, aby se dítě narodilo do manželství, jsem rozhodně pro. Je to určitý pocit zázemí a to nejen po té stránce emocionální, ale také finanční, která je neméně důležitá.“

P3M: „A co se týká rodiny, tak pokud chceme mimčo plánovat, tak určitě až jako manželé, je to taková jistota, kterou bychom zřejmě oba chtěli. Bylo by to lepší jak pro dítě, tak pro nás jako rodiče. A taky by určitě moje přítelkyně jednou nechtěla vysvětlovat, proč má naše dítě jiné příjmení než ona.“

P4Ž: „Nemyslím si, že by bylo něco špatného na tom, když by se mimi narodilo mimo manželství. Určitě to nemá vliv na lásku, kterou bychom byli schopni mu dát, stejně tak kvalitní výchova není manželstvím podmíněna. S přítelem jsme ale za jedno v tom, že naše dítě by v nás jednou mělo mít vzor, proto kdyby se teď náhodou něco zvrtilo, tak bychom neutíkali na radnici, ale do budoucna určitě ano.“

P4M: „Nemyslím si, že by to mělo být nezbytně nutné, ale asi by v úplné rodině mělo vyrůstat, aby nemělo zkreslené představy.“

P5Ž: „Dítě je další krok ve vztahu. Takže ano, podle mě by se dítě mělo narodit do rodiny, kde jsou jeho rodiče manželé.“

P5M: „Ano, myslím si, že by to tak mělo být. Nechci, aby v tom jednou moje děti měly zmatek, a aby se jim děti posmívaly kvůli příjmení, které bychom logicky neměli stejné. Je to jeden z důvodů, ale patří k těm pádnějším.“

7.1.5 Názor na manželství

K manželství se nesezdané páry staví kladně, manželství je chápáno jako další krok v jejich vztahu. Vidí v něm jakousi jistotu, která jim v současném stavu určitým způsobem chybí, která však na druhou stranu spokojený vztah nijak nezaručuje. Podstatné je také úřední stvrzení vztahu, které má v dnešní době velkou váhu. Rozvod pak znamená pro mnohé poslední řešení nenaplněného vztahu. Také ale zazněl názor, že manželství je něco, na co se pohlíží, že prostě musí být.

P1Ž: „Můj názor na manželství? Je to svazek dvou lidí, kteří se rozhodli spojit své životy a být spolu v dobrém i ve zlém, nebo aspoň se to tak říká.“

P1M: „Nikdy jsem o manželství jako takovém nepřemýšlel, ale snad má podle mínění většiny lidí vztah větší váhu, především před úřady. Přítelkyně je skvělá ženská, takže si jednou asi taky vezmu, aby všichni i úředně věděli, že patříme k sobě.“

P2Ž: „Podle mě se dva berou, aby spolu žili pokud možno šťastni až do konce života. Někdo to potřebuje právně deklarovat, někdo prostě ne. Někomu to potom vyjde, někomu ne, záleží na mnoha faktorech, hlavně asi na tom, jak na vztahu dokáží oba neustále pracovat.“

P2M: „Manželství poskytuje určitou jistotu, ne však záruku, že vztah vydrží déle, už kvůli tomu, že rozvod je až posledním řešením nenaplněného vztahu. Lidé nad rozvodem mnohem více přemýšlí a o to víc, pokud jsou ve vztahu děti. Manželství má určitě také výhody, je to jasná deklarace před světem, ale také před dětmi, že spolu k sobě chceme patřit. Otázka je, jestli to tak cítíme nyní jako vnitřní nutnost nebo spíše nutnost pro okolí.“

P3Ž: „Já bych se chtěla vdávat, určitě, myslím si, že je to takový ten další krok ve vztahu. My zatím dítě nemáme, ale pokud bychom měli, nebo bych zjistila, že jsem těhotná, tak bych chtěla být vdaná. Snad i proto, aby to maličké v tom nemělo později zmatek, třeba už jen v tom příjmení, které se může u rodičů lišit. Manželství je jakási určitá jistota jak pro dítě, tak i pro ty rodiče. Já si myslím, že dva lidé by se rozhodně měli vzít, když čekají mimčo. Nemyslím, když je malinké, ale třeba později.“

P3M: „Myslím, že manželství je stále dobrý společenský standard a je to takové to zpečetění celoživotního svazku. Prostě by to mělo být. Já se oženit chci, aby všichni věděli, že chci patřit k mé přítelkyni a to nejen mezi našimi známými a rodinou ale také před úřady, které nejsou k nesezdanému soužití příliš vstřícné. Přeci jenom ve vztahu může dojít ke krizi a manželství jako pevnější svazek může pomoci, jak ji překonat.“

P4Ž: „No, tak manželství je podle mě určitý další krok ve vztahu, ale nemyslím si, že v našem případě je nutností. Myslím si, že pokud nesezdanému páru tato forma soužití vyhovuje, je pro ně manželství pouze jakýsi papír, který je nutností hlavně pro úřady, které se na nesezdané páry nedívají právě nejlíp.“

P4M: „Nevidím v něm vůbec nic špatného, ale taky v ničem zásadním výborného. Někdy mi přijde, že spíše z manželství dělá něco, co prostě za každou cenu musí být. Necítím to tak. Až se dva rozhodnou, že se chtějí vzít, mělo by to vyjít z jejich nitra a nikoli z předsudků, požadavků a nátlaku okolí.“

P5Ž: „Manželství já osobně pokládám za důležitou instituci, která je ale podle mě v dnešní době hodně zlehčovaná. Rozhodně nejsem typ, který by se impulsivně vdával a pak se klidně rozváděl. Manželství беру vážně, proto se do něj zatím nehrnu, přece jenom není to jenom o tom jednom dnu v krásných bílých šatech.“

P5M: „Já osobně manželství chápu jako jakési završení vztahu. Neděje se tak každý den, tak není kam spěchat. Vážnější myšlenky na manželství by podle mě měly tak nějak přijít samy. Prozatím nám to tak vyhovuje a prozatím bych na tom nic neměnil.“

Je manželství vnímáno jako svazující svazek? Na základně výpovědí respondentů je manželství považováno v zásadě za svazující, vždy ale záleží na partnerech, do jaké míry se chtějí nechat tím druhým partnerem svázat. Za svazující je většinou považováno i jakékoli partnerské soužití, nemusí jít přímo o manželský svazek.

P1Ž: „Asi určitým způsobem ano. Podle mě je to už nějaká zodpovědnost vůči slibu, který by se měl dodržet, takže nejspíš člověk cítí určitou zodpovědnost za druhou osobu a je s ní určitým způsobem svázaný.“

P1M: „Já nevím, každý vztah určitým způsobem dva lidi k sobě připoutá a podle mě až tak nezáleží, jestli jsou ti dva zrovna manželé nebo ne.“

P2Ž: „No, tak určitě. Zvláště když člověk zjistí, že ten, koho si vzal, je jiný než si myslel.“

P2M: „Jo, tak to nevím. Nemyslím si, že by manželství svazovalo. Vždycky je to o těch dvou, jaký vztah si udělají, takový ho mají.“

P3Ž: „Ne, to nejspíš ne. Podle mě to spíše na člověku, jak se k tomuto závazku postaví a jak moc se bude chtít nechat v manželství tím druhým svázat. Nemyslím si ale, že by to byl jednou náš případ.“

P3M: „Ano, může, ale je to hodně individuální. Podle mě může manželství vztah upevnit než svázat, to je takové negativní slovo. Totéž to platí o dětech, někomu vztah upevní, někdo je vnímá jako omezení volnosti.“

P4Ž: „Každý partnerský vztah je určitým způsobem svazující, záleží jen, do jaké míry se dva lidé svázat chtějí.“

P4M: „Svým způsobem ano, ale každé partnerství, nejen manželství člověka svazuje. Je už jen na každém, jak je v partnerství spokojený a jak dalece je toto svázání to, čeho skutečně chtěl docílit a zda je ve svazku se svým partnerem spokojený a zda je to ten jeho partnerský cíl.“

P5Ž: „Záleží na partnerovi, jestli je to typ, který si v momentě legalizace manželství začne být takzvaně jistý tím druhým. Nejde ale nikoho vlastnit, takže ve skutečnosti příliš svazovat nemůže, je to jen o těch pocitech lidí.“

P5M: „No, tak určitě může, ale to může kterýkoli partnerský vztah a nemusí být ani manželé.“

Může manželství zabránit unáhleným rozhodům? Z výpovědí respondentů je zřejmé, že si v zásadě nemyslí, že by manželství unáhleným rozhodům přímo zabránilo, ale podle jejich názoru lidé v tomto svazku o rozchodu více přemýšlí a rozvod zvažují. Záleží také na různých okolnostech, především však na skutečnosti, zda jsou v manželském vztahu děti. Podle názoru několika respondentů ale úředně stvrzený svazek rozhodům v žádném případě nezabrání, pokud jeden ze vztahu chce odejít, manželství mu v tom rozhodně nezabrání.

P1Ž: „Neřekla bych, že přímo zabraňuje, ale určitě člověk více o vztahu přemýšlí a zvažuje všechna pro a proti. Kdybychom se chtěli teď s přítelem rozejít jako nesezdaný pár, žádná taková bariéra v našem vztahu není. Když to hodně zjednoduším, tak bych si prostě jen sbalila kufry a řekla čau.“

P1M: „Pokud chlap chce ze vztahu utéct, žádný papír mu v tom nezabrání.“

P2Ž: „Tak určitě právní rozchod člověk víc zvažuje, ale je to zase velice individuální.“

P2M: „No, tak asi na tom něco pravdy bude. Každý, kdo, chce ze vztahu utéct, by měl zvážít, jestli stojí za to tento svazek rozbít a jestli nejde udělat něco víc pro jeho záchranu. V tomto ohledu má manželství určitě něco navíc.“

P3Ž: „Myslím si, že ano. Je to vážné rozhodnutí, ale zase záleží na mnoha okolnostech. Za nejdůležitější okolnost já osobně zase považuju to, zda jsou v rodině děti nebo ne. A někomu se třeba nechce jen papírovat a dělit majetek.“

P3M: „Ano, určitě v případě nějakého selhání je manželství něco, co se nedá jen tak hodit za hlavu a možná přinutí se nad situací zamýšlet, jak ji vyřešit místo unáhleného rozchodu jen tak z hrdosti.“

P4Ž: „Ani s tímto nesouhlasím. Pokud chce člověk ze vztahu odejít, tak to udělá ať je jen v partnerském vztahu nebo v manželství. Manželství může možná jen pomoci k tomu, že člověk nad tím může více přemýšlet, protože manželství se má za vážnější krok ve vztahu a není jednoduché z něj jen tak odejít.“

P4M: „To v žádném případě. Tady to záleží asi na každém jedinci. Pokud bude člověk slabá a výbušná povaha, nezadrží ho nic.“

P5Ž: „Podle mě by manželství mělo zabraňovat takovým těm zbrklým rozchodům, ale mnohdy to tak není. Lidé podle mě berou v dnešní době manželství moc na lehkou váhu.“

P5M: „Hm, tak to ti neřeknu. Vždycky záleží na moc věcech kolem, ale pokud jeden ten vztah vzdal, tak asi nemá smysl ho dál držet.“

Také mě zajímalo, zda si páry myslí, že se něco po uzavření manželství v jejich vztahu změní. Partnerské dvojice shodně konstatují, že až na změnu příjmení partnerky by se v jejich vztahu nic zásadního nezměnilo. Některé páry dodávají, že jejich vztah už teď v podstatě funguje jako manželství, pouze s tím rozdílem, že jejich vztah nemají úředně stvrzený. Muž z jedné partnerské dvojice doplňuje, že teprve po uzavření manželství by se s partnerkou odhodlali k takovým závažnějším společným krokům, jako je například hypotéka na bydlení, anebo také založení rodiny.

P1Ž: „Myslím si, že nic zásadního by se v našem vztahu nezměnilo, nebo aspoň o ničem nevím. Jedinou změnu by zaznamenalo pouze moje příjmení.“

P1M: „Nejspíš ne, teda kromě toho společného příjmení. Myslím, že náš vztah funguje jako manželství, jen s tím rozdílem, že na to nemáme papír.“

P2Ž: „Já doufám, že ne, ale to se nedá dopředu soudit.“

P2M: „Určitě ne. Myslím si, že náš vztah už teď funguje jako manželství se vším všudy, jen s tím rozdílem, že na to nemáme úředně stvrzené.“

P3Ž: „Jo, změnilo, jméno bych si musela měnit a taky doklady, ale to je asi všechno.“

P3M: „Zásadně spíš ne, spíš bychom si víc věřili a pouštěli se do takových těch důležitých věcí a rozhodnutí jako je mít děti, hypotéku na bydlení a tak dále.“

P4Ž: „Nemyslím si, že by se něco v našem vztahu změnilo. Jedinou změnou by mohlo být jen společné příjmení, jinak asi nic.“

P4M: „Kromě změny příjmení přítelkyně nevidím v našem případě žádnou zásadní změnu. Bude to jen pečeť toho, co víme a to toho, že spolu chceme strávit zbytek života.“

P5Ž: „Předpokládám, že by se nic nezměnilo. Nebyl by podle mě důvod, proč něco měnit.“

P5M: „Asi nic, jen bychom prostě byli manželé.“

7.1.6 Klady a záporů manželství

Vnímání kladů a záporů manželství je velice individuální. Mezi nejčastěji zmiňované klady patří deklarace vztahu před úřady a s ní spojená jednodušší komunikace s úřady. Výhodou je vytvoření oficiálního zázemí jak pro pár, tak hlavně pro děti, které chce většina dotazovaných párů až za trvání manželského soužití. Za klad je také považováno to, že člověk nebude ve vážných životních situacích sám, určitá emocionální i finanční jistota. Za určitou nevýhodu manželství je považovaný jakýsi pocit svázanosti, odpovědnost za společné závazky a určitým způsobem také těžší cesta úniku ze svazku.

P1Ž: „Výhodu manželství vidím pouze v tom, že pokud se s partnerem něco stane, jak například když bude mít nějakou autonehodu a skončí v nemocnici, tak jako manželce mi poskytnou informace o jeho zdravotním stavu a je to proto, že máme špatně nastavené zákony. Jako družce mi tyto informace sotva těžko poskytnou, i kdybychom spolu žiji strašnou spoustu let, prostě je to nebude zajímat, a proč by taky mělo, když v zákoně není o vztahu druh, družka ani zmínka. Nevýhodu manželství vidím v tom, že pokud to těm dvěma nevyjde a rozhodnou se rozejít, následují dlouhé tahanice před soudem, a to nejenom o děti, ale také o výživné, majetek a tak. No a teď nevím, jestli je to nevýhoda, nebo v některých případech spíš výhoda.“

P1M: „Budeme mít stejné příjmení. Ne, dělám si srandu, nevím, zeptej se mě, až budu ženatý. Manželství podle mě člověka určitým způsobem svazuje, a to nemyslím v tom negativním, prostě je zavazuje, že chce být s jedním člověkem po zbytek života, kdežto u nesezdaného soužití tomu tak být nemusí. Ti dva si to ještě můžou rozmyslet, i po mnohaletém vzta-

hu, není tam nic, co by jim bránilo v rozchodu, teda pokud ve vztahu už nejsou děti, to je pak komplikovanější jak v manželství, tak v nesezdaném soužití.“

P2Ž: *„To je asi dost individuální, výhodou je asi určitý příslib, že člověk nebude na složité životní situace sám, že nebude stárnout opuštěn a v tomto duchu bych mohla pokračovat. A nevýhody manželství? No tak nevýhodný je to svazek spíše pro liberální volnomyšlenkáře. Já se mezi ně ale rozhodně nepočítám.“*

P2M: *„Nevýhodou manželství může být pro někoho určitý pocit svázanosti, když se vztah ukáže neharmonickým. Manželství může člověka také jaksi svázat a to hypotékou, děti, společné sny na začátku, z toho se v případě obtíží těžce vystupuje.“*

P3Ž: *„Jak jsem už řekla, je to jakási jistota jak po emocionální, tak finanční stránce. Kdybychom se jednou náhodou rozvedli, bylo to jednou stvrzené papírem a určitým způsobem bych byla zajištěná já i moje děti, které bychom případně jednou měli.“*

P3M: *„Výhodou je zcela určitě větší zabezpečení vztahu, nevýhodou může být pak vzájemná lenost vůči sobě. Přece jenom vztah bez papíru je méně stabilní a člověk se asi víc snaží si vztah udržet a víc se o něj bojí. Kdežto v manželství mají sebe navzájem jisté, proto se už ani nesnaží o nějaké inovace ve vztahu a ten může časem naprosto stagnovat, to je podle mě nevýhoda, ale těch kladů má oproti nesezdanému soužití určitě víc.“*

P4Ž: *„Tak jak už jsem řekla, za výhodu manželství považuju hlavně to, že se na ten pár úřady dívají jinak. Jinak v něm nevidím žádnou zvláštní výhodu.“*

P4M: *„Nevidím v manželství žádné zásadní výhody ani nevýhody.“*

P5Ž: *„Za výhodu manželství považuji vytvoření oficiálního zázemí nejen pro pár, ale i pro děti. Další výhodou je samozřejmě také zjednodušená komunikace se všemi úřady. Zastupování manželů a poskytování informací je mnohem jednodušší. No, tak nevýhodou je určitě odpovědnost za společné závazky a hlavně těžší cesta úniku z manželského svazku.“*

P5M: *„Nevím, ještě jsem ženatý nebyl, zeptej se mě, až se jednou ožením. Ale asi člověk nemůže ze vztahu tak jednoduše vyklouznout, manželství je mnohými lidmi chápáno jako něco posvátného, takže i kdyby byli sebevíc ve vztahu nešťastní, tak v něm zůstávají, hlavně kvůli dětem a o křesťanech to platí dvojnásob.“*

7.1.7 Motivy k uzavření manželství

Podle výpovědí je zřejmé, že motivy vedoucí k uzavření manželství jsou velmi různorodé. Je to především souhra jak po emocionální, tak i fyzické stránce. Podstatný faktor pro respondenty je také určité rodinné zázemí a zabezpečení po finanční stránce. Za motiv vedoucí k uzavření manželství nebo k jeho urychlení, můžeme podle výpovědí respondentů také považovat narození dítěte.

P1Ž: „Podle mě je ale asi nejdůležitější vzájemné porozumění, tolerance, taky vzájemný respekt a samozřejmě v neposlední řadě také láska a sex, které k dobře fungujícímu vztahu neodmyslitelně patří. Každý vztah by se měl rozvíjet, takže podle mě je dalším krokem vpřed manželství. Pokud by ale bylo na cestě mimi, tak by to moji volbu určitě urychlilo.“

P1M: „Co považuji za důležité pro to, abych se oženil? No tak hlavně si musíme rozumět a to nejen v posteli, to je samozřejmě.“

P2Ž: „Abych začala nad manželstvím v této chvíli uvažovat, tak by mě přítel musel v první řadě požádat o ruku, v tomto jsem tak trošku staromódní. Jinak je určitě důležitý oboustranný pocit harmonického soužití, porozumění, tolerance, láska.“

P2M: „Tak hlavně se musí ti dva milovat, všechno ostatní už se dá nějak skloubit. Možná i dítě mohlo toto uvažování trošku změnit, ale to je v této chvíli strašně těžko říct.“

P3Ž: „Tak hlavně by to měl být pocit, že s přítelem spolu chceme být dál, chceme spolu strávit zbytek života a taky založit rodinu. Určitě bychom také měli mít vybudované rodinné zázemí, finanční prostředky na to, abychom se mohli o sebe postarat sami a nebyli závislí na rodičích. Na nich teď ještě částečně oba tak trošku závislí jsme. A taky máme dluhy, když jsme si vybavovali pronajatý byt, takže asi ta finanční nezávislost je hodně důležitá.“

P3M: „Oba musí hlavně vědět, že spolu vydrží. Pokud mají pochybnosti, tak by se do toho neměli vůbec pouštět. Láska a přitažlivost je také důležitá a i k manželství patří. Musí si rozumět, umět si spolu povídat a taky mít něco v tom vztahu za sebou.“

P4Ž: „Tak hlavním předpokladem je to, že se s přítelem milujeme, rozumíme si, umíme si povídat, ale i společně mlčet.“

P4M: „Souhru obou partnerů, lásku a ten správný čas pro správné rozhodnutí.“

P5Ž: „Určitě láska, tolerance, porozumění, komunikace, empatie, spolehlivost, ohleduplnost.“

P5M: „Hlavně to, aby nám to společně klapalo a taky bydlení, které momentálně vlastní nemáme.“

7.1.8 Manželské role

Manželské role jsou vnímány rozdílně. Objevuje se názor, že tradiční manželské role mají své opodstatnění a zásadně by toto rozdělení neměnili, stejně tak i názor, že doba nese své a emancipace zapříčinila, že tyto role se začínají měnit a v zásadě proti nim nemají výhrady.

P1Ž: „Jak vnímám manželské role? Samozřejmě, že se nebudu bránit, když by jednou můj manžel uměl vyprat a vyžehlit prádlo nebo také uvařit. Pokud by ho to bavilo, bránit mu rozhodně nebudu, ale nikdy bych to po něm nevyžadovala. Myslím si, že jsou i domácí práce, se kterými by mohl, nebo dokonce měl muž pomáhat, ale ty ryze ženské by měly zůstat ryze ženské. Je taky jasné, že žena bude na mateřské a rodinu bude živit muž, vždycky to tak bylo a fungovalo to. Já předpokládám, že to tak jednou bude fungovat i v té naší rodině. Přesto však chápu rodiny, kdy žena vydělává víc peněz, tak jde na mateřskou muž. No a proč ne.“

P1M: „No, každý má ve vztahu svou určitou roli, ale taky každý dělá to, co ho baví, nejenom to, co se od něj očekává. Takže třeba když chce být chlap na mateřské dovolené, nemám nic proti tomu, je to jeho rozhodnutí, ale já bych to tak nechtěl. Myslím si, že stejně jak tomu bylo dřív, muž by se měl postarat o rodinu za každou cenu a žena by se měla starat o děti a domácnost. Tím samozřejmě nechci říct, že bych doma nic nedělal, to ne. Moc rád vařím, takže když to jen trošku jde, chci přítelkyni udělat radost, tak uvařím a když by bylo potřeba, tak klidně i operu a vyžehlím. Jsem si ale jistý, že tohle by mi moje přítelkyně ale nedovolila.“

P2Ž: „No tak záleží na domluvě a povaze těch dvou. Tradiční mužské a ženské role mají své přirozené opodstatnění, takže já nejsem velký příznivec změn v tomto směru.“

P2M: „Určitě takových párů, které netrvají na tradičním pojetí manželských rolí přibývá, ale když to tak společně chtějí, mají to tak mít. Všechno je otázkou domluvy a vzájemné komunikace. Já osobně, stejně jako moje přítelkyně, nejsem zastávce takovýchto radikálních změn. Z určitého důvodu tyto role byly rozděleny na ženské a mužské a nemyslím si, že je potřeba to zásadně měnit, samozřejmě ta komunikace mezi partnery hraje významnou

roli. Pokud se tak dohodneme, nebudu se bránit jakýmkoli i domácím pracím, to moje přítelkyně ví, ale stejně jako já se nesnažím montovat do vaření, praní, žehlení, já bych po ní nikdy nechtěl, aby řešila jakékoli záležitosti kolem údržbových prací v bytě, případně venkovních prací, anebo třeba auta.“

P3Ž: „Tradiční manželské role svým způsobem stále přetrvávají, akorát se trochu mění. Většina žen pořád hledá toho pravého, které se dokáže postarat o rodinu, což já osobně považuji za nejdůležitější mužskou roli, živitele rodiny a na toto roli bych v zásadě nic neměnila.“

P3M: „Podle mě je to v pořádku, každá doba sebou něco nového nese. V zásadě mi to nevadí, klidně bych i zůstal na mateřské, pokud bychom se na takovém rozhodnutí shodli. Z větší části by zachovány být měly, ale není to žádné dogma.“

P4Ž: „Já si myslím, že je v pořádku, že jsou určité rozdíly v mužských a ženských rolích, určitě se jejich rozdělení dělo z určitého důvodu, ale rozhodně nejsem zastánce takového toho striktního rozdělení v domácnosti. Nikdy bych po příteli nechtěla, aby za mě dělal ty typicky ženské práce, jako je žehlení, praní, přestože to umí, stejně jako já se nikdy nepohrnu do přitloukání poliček nebo sestavení skříně. Ale co se týká třeba úklidu nebo vaření, je to pro mě milé odlehčení.“

P4M: „Nevím, co je myšleno pod pojmem tradiční manželské role, ale pokud to, že žena by měla prát, vařit, uklízet a starat se o děti, tak mi to přijde přetažené za vlasy. Nevadí mi dělat kterékoli z těchto prací a je mi jen dobře na duši z toho, že můžu partnerce čímkoli ulevit z každodenní rutiny.“

P5Ž: „Bohužel doba je taková, že oba dva musíme v práci trávit většinu svého času. Třeba co se týká mateřské dovolené, tak naprosto nesouhlasím, aby tuto roli nahradili muži. Já sice chápu, že po některé je motivací vyšší výdělek manželky, ale podle mě je role matky ve vztahu k dětem nenahraditelná. Otec nikdy nemůže v tomto matku nahradit, má zase jinou roli.“

P5M: „V rámci emancipace je to v pořádku, jedno to prostě muselo přijít. Dokážu si představit chlapa na mateřské a ženskou u hromady dřeva.“

7.1.9 Benevolence nesezdaného soužití k nevěře

Z výzkumu této dílčí oblasti vyplynulo, že respondenti v žádném případě nepovažují nesezdané soužití jako soužití s větší benevolencí k nevěře. Dokonce respondent P4M považuje manželství za více benevolentní k nevěře. Nevěra jako taková však u našich respondentů v žádném případě tolerována.

P1Ž: „Nemyslím si, že lidé v nesezdaném soužití jsou benevolentnější. Pokud člověk chce toho druhého podvést, udělá to, bez ohledu na to, zda má doma přítele nebo muže. Já jsem nevěru zažila ve svém předchozím vztahu a dopadlo to tak, že jsme se rozešli. Nevěra se určitě odpustit dá, ale musí jít v takovém případě pouze o sex a mělo by to být jen jednou. Prostě takové ulítnutí, ale hlavně by se to už nemělo partnerovi nikdy vyčítat, což jde asi velmi těžko. Ale pokud už je v tom láska, to je konec vztahu.“

P1M: „Cože, nevěra? Tak ta je všude, pozor na ni. Já si myslím, že v tom rozdíl určitě není, pokud chce člověk podvést, tak nad tím asi takto nepřemýšlí. Podvede, jestli má doma manželku, nebo v uvozovkách jen přítelkyni.“

P2Ž: „Jaký je můj názor na nevěru? Nedokázala bych ji odpustit. Zastávám názor, že kdo byl nevěrný jednou, může být podruhé a proč ztrácet čas s někým, komu na tom druhém zase tak nezáleží. A co se týká toho, zda je nesezdané soužití benevolentnější k nevěře? Říká se, že nesezdané soužití je takový ten volnější svazek, ale vždycky záleží na těch dvou, jak jejich vztah berou. Ale rozhodně nevidím přímou úměru mezi nevěrou a nesezdaným soužitím. Myslím si, že i v manželství může mít člověk velmi blízko k nevěře.“

P2M: „Já nevěru neodpouštím, nedokázal bych se pak partnerce podívat do očí, ale záleží na povaze každého člověka, znám i takové, kterým to nedělá nejmenší problémy. Pokud je člověk ve vztahu spokojený, nemá důvod podvádět. Podle mě není nesezdané soužití k nevěře benevolentnější, je to o lidech.“

P3Ž: „Hm, řekla bych, že takovou tu formu nevěry, kdy se přítel nebo manžel opije a jednou mu to ujede, to bych asi pochopila. Nevím, jestli bych to někdy dokázala odpustit, ale dlouhodobou a účelnou nevěru rozhodně ne. Já si myslím, že záleží na okolnostech, ale každý člověk může v životě udělat botu a pokud toho člověka miluješ, tak snad i dokážeš i toto odpustit, ale určitě to není hned. Nevím, to říkám teď, třeba bych reagovala úplně jinak, kdyby se mě to skutečně týkalo.“

P3M: „Nevěra je podvod na partnerovi a proto by se neměla v pevném vztahu vůbec objevit. Asi to vyjde na stejno, jestli člověk, když už chce podvádět, podvádí v manželství nebo v nesezdaném soužití. A nemyslím, že nesezdané soužití je k nevěře benevolentnější.“

P4Ž: „Já nevěru neuznávám a určitě bych nebyla schopná ji odpustit. Nedokázala bych se příteli podívat do očí a dělat, že se nic nestalo. Zastávám názor, že pokud je člověk schopný podvádět jednou, podvede i podruhé.“

P4M: „Nevěru celkem striktně odsuzuji. Nevidím žádnou pádnou omluvu a žádný polehčující faktor. Pokud se dva rozhodnou být spolu, dělají to z vlastního přesvědčení a proto, že to chtějí. Pokud se ve vztahu objeví nevěra má to svůj důvod a příčinu. Znamená to, že je ve vztahu špatně. Spíš bych řekl, že naopak. V nesezdaném soužití se svým způsobem dá říct nazdar a jít. V manželství jde přece jenom o nějaké, i když třeba jen psychické pouto a svým způsobem blok něčeho, co by se rozbíjet nemělo. Spíš bych to viděl, že prostor k určité benevolenci se otvírá, pokud jsou ve vztahu děti a partneři nejsou jen ti dva, na kterých záleží.“

P5Ž: „Nemyslím si, že by lidé v nesezdaném soužití byli k nevěře benevolentnější, podle mě je to o vztahu těch dvou lidí, jedno jestli v manželství nebo v soužití. Těžko bude mít zadrženy jen v jednom typu svazku a tom druhém ne.“

P5M: „Já osobně si myslím, že ne. Je to jedno jestli člověk podvede jako svobodný nebo ženatý, není v tom rozdíl.“

7.1.10 Soužití rodičů jako možný faktor

Překvapivé bylo zjištění, že dva jedinci považují nesezdané soužití jako možný faktor, který ovlivnil jejich volbu. V jednom případě je to strach z rozvodu, kdy respondent zažil rozvod svých rodičů a v druhém případě jde o zkušenost rodičů, kteří uzavřeli manželství bez předchozího nesezdaného soužití a kdy po roce manželství málem došlo k rozvodu rodičů.

P1Ž: „Rodiče žijí v manželství, takže určitě ne. Rozhodnutí žít společně, aniž bychom byli svoji, bylo moje, respektive moje a přítelovo, rodiče to nijak ovlivnit nemohli, i kdyby byli třeba rozvedení. Jednou se chci vdát a žít spokojeně v manželství jako naši, zatím nám to tak ale vyhovuje.“

P1M: „Tak to nevím, nejspíš ne. Já si žiju svým životem a to, že jsme se rozhodli žít nesezdaně, rodiče ovlivnit nemohli. Možná jen než takové manželství, tak to radši žádné. My jsme se rozhodli si to nejdřív zkusit a pak se vzít, oni se nejdřív vzali a tak to dopadlo.“

P2M: „Ano, určitým způsobem. Jak už jsem řekl, nerad bych se jednou rozvedl, vím jaké to je, přijít o rodiče. Nechtěl bych, aby jednou moje dítě pocítilo to samé, střídavá péče určená soudem není nic moc.“

P3Ž: „Asi možná i ano, naši se brali po roční známosti a předtím spolu nebydleli a hned se jim narodil brácha a z vyprávění vím, že se po roce málem rozvedli.“

P3M: „Ne, moji rodiče spolu před svatbou nežili, před třiceti lety to nebývalo tak běžné jako dnes, hlavně na vesnici kde žijí.“

P4Ž: „Tak to určitě ne. Rodiče spolu před tím než se vzali, nežili a z mého nesezdaného soužití s přítelem nejsou příliš nadšeni a to jim mám docela za zlé.“

P4M: „Možná nějak vnitřně, ale že by to bylo cílené, to určitě ne. Nebylo to tak, že bych si řekl, že to našim nefunguje, jak by se mi líbilo a proto se nebudeme brát a budeme žít na hromádce.“

P5Ž: „Moji rodiče na tom, že s přítelem žijeme, určitý podíl mají, zůstali jsme totiž bydlet v nájemním bytě, z kterého se moji rodiče odstěhovali do rodinného domu. Co se týká jejich soužití a vlivu na to, že nejsme sezdání, tak určitě ne. Bylo to naše rozhodnutí, moji rodiče spolu nebydleli před tím, než se brali.“

P5M: „Ne, to určitě ne. Žiju si podle sebe.“

7.2 Závěr výzkumného šetření

Při srovnání všech partnerských dvojic z výzkumu vyplývá, že ve svých názorech na manželství a nesezdané soužití jsou si všechny dvojice velmi podobné. Až na pár výjimek se v ničem zásadním jejich názory neliší.

Co se týká pohnutek vedoucí nesezdané páry k volbě tohoto typu soužití, hlavním důvodem je touha po poznání svého protějšku ve všech směrech, jak v kladných, tak i krizových situacích, které by si za pouhého „chození“ nebylo možné vyzkoušet. Touha part-

nerské dvojice vyzkoušet si společné bydlení pod jednou střechou a následné zjištění, zda jim společné soužití a vztah jako takový bude fungovat.

Z výsledků výzkumu v oblasti upřednostnění nesezdaného soužití těchto párů před manželstvím je valnou většinou uvedena nedostatečně dlouhá doba partnerského soužití na takové rozhodnutí, jako je uzavření manželství. Nesezdané soužití je zkoumanými páry považováno za stav pouze dočasný s budoucím výhledem uzavření sňatku a založení rodiny. Partnerské nesezdané soužití by mělo prověřit stabilitu a harmonii vztahu, které je následně završeno posvěcením před okolím a úřady. Co se týká založení rodiny, bylo překvapivé, že většina respondentů odpověděla, že by chtěla rodinu založit až za trvání manželství anebo by tak učinili v nejbližší době, a to z toho důvodu, aby dítě nemělo zkreslené představy o fungování rodiny, aby vědělo, kam patří.

Přestože je nesezdané soužití trendem dnešní doby, nasvědčují tomu vysoká čísla osob žijících v nesezdaném soužití, z našeho výzkumu vyplývá skutečnost, že i přes momentální spokojenost v nesezdaném svazku tyto páry instituci manželství považují stále za důležitou a v budoucnu chtějí manželství uzavřít. Mezi hlavní uvedené motivy, jež byly zmíněny, jsou především úřední stvrzení vztahu před úřady a tím zjednodušená komunikace před úřady a různými institucemi, které jsou k nesezdanému páru na informace skoupé. Manželství v budoucnu plánují uzavřít všechny páry, přesto však manželství není považováno za podmínku ke šťastnému a spokojenému životu a momentálně manželství nepovažují za nutnost k tomu, aby mohly společně žít v jedné domácnosti. Co se tedy týká pohledu na manželství, tak bych zkonstatovala, že nesezdané páry stále chápou instituci manželství za potřebnou. Přestože jim momentální stav po všech stránkách vyhovuje, manželství do budoucna plánují, avšak s ním nijak výrazně nespěchají. V pohledu na manželství jako svazující svazek z výzkumu vyplynulo, že v podstatě svazující určitým způsobem je, ale za svazující, většina dotazovaných párů, považuje i jakýkoli partnerský vztah. Záleží vždy na daném páru a v jakém rozsahu se nechá partnerem v určitém smyslu svázat. Co se týká oblasti, která měla zjistit, zda lze manželstvím zabránit unáhleným rozchodům, tak z výpovědí vyplynulo, že manželství unáhleným rozchodům nezabrání, ale donutí je nad vztahem více přemýšlet a rozvod mnohem více zvažovat. Je zde také zastoupen názor, že pokud jeden z partnerů chce ze vztahu odejít, tak mu v tom ani úředně stvrzený „papír“ nezabrání.

Dotazované páry také odpovídaly na oblast týkající se manželských rolí, jejichž vnímání je jednotlivými páry různorodé. Objevuje se názor, že manželské role mají své opodstatnění a nebyli by zastánci příliš velkých změn v tomto směru, na druhé straně pak názor, že změna v tomto ohledu musela jednou přijít a je podle nich v pořádku, že se role určitým způsobem vyvíjejí a mění.

Partnerské soužití rodičů se jako možný faktor ovlivňující volbu soužití neprojevil, jak jsem předpokládala. 2 respondenti zodpověděli, že soužití jejich rodičů za možný faktor určitým způsobem považují, což pro mě bylo překvapující.

Výsledky výzkumu jsou však velmi individuální, nelze aplikovat na všechny nesezdané páry.

ZÁVĚR

Základem spokojenosti každého z nás by měl být beze sporu spokojený rodinný život. Každý z nás však chápe tento spokojený život různě. Co pro jednoho znamená naplnění životního cíle život naplněný radostí a štěstím dětí, pro druhého může mít životní naplnění formu spokojenosti měřící se žebříčkem úspěšnosti a stupínkem kariéry. Co pro jednoho znamená spokojený život v manželství, pro druhého to může znamenat spokojený život bez uzavření manželství, nebo dokonce život bez stálého partnera. Každý z nás je jiný, každému vyhovuje něco jiného. Ať už je ale forma rodinného života jakákoli, vždy si ji volí každý z nás a nese za ni určitou zodpovědnost po celý život.

Bezpochyby každá doba má své zvláštnosti, tradice, preference. V každé době se budeme zcela jistě setkávat s jinými preferencemi týkající se způsobu partnerského soužití, rodinného života, soužití muže a ženy. V této naší době se stalo fenoménem nesezdané soužití, a to především z důvodu prověření partnerského vztahu, vyzkoušení si společného bydlení se všemi klady a zápory. V tomto případě nesezdané soužití zní logicky, ba dokonce by byl hřích si fungování vztahu před uzavřením manželství nevyzkoušet.

Nesezdané soužití je ve většině případů chápáno jako jakýsi předstupeň manželství, kterým partnerské dvojice po uplynutí určité doby, která se samozřejmě v každém vztahu liší, završí svůj partnerský vztah. Pokud partnerská dvojice plánuje do budoucna založit rodinu, má instituce manželství oproti nesezdanému soužití stále něco navíc.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARTUŠKOVÁ, J. *Motivy volby manželství a motivy volby nesezdaného soužití : (kvalitativní analýza internetové diskuse)*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- [2] ČERNÁ, K. *ANALÝZA: Regionální diferenciace nesezdaných soužití v ČR*. [online]. 2006 [cit. 27. 02. 2011]. URL: <http://www.demografie.ino/?cz_detail_clanku&artclID=289>.
- [3] Český statistický úřad, *Ediční plán 2007*. Praha, 2007.
- [4] DE SINGLY, F. *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-249-1.
- [5] FIALOVÁ, L. a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: SLON, 2000. ISBN 80-85850-87-7.
- [6] GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, a.s., 1992. ISBN 80-85605-28-7.
- [7] HAMPLOVÁ, D. *Vstup do manželství a nesezdaného soužití v České republice po roce 1989 v souvislosti se vzděláním, nebo každý zvlášť? Hospodaření s příjmy manželských a nesezdaných párů* [online]. 2003 [cit. 27. 02. 2011]. URL: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/198_03-4%20text%20pro%20tisk.pdf>.
- [8] CHALOUPKOVÁ, J. *Dohromady, nebo každý zvlášť? Hospodaření s příjmy manželských a nesezdaných párů* [online]. 2006 [cit. 27. 02. 2011]. URL: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/662faba09afbab130d7452e72004b5709000cea1_612_08Chaloupkova20.pdf>
- [9] CHALOUPKOVÁ, J.; ŠALAMOUNOVÁ, P. *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě* [online]. 2004 [cit. 27. 02. 2011]. URL: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/210_1chalou47%20pro%20tisk.pdf>.
- [10] JÄCKELOVÁ, K. *I tohle je manželství*. Praha: Knižní klub, 1997. ISBN 80-7176-460-4.
- [11] KLABOUCH, J. *Manželství a rodina v minulosti*. Praha: Orbis, 1962.

- [12] KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [13] KRAUS, B., POLÁČKOVÁ V. *Člověk-prostředí-výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- [14] MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-83-6.
- [15] MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: SLON, 1997. ISBN 80-85850-24-9.
- [16] MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- [17] MOŽNÝ, I. *Moderní rodina: mýty a skutečnosti*. Brno: Blok, 1990. ISBN 80-7029-018-8.
- [18] MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-05-9.
- [19] PLAŇAVA, I. *Manželství a rodiny. Struktura, dynamika, komunikace*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.
- [20] PLZÁK, M. *Klíč k výběru partnera pro manželství*. Praha: MOTTO, 2006. ISBN 80-7246-308-X
- [21] SILLAMY, N. *Psychologický slovník*. Olomouc: Studio Olomouc 2001. ISBN 80-244-0249-1.
- [22] ŠMOLKA, P. *Muž a žena – návod k použití*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-911-9.
- [23] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
- [24] VALÁŠEK, M. *Manželství*. Třebíč: Akcent, 2001. ISBN 80-7268-142-7.
- [25] VENGLÁŘOVÁ, M. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2054-8.
- [26] Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině

SEZNAM PŘÍLOH

Záznamový list I:	Pár 1 – žena
Záznamový list II:	Pár 1 – muž
Záznamový list III:	Pár 2 – žena
Záznamový list IV:	Pár 2 – muž
Záznamový list V:	Pár 3 – žena
Záznamový list VI:	Pár 3 – muž
Záznamový list VII:	Pár 4 – žena
Záznamový list VIII:	Pár 4 – muž
Záznamový list IX:	Pár 5 – žena
Záznamový list X:	Pár 5 – muž

ZÁZNAMOVÝ LIST I: PÁR 1 - ŽENA

Věk: 29

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: referentka ve státní správě

Délka nesezdaného soužití: necelé 4 roky

T: „Vybrala jsem si tě s přítelem z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití. Můžeš mi povědět, jaký byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P1Ž: *„Než jsem poznala svého přítele, žila jsem v rodinném domě u svých rodičů. A vzhledem k tomu, že jsme se s partnerem znali jen krátce, tak jsem zpočátku o společném soužití ani nepřemýšlela, i když by se mi samozřejmě líbilo odstěhovat se. Každý ví, jaké to je bydlet s rodiči, každý se chce ať už dříve nebo později osamostatnit. Ale napřed jsem chtěla, abychom se blíže poznali, asi jako každý. Velmi mě proto překvapilo, nemůžu říct, že by to nebylo velice milé, když mě po pár měsících chození přítel nabídl společné bydlení.“*

T: „Jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli žít společně v jedné domácnosti?“

P1Ž: *„Chodili jsme spolu vlastně jen chvilinku. V podstatě na Nový rok jsme se poznali a jako skutečný pár jsme byli až tak kolem koncem dubna, do té doby jsme byli jen kamarádi, když se to tak vezme. K partnerovi jsem se stěhovala do jeho bytu myslím, že to bylo koncem července. Když to tak spočítám, tak plus mínus jsme spolu chodili jen tři měsíce a to není právě nijak dlouhá doba.“*

T: „A jak dlouho společně žijete jako druh a družka?“

P1Ž: *„Jak dlouho žijeme jako druh a družka? To je šílené pojmenování. No, už to budou skoro 4 roky, co jsme spolu, teda přesněji 3 roky a 8 měsíců.“*

T: „Co se ti nelíbí na pojmenování druh a družka?“

P1Ž: *„Já nevím, tak nějak to divně zní. Nedokážu si představit, že bych o mém příteli mluvila jako o druhovi.“*

T: „Ráda bych se zeptala, proč jste nedali raději přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P1Ž: „*Jak jsem už řekla, znali jsme se v té době jen krátce a ani jeden z nás se nehnal do svatby. Jsem toho názoru, že dva lidé se mají nejdříve poznat, začít spolu chodit, pak spolu žít a teprve potom uvažovat o svatbě.*“

T: „**Takže hlavním důvodem bylo to, že jste spolu byli jen chvíli?**“

P1Ž: „*No tak to především.*“

T: „**Setkala ses někdy s negativní reakcí na to, že nejste manželé a žijete spolu?**“

P1Ž: „*V mém nejbližším okolí není naštěstí nikdo, kdo by měl nějaké připomínky, ale i kdyby byl, tak je to čistě naše věc a nikomu do toho opravdu nic není.*“

T: „**Jak vlastně vnímáš vaše nesezdané soužití? Má podle tvého názoru výhody oproti manželství?**“

P1Ž: „*Já si myslím, že nesezdané soužití má stále oproti manželství jednu obrovskou výhodu a to v tom, že dva lidé si jako kdyby na zkoušku zkusí spolu žít a tak zjistí, jestli jsou vůbec schopni s tím druhým vyjít, navzájem se tolerovat a respektovat se. A když uzavrou manželství, aniž by si zkusili spolu předem společně žít, tak se pak můžou jedině divit, kdyby jim to neklapalo.*“

T: „**Je podle tebe nesezdané soužití trend dnešní doby?**“

P1Ž: „*Určitě na tom něco bude, protože většina mých známých dává nesezdanému soužití přednost.*“

T: „**Můžu se tě zeptat, jaký je tvůj názor na manželství přestože jste se pro něj prozatím nerozhodli?**“

P1Ž: „*Můj názor na manželství? Je to svazek dvou lidí, kteří se rozhodli spojit své životy a být spolu v dobrém i ve zlém, nebo aspoň se to tak říká.*“

T: „**Má podle tebe nějaké výhody oproti nesezdanému soužití?**“

P1Ž: „*Výhodu manželství vidím pouze v tom, že pokud se s partnerem něco stane, jako například když bude mít nějakou autonehodu a skončí v nemocnici, tak jako manželce mi poskytnou informace o jeho zdravotním stavu a je to proto, že máme špatně nastavené zákony. Jako družce mi tyto informace sotva těžko poskytnou, i kdybychom spolu žiji strašnou*

spoustu let, prostě je to nebude zajímat, a proč by taky mělo, když v zákoně není o vztahu druh, družka ani zmínka.

T: „A má podle tebe i nějaké nevýhody?“

P1Ž: *„Nevýhodu manželství vidím v tom, že pokud to těm dvěma nevyjde a rozhodnou se rozejít, následují dlouhé tahanice před soudem, a to nejenom o děti, ale také o výživné, majetek a tak. No a teď nevím, jestli je to nevýhoda, nebo v některých případech spíš výhoda.“*

T: „Ztotožňuješ se s názorem, že manželství může zabránit unáhleným rozchodům?“

P1Ž: *„Neřekla bych, že přímo zabraňuje, ale určitě člověk víc o vztahu přemýšlí a zvažuje všechna pro a proti. Kdybychom se chtěli teď s přítelem rozejít jako nesezdaný pár, žádná taková bariéra v našem vztahu není. Když to hodně zjednoduším, tak bych si prostě jen sbalila kufry a řekla čau.“*

T: „Kdybyste se s přítelem rozhodli manželství uzavřít, změnilo by se podle tebe něco ve vašem vztahu?“

P1Ž: *„Myslím si, že nic zásadního by se v našem vztahu nezměnilo, nebo aspoň o ničem nevím. Jedinou změnu by zaznamenalo pouze moje příjmení.“*

T: „Je podle tvého názoru manželství víc svazující než nesezdané soužití?“

P1Ž: *„Asi určitým způsobem ano. Podle mě je to už nějaká zodpovědnost vůči slibu, který by se měl dodržet, takže nejspíš člověk cítí určitou zodpovědnost za druhou osobu a je s ní určitým způsobem svázaný.“*

T: „Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?“

P1Ž: *„Jak vnímám manželské role? Samozřejmě, že se nebudu bránit, když by jednou můj manžel uměl vyprat a vyžehlit prádlo nebo také uvařit. Pokud by ho to bavilo, bránit mu rozhodně nebudu, ale nikdy bych to po něm nevyžadovala. Myslím si, že jsou i domácí práce, se kterými by mohl nebo dokonce měl muž pomáhat, ale ty ryze ženské by měly zůstat ryze ženské. Je taky jasné, že žena bude na mateřské a rodinu bude živit muž, vždycky to tak bylo a fungovalo to. Já předpokládám, že to tak jednou bude fungovat i v té naší rodině. Přesto však chápu rodiny, kdy žena vydělává víc peněz, tak jde na mateřskou muž. No a proč ne.“*

T: „Můžu se zeptat, jak vidíš vaši budoucnost?“

P1Ž: *„Hm, jak vidím naši budoucnost? To je otázka. Tak určitě to tak jak to momentálně je, nezůstane pořád, chceme se s přítelem posunout dál, stejně asi jako každý svobodný pár. Chtěli jsme se nejdřív pořádně poznat, zjistit, jestli nám to po všech stránkách funguje a myslím, že nám to funguje skvěle. Jsme asi v té fázi, že už vážněji přemýšlíme co dál. Takže určitě plánujeme do budoucna svatbu a taky děti, aspoň dvě.“*

T: „Takže považujete nesezdané soužití za stav pouze dočasný?“

P1Ž: *„To určitě ano.“*

T: „Říkala jsi, že chcete děti. Zastáváš názor, že dítě by se mělo narodit v úplně rodinně založené na manželství?“

P1Ž: *„Dítě by se podle mého názoru mělo narodit tam, kde ho budou s láskou vychovávat a ne jej týrat. A je pak úplně jedno, jestli jsou rodiče manželé nebo ne. Co se týká ale mě, tak bych byla raději, kdyby se nám děti narodily až po tom, co budeme manželé. Je podle mě důležité, aby naše dítě mělo společné příjmení a všichni věděli, že patří k nám oběma.“*

T: „Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P1Ž: *„Podle mě je ale asi nejdůležitější vzájemné porozumění, tolerance, taky vzájemný respekt a samozřejmě v neposlední řadě také láska a sex, které k dobře fungujícímu vztahu neodmyslitelně patří. Každý vztah by se měl rozvíjet, takže podle mě je dalším krokem vpřed manželství. Pokud by ale bylo na cestě mimi, tak by to moji volbu určitě urychlilo.“*

T: „Ještě bych se tě ráda zeptala na tvé rodiče. Jsou manželé? Nebo v jakém typu partnerského soužití žijí?“

P1Ž: *„Moji rodiče jsou spolu už přes 30 let. Je to jejich první manželství a také doufám, že i jediné. Samozřejmě, i oni se čas od času pohádají, kdo ne, za tu spoustu let s jedním člověkem, ale mají se rádi a je to na nich vidět.“*

T: „Myslíš si, že soužití rodičů nějakým způsobem ovlivnilo tvoji volbu žít v nesezdaném soužití?“

P1Ž: *„Rodiče žijí v manželství, takže určitě ne. Rozhodnutí žít společně aniž bychom byli svoji, bylo moje, respektive moje a přítelovo, rodiče to nijak ovlivnit nemohli, i kdyby byli*

třeba rozvedení. Jednou se chci vdát a žít spokojeně v manželství jako naši, zatím nám to tak ale vyhovuje.“

T: „Jsou ti rodiče vzorem?“

P1Ž: *„Nemůžu říct, že žiju po jejich vzoru, ale určitým způsobem každého z nás jeho rodiče ovlivní a v životě se to více či méně projeví. Já si žiju svým životem. Určitě i já jsem ovlivněná výchovou svých rodičů, ale můžu s hrdostí říct, že mě vychovali dobře.“*

T: „Můžu se tě ještě zeptat, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že nesezdané soužití může být k nevěře benevolentnější?“

P1Ž: *„Nemyslím si, že lidé žijící v nesezdaném soužití jsou k nevěře benevolentnější. Pokud člověk chce toho druhého podvést, udělá to bez ohledu na to, zda má doma přítele nebo muže. Já jsem nevěru zažila ve svém předchozím vztahu a dopadlo to tak, že jsme se rozešli. Nevěra se určitě odpustit dá, ale musí jít v takovém případě pouze o sex a mělo by to být jen jednou. Prostě takové ulítnutí, ale hlavně by se to už nemělo partnerovi nikdy vyčítat, což jde asi velmi těžko. Ale pokud už je v tom láska, to je to konec vztahu.“*

T: „Myslíš, že člověk dokáže být věrný po celý život jednomu partnerovi?“

P1Ž: *„Já myslím, že ano. Jen by mě zajímalo, kolik takových lidí na světě je.“*

T: „Já ti strašně moc děkuji za čas věnovaný tomuto rozhovoru a také za spoustu cenných informací.“

ZÁZNAMOVÝ LIST II: PÁR 1 – MUŽ

Věk: 32

Vzdělání: středoškolské

Zaměstnání: obchodní zástupce

Délka nesezdaného soužití: skoro 4 roky

T: „Momentálně žiješ s přítelkyní v nesezdaném soužití, můžeš mi říct, jaký byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P1M: *„I když jsme byli spolu velmi krátce, bylo mi s ní moc dobře. Nechtěl jsem na nic čekat, nejsem už žádný puberták a tak jsem ji navrhl, aby se ke mně nastěhovala. No, nebyl jsem si úplně jistý, že bude souhlasit po tak krátké známosti. No a k mému překvapení souhlasila.“*

T: „A můžu se zeptat, jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli žít společně v jedné domácnosti?“

P1M: *„Myslím, že asi 3 měsíce. No, byla to docela rychlovka, neznali jsme se dlouhou dobu.“*

T: „A jak dlouho společně žijete jako druh a družka?“

P1M: *„Za pár měsíců to budou už 4 roky.“*

T: „Ráda bych se i tebe zeptala, z jakého důvodu jste nedali přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P1M: *„Jak už jsem řekl, znali jsme se jen krátce, tak proč to hned řešit manželstvím. Po čtyřleté známosti bych se na to díval možná jinak, ale tehdy jsme se moc neznali a společné soužití pod jednou střechou nám pomohlo se poznat v mnoha ohledech.“*

T: „Takže hlavním důvodem tohoto rozhodnutí byla ta krátká doba?“

P1M: *„Hlavně to, že jsme se skoro neznali. Asi by bylo i trošku divné, kdybychom se po 3 měsících vzali.“*

T: „Zeptám se tě, setkal ses někdy s negativní reakcí na to, že nejste manželé a žijete spolu?“

P1M: „*To určitě ne. V mém okolí je také spousta párů, které se rozhodly pro nesezdané soužití, a nevidím na tom vůbec nic špatného. Nesezdané soužití já osobně chápu jako dobu poznávání partnera, všech kladů i negativ, které sebou nese, a nevidím důvod, proč by to mělo mé okolí nějak řešit. A kdyby náhodou někdo měl něco proti, tak mu stejně do toho nic není, protože je to jen mezi mnou a mojí přítelkyní.*“

T: „**Jak vnímáš nesezdané soužití? Má nesezdané soužití výhody oproti manželství?**“

P1M: „*Podle mě je nesezdané soužití dobrá věc. Dva lidé se poznávají, a buď jim to klope anebo ne. Pokud jim to neklape, tak se rozejdou, v tomto je to oproti manželství jednodušší. Žádný rozvod, nic, prostě se jen rozejdou.*“

T: „**Je podle tebe nesezdané soužití trend dnešní doby?**“

P1M: „*Řeknu to asi tak, 90% mých známých žije, jak se říká na psí knížku, a nikdo to neřeší. Nikdo z nich se do manželství nehrne, stejně jako my.*“

T: „**Když říkáš, že se do manželství nehrnete, tak jaký je vlastně tvůj názor na manželství?**“

P1M: „*Nikdy jsem o manželství jako takovém nepřemýšlel, ale snad má podle mínění většiny lidí vztah větší váhu, především před úřady. Přítelkyně je skvělá ženská, takže si ji jednou asi taky vezmu, aby všichni i úředně věděli, že patříme k sobě.*“

T: „**Jaké výhody má manželství oproti nesezdanému soužití?**“

P1M: „*Budeme mít stejné příjmení. Ne, dělám si srandu, nevím, zeptej se mě, až budu ženatý. Manželství podle mě člověka určitým způsobem svazuje, a to nemyslím v tom negativním, prostě je zavazuje, že chce být s jedním člověkem po zbytek života, kdežto u nesezdaného soužití tomu tak být nemusí. Ti dva si to ještě můžou rozmyslet, i po mnohaletém vztahu, není tam nic, co by jim bránilo v rozchodu, teda pokud ve vztahu už nejsou děti, to je pak komplikovanější, jak v manželství, tak v nesezdaném soužití.*“

T: „**A má i nějaké nevýhody?**“

P1M: „*Tak to opravdu netuším, nikdy jsem ženatý nebyl.*“

T: „**Můžeš se ztotožnit s názorem, že manželství zabraňuje unáhleným rozhodům?**“

P1M: „*Pokud chlap chce ze vztahu utéct, žádný papír mu v tom nezabrání.*“

T: „Myslíš si, že když se rozhodnete se s přítelkyní vzít, že se něco zásadního ve vašem vztahu změní?“

P1M: „Nejspíš ne, teda kromě toho společného příjmení. Myslím, že náš vztah funguje jako manželství, jen s tím rozdílem, že na to nemáme papír.“

T: „Myslíš si, že je manželství více svazující než nesezdané soužití?“

P1M: „Já nevím, každý vztah určitým způsobem dva lidi k sobě připoutá a podle mě až tak nezáleží, jestli jsou ti dva zrovna manželé nebo ne.“

T: „Můžu se tě ještě zeptat, jak vnímáš manželské role? Měly by podle tebe být manželské role zachovány?“

P1M: „No, každý má ve vztahu svou určitou roli, ale taky každý dělá to, co ho baví, neje-
nom to, co se od něj očekává. Takže třeba když chce být chlap na mateřské dovolené, ne-
mám nic proti tomu, je to jeho rozhodnutí, ale já bych to tak nechtěl. Myslím si, že stejně
jak tomu bylo dřív, muž by se měl postarat o rodinu za každou cenu a žena by se měla sta-
rat o děti a domácnost. Tím samozřejmě nechci říct, že bych doma nic nedělal, to ne. Moc
rád vařím, takže když to jen trošku jde, chci přítelkyni udělat radost, tak uvařím a když by
bylo potřeba, tak klidně i operu a vyžehlím. Jsem si ale jistý, že tohle by mi moje přítelkyně
ale nedovolila.“

T: „Ráda bych se tě zeptala, jak vidíš vaši budoucnost?“

P1M: „Jako jestli se ožením?“

T: „Třeba jestli se oženíš, nebo jestli plánujete s přítelkyní děti.“

P1M: „Jo, jo, uvažuji o tom, že se ožením. A děti taky chceme, kdo by nechtěl, i když ne-
vím, jestli se už na ně cítím, možná to pak přijde samo. Ještě než ale budeme o dětech váž-
něji uvažovat, tak se každopádně chceme nejdřív vzít.“

T: „Takže vnímáš vaše nesezdané soužití jako takový ten předstupeň manželství?“

P1M: „Jasně, stejně asi jako všichni, které znám. Nemyslím si, že člověk chce celý život žít
s někým jen tak, aby nikdy nezauvažoval o tom, že se jednou ožení.“

T: „Abych se ještě vrátila k předchozí otázce. Zastáváš názor, že děti by se měly na-
rodit to úplně rodiny založené na manželství?“

P1M: „Myslím si, že tak by to mělo prostě být.“

T: „Jaké motivy ty osobně považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P1M: „Co považuji za důležité pro to, abych se oženil? No tak hlavně si musíme rozumět a to nejen v posteli, to je samozřejmé.“

T: „A co třeba dítě? Je to pro tebe možný motiv?“

P1M: „Vzhledem k tomu, že s přítelkyní chceme, aby se nám jednou prcek narodil až budeme svoji, tak nejspíš jo.“

T: „Ráda bych se tě ještě zeptala na tvé rodiče. Jsou manželé?“

P1M: „Jsou manželé, ale je to takové manželství nemanželství. Jejich vztah je komplikovaný, po té spoustě let společně se není ani čemu divit. Je to jejich první a doufám také poslední manželství. Bylo by to na dlouhé povídání a nerad bych to rozváděl, ale jsou stále spolu.“

T: „Můžeš říct, že by ti rodičem mohli být vzorem?“

P1M: „Mí rodiče mi nejsou vzorem a nikdy ani nebyli.“

T: „Takže se spíš snažíš o opak?“

P1M: „No, právě, že se snažím o pravý opak, nikdy bych nechtěl, aby to jednou v mojí nové rodině fungovalo tak, jak to funguje mezi mými rodiči.“

T: „A myslíš si, že na tvoji volbu žít v nesezdaném soužití může mít vliv soužití tvých rodičů?“

P1M: „Tak to nevím, nejspíš ne. Já si žiju svým životem a to, že jsme se rozhodli žít nesezdaně, rodiče ovlivnit nemohli. Možná jen než takové manželství, tak to radši žádné. My jsme se rozhodli si to nejdřív zkusit a pak se vzít, oni se nejdřív vzali a tak to dopadlo.“

T: „Můžu se tě ještě zeptat, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že lidé žijící v nesezdaném soužití jsou k nevěře benevolentnější?“

P1M: „Cože, nevěra? Tak ta je všude, pozor na ni. Já si myslím, že v tom rozdíl určitě není, pokud chce člověk podvádět, tak nad tím asi takto nepřemýšlí. Podvede, jestli má doma manželku, nebo v uvozovkách jen přítelkyni.“

T: „Takže nesezdané soužití nemá podle tebe k nevěře blíž?“

P1M: „*Já si to teda nemyslím. Když už člověk nad nevěrou vůbec přemýšlí, tak je mu to určitě jedno.*“

T: „**Takže si nemyslíš, že nesezdané soužití může být k nevěře benevolentnější?**“

P1M: „*To určitě ne.*“

T: „**Myslíš si, že člověk dokáže být jednomu partnerovi věrný po celý život?**“

P1M: „*Pokud je partner ten pravý, tak si myslím, že nejspíš ano.*“

T: „**Já ti moc děkuji za čas, který jsi mi věnoval.**“

ZÁZNAMOVÝ LIST III: PÁR 2 – ŽENA

Věk: 32

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: zaměstnanec ve státní sféře

Délka nesezdaného soužití: 20 měsíců

T: „V současné době žiješ s partnerem v nesezdaném soužití, můžeš mi povědět, jaký byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P2Ž: *„Vlastně to tak nějak vyplynulo ze situace, právě jsem dokončila poslední úpravy na bytečku, který jsem nedávno koupila a rekonstruovala, no a přítel se na těch opravách se mnou také podílel. Asi nastala ta pravá chvíle, cítili jsme to tak nejspíš oba. Už jsme nechtěli k sobě jen dojíždět, i když jsme to k sobě neměli daleko.“*

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli žít ve společné domácnosti?“

P2Ž: *„Nebylo to moc dlouho. Bylo to asi po půlročním vztahu.“*

T: „A jak dlouho spolu žijete jako druh a družka?“

P2Ž: *„Je, tak to počkej, musím to spočítat. No, už to bude asi 20 měsíců.“*

T: „Můžu se zeptat, proč jste nedali přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P2Ž: *„My takto o vztahu nepřemýšlíme. Vyhovuje nám to tak, jak to je. Nejdřív si chceme zkusit společně žít v jedné domácnosti, tak to přece normálně chodí. Co kdybychom na sebe chytli v jednom bytě alergii? To by pak byl docela problém. Teď nám to tak vyhovuje, a až se rozhodneme náš vztah posvětit před úřady, tak to uděláme.“*

T: „Takže vaše momentální nesezdané soužití je pouze stav dočasný, chápu to správně.“

P2Ž: *„Ano, určitě je to jen dočasný stav, do budoucna se chceme vzít, ale chceme si vyzkoušet, jestli nám to bude vůbec spolu fungovat.“*

T: „Setkala ses s nějakou negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P2Ž: „*To ano, hlavně šuškanda ze stran starších občanek z našeho bytového domu, kde bydlíme. Ale žádné větší tlaky zatím nebyly. Asi okolí chápe, že je to čistě naše věc a nic jim do toho není.*“

T: „**Jak vlastně vnímáš nesezdané soužití? Jaké výhody má oproti manželství?**“

P2Ž: „*Nějaké výhody pro nás určitě má, když se do svatby nehrneme. Mně se například vůbec nechce zařizovat všechny ty věci kolem svatby, protože u nás by to asi nešlo o rychlou svatbu se dvěma svědky. Chce to dost času a energie a tu teď nemám. Nebudu se přeci vdávat, když to necítím jako vnitřní nutnost jen proto, že se to takzvaně hodí.*“

T: „**Je podle tebe nesezdané soužití trend dnešní doby?**“

P2Ž: „*Tak je to stále více diskutované téma, ale jestli je to trend? Nikdy jsem nad tím nepřemýšlela, ale je fakt, že vím o spoustě lidí, co dává přednost tomuto typu soužití.*“

T: „**Ráda bych se tě zeptala, jaký je tvůj názor na manželství?**“

P2Ž: „*Podle mě se dva berou, aby spolu žili pokud možno šťastni až do konce života. Někdo to potřebuje právně deklarovat, někdo prostě ne. Někomu to potom vyjde, někomu ne, záleží na mnoha faktorech, hlavně asi na tom, jak na vztahu dokážou oba neustále pracovat.*“

T: „**A jaké výhody podle tebe manželství má? Může mít i nějaké nevýhody?**“

P2Ž: „*To je asi dost individuální, výhodou je asi určitý příslib, že člověk nebude na složité životní situace sám, že nebude stárnout opuštěný a v tomto duchu bych mohla pokračovat. A nevýhody manželství? No tak nevýhodný je to svazek spíše pro liberální volnomyšlenkáře. Já se mezi ně ale rozhodně nepočítám.*“

T: „**Myslíš, že manželství může zabránit unáhleným rozchodům?**“

P2Ž: „*Tak určitě právní rozchod člověk víc zvažuje, ale je to zase velice individuální.*“

T: „**A je podle tebe svazek manželský více svazující?**“

P2Ž: „*No tak určitě. Zvláště když člověk zjistí, že ten koho si vzal je jiný, než si myslel.*“

T: „**Kdybyste se s přítelem rozhodli pro manželství, myslíš si, že by se ve vašem vztahu něco změnilo?**“

P2Ž: „*Já doufám, že ne, ale to se nedá dopředu soudit.*“

T: „Můžu se tě zeptat, jak vnímáš manželské role?“

P2Ž: „*No tak záleží na domluvě a povaze těch dvou. Tradiční mužské a ženské role mají své přirozené opodstatnění, takže já nejsem velký příznivec změn v tomto směru.*“

T: „Můžu se tě zeptat, jak vidíš vaši budoucnost?“

P2Ž: „*No tak já doufám, že nás čeká skvělá budoucnost, alespoň pokud se nám splní všechno tak, jak si to plánujeme. Určitě důležitým momentem v našem životě bude to, že se vezmeme, zatím ale nijak zvlášť na svatbu nespěcháme.*“

T: „Takže vaše nesezdané soužití je pouze dočasného charakteru?“

P2Ž: „*Ano.*“

T: „A co rodina? Tu také plánujete?“

P2Ž: „*No, rodinu ani tak neplánujeme, necháváme tomu volný průběh. Já osobně si nemyslím, že je nutností, aby se dítě narodilo v manželství.*“

T: „Takže si nemyslíš, že by se dítě mělo narodit úplně rodině založené na manželství?“

P2Ž: „*Ne, na pocitu lásky a bezpečí dítěte to, zda jeho rodiče jsou sezdaní či nikoli rozhodně nic nemění.*“

T: „Jaké motivy ty osobně považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P2Ž: „*Abych začala nad manželstvím v této chvíli uvažovat, tak by mě přítel musel v první řadě požádat o ruku, v tomto jsem tak trošku staromódní. Jinak je určitě důležitý oboustranný pocit harmonického soužití, porozumění, tolerance, láska.*“

T: „Mohlo by motivem pro uzavření manželství být také dítě?“

P2Ž: „*Tak pro spoustu lidí by to mohl být možný motiv. Já si myslím, že kdybych teď otěhotněla, do svatby bychom se i přesto nehrnuli.*“

T: Ráda bych se tě ještě zeptala na tvé rodiče. Jsou manželé?“

P2Ž: „*Ano jsou manželé. Jejich vztah je složitý, ale zdá se, že se stále i přes nějaká nedorozumění dokážou v krizových situacích podržet a o tom také manželství podle mě je.*“

T: „Jsou ti v partnerském vztahu vzorem?“

P2Ž: „Svoji rodinu bych chtěla udržet pohromadě, jako to dělají oni, ale určitě mi vzorem nejsou.“

T: „Myslíš si, že soužití tvých rodičů nějakým způsobem ovlivnilo tvoji volbu žít v nesezdaném soužití?“

P2Ž: „Tak to si nemyslím.“

T: „Můžu se tě ještě zeptat, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že lidé žijící v nesezdaném soužití jsou k nevěře více benevolentní?“

P2Ž: „Jaký je můj názor na nevěru? Nedokázala bych ji odpustit. Zastávám názor, že kdo byl nevěrný jednou, může být i podruhé a proč ztrácet čas s někým komu na tom druhém zase tak nezáleží. A co se týká toho, zda je nesezdané soužití benevolentnější k nevěře? Říká se, že nesezdané soužití je takový ten volnější svazek, ale vždycky záleží na těch dvou, jak jejich vztah berou. Ale rozhodně nevidím přímou úměru mezi nevěrou a nesezdaným soužitím. Myslím si, že i v manželství může mít člověk velmi blízko k nevěře.“

T: „A myslíš si, že v dnešní době je nevěra častější, než tomu bylo dřív?“

P2Ž: „Možná společnosti jen chybí nějaké nosné téma tak se o ní víc mluví, jinak to nemůžu posoudit.“

T: „Já ti moc a moc děkuji za rozhovor a velmi přínosné informace.“

P2Ž: „Rádo se stalo.“

ZÁZNAMOVÝ LIST IV: PÁR 2 – MUŽ

Věk: 30

Vzdělání: střední odborné

Zaměstnání: strojírenství

Délka nesezdaného soužití: necelé 2 roky

T: „Vybrala jsem si tě s přítelkyní z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití. Můžu se zeptat, jaký byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P2M: *„Nějak už to nešlo, žít bez sebe. No a svatbu jsme zatím neřešili, nebyl důvod. Je nám spolu dobře, klape nám to ve všech ohledech a to jsme chtěli zjistit, jestli nám to bude vůbec fungovat. Navíc si myslím, že vzít se bez předchozího společného žití je holý nesmysl. Každý pár by si to měl vyzkoušet, nesezdanému soužití se manželství na zkoušku neříká jen tak, určitě to má něco do sebe.“*

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli pro společné soužití?“

P2M: *„Nebylo to moc dlouho, něco kolem půl roku, tuším. Tak nějak jsme to vzali hopem, ale ani jeden toho nelitujeme. Klape nám to a to je to nejdůležitější.“*

T: „Jak dlouho společně žijete jako druh a družka?“

P2M: *„No, tak už tomu budou 2 roky, co spolu žijeme.“*

T: „Ráda bych se zeptala, proč jste nedali přednost manželství před nesezdaným soužitím?“

P2M: *„Myslím, že to není nutnost ani podmínka pro šťastný život, teda alespoň ne v našem případě.“*

T: „Setkal ses někdy s negativní reakcí za to, že nejste manželé a žijete spolu?“

P2M: *„No tak určitě, žijeme v katolickém kraji, ale já to neřeším, každý žijeme podle svého nejlepšího svědomí a vědomí a tak by se ti, co se jim to nelíbí, měli starat hlavně sami o sebe a neřešit druhé. Není to jejich věc.“*

T: „Jak vlastně vnímáš nesezdané soužití? Jaké má podle tebe výhody?“

P2M: „Žít takto jsme se rozhodli mimo jiné proto, abychom zjistili, že náš vztah bude fungovat po všech stránkách. Zatím nám to takto vyhovuje, ale to samozřejmě neznamená, že se nevezmeme. Říká se, že nesezdané soužití je v dnešní době in, já nejsem tohoto názoru a u nás jdou celkově módní záležitosti stranou. Prostě jen jde o vážné rozhodnutí a nesezdaní možná jen čekají na vhodnou chvíli, stejně jako my.“

T: „A můžu se tě zeptat na tvůj názor na manželství? Jaké má podle tebe výhody?“

P2M: „No, tak manželství poskytuje určitou jistotu, ne však záruku, že vztah vydrží déle, už kvůli tomu, že rozvod je až posledním řešením nenaplněného vztahu. Lidé nad rozvodem mnohem víc přemýšlí, a o to víc, pokud jsou ve vztahu děti. Manželství má určitě také výhody, je to jasná deklarace před světem, ale také před dětmi, že spolu k sobě chceme patřit. Otázka je, jestli to tak cítíme nyní jako vnitřní nutnost nebo spíše nutnost pro okolí.“

T: „Má podle tebe manželství i nějaké nevýhody?“

P2M: „Nevýhodou manželství může být pro někoho určitý pocit svázanosti, když se vztah ukáže neharmonickým. Manželství může člověka také jaksi svázat a to hypotékou, děti, společné sny na začátku, z toho se v případě obtíží těžce vystupuje.“

T: „Pokud byste se rozhodli uzavřít manželství, myslíš, že by se něco zásadního ve vašem vztahu změnilo?“

P2M: „Určitě ne. Myslím si, že náš vztah už teď funguje jako manželství se vším všudy, jen s tím rozdílem, že to nemáme úředně stvrzené.“

T: „Myslíš si, že manželstvím lze zabránit unáhleným rozchodům?“

P2M: „No, tak asi na tom něco pravdy bude. Každý, kdo chce ze vztahu utéct, by měl zvážít, jestli stojí za to tento svazek rozbít a jestli nejde udělat něco víc pro jeho záchranu. V tomto ohledu má manželství určitě něco navíc.“

T: „Je podle tvého názoru manželství víc svazující svazek?“

P2M: „Jo, tak to nevím. Nemyslím si, že by manželství svazovalo. Vždycky je to o těch dvou, jaký vztah si udělají, takový ho mají.“

T: „Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?“

P2M: „Určitě takových párů, které netrvají na tradičním pojetí manželských rolí, přibývá, ale když to tak společně chtějí, mají to tak mít. Všechno je otázkou domluvy a vzájemné komunikace. Já osobně, stejně jako moje přítelkyně, nejsem zastánce takovýchto radikálních změn. Z určitého důvodu tyto role byly rozděleny na ženské a mužské a nemyslím si, že je potřeba to zásadně měnit, samozřejmě ta komunikace mezi partnery hraje významnou roli. Pokud se tak dohodneme, nebudu se bránit jakýmkoli i domácím pracem, to moje přítelkyně ví, ale stejně jako já se nesnažím montovat do vaření, praní, žehlení, já bych po ní nikdy nechtěl, aby řešila jakékoli záležitosti kolem údržbových prací v bytě, případně venkovních prací a nebo třeba auta.“

T: „Můžu se tě zeptat, jak vidíš vaši budoucnost?“

P2M: „Určitě se s přítelkyní chceme vzít, ještě ale nenastala ta správná chvíle. Tak rodinu také samozřejmě plánujeme, ale oba jsme toho názoru, že manželství není podmínkou pro narození dítěte a jeho kvalitní výchovu. Takže necháváme věci plynout a uvidíme, co budoucnost přinese.“

T: „Takže se neztotožňuješ s názorem, že dítě by se mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství?“

P2M: „Jak jsem už řekl, pro nás manželství není podmínkou pro to, aby k nám nemohl přibýt další člen rodiny. Je to předsudek, manželství podle mě není zárukou ničeho.“

T: „Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P2M: „Tak hlavně se musí ti dva milovat, všechno ostatní už se dá nějak skloubit. Možná i dítě mohlo toto uvažování trošku změnit, ale to je v této chvíli strašně těžko říct.“

T: „Ještě bych se tě ráda zeptala na tvé rodiče? Jsou manželé? Nebo v jakém typu partnerského soužití žijí?“

P2M: „Moji rodiče jsou rozvedení. Matka si našla nového přítele a otec žije sám. Nezlob se, nerad o tom mluvím, je to moc složité.“

T: „Takže ti nejsou moc vzorem, co se týká partnerského vztahu?“

P2M: „Tak asi jak v čem, ale co se týká partnerského soužití, tak asi moc ne. Já bych chtěl rozhodně fungující vztah a nikdy bych nechtěl pocítit rozvod na vlastní kůži.“

T: „Takže se nesnažíš žít podle vzoru tvých rodičů. Snažíš se tedy o opak?“

P2M: „Ani jedno, jdu si svojí cestou.“

T: „Myslíš si, že soužití rodičů nějakým způsobem ovlivnilo tvoji volbu žít v nesezdaném soužití?“

P2M: „Ano, určitým způsobem. Jak už jsem řekl, nerad bych se jednou rozvedl, vím jaké to je přijít o rodiče. Nechtěl bych, aby jednou moje dítě pocítilo to samé, střídavá péče určená soudem není nic moc.“

T: „Můžu se tě ještě zeptat, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že lidé žijící v nesezdaném soužití jsou k nevěře víc benevolentní?“

P2M: „Já nevěru neodpouštím, nedokázal bych se pak partnerce podívat do očí, ale záleží na povaze každého člověka, znám i takové, kterým to nedělá nejmenší problémy. Pokud je člověk ve vztahu spokojený, nemá důvod podvádět. Podle mě není nesezdané soužití k nevěře benevolentnější, je to o lidech.“

T: „Já ti moc děkuji za tvůj čas a cenné informace.“

P2M: „Není zač.“

ZÁZNAMOVÝ LIST V: PÁR 3 – ŽENA

Věk: 27

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: pedagog volného času

Délka nesezdaného soužití: skoro 1 rok

T: „Vybrala jsem si tě s přítelem z toho důvodu, že v současné době žijete v nesezdaném soužití. Mohla bys mi říct, co byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P3Ž: „*Tak nějak to vyplynulo ze situace. Příteli končila nájemní smlouva v bytě, kde bydlel ještě s několika spolubydlícími a rozhodoval se, jestli to prodloužit nebo se podívat po jiném pronájmu. A já jsem se chtěla odstěhovat od rodičů. No a hlavní důvod byl to, že jsme si chtěli zkusit, jestli nám to bude spolu klapat a brát jsme se ještě nechtěli, na to se zase tak dlouho neznáme.*“

T: „Jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli žít společně v jedné domácnosti?“

P3Ž: „*Asi tak rok.*“

T: „A jak dlouho spolu žijete jako druh a družka?“

P3Ž: „*Od srpna, takže už to bude skoro rok.*“

T: „Ráda bych se tě také zeptala, proč jste nedali přednost manželství, když jste chtěli žít společně?“

P3Ž: „*Právě proto, že jsem to chtěla nejprve zkusit. Kdyby nám to nevyšlo, bylo by jednoznačně jednodušší se po ročním vztahu rozejít než se rozvést.*“

T: „Setkala ses s nějakou negativní reakcí na to, že nejste manželé a žijete spolu?“

P3Ž: „*Negativní reakce? Ani ne. Zním lidi, kteří spolu nejprve bydleli a po nějaké době se vzali anebo takové, kteří svatbu ani neplánují, přestože čekají rodinu. Je pravda, že nejhůř moje společné bydlení s přítelem nesla a nese moje mamka a řekla bych, že se s tím ještě ani nesmířila. Není to z důvodů náboženských, ale prostě jen z principu. Podle ní by lidé, kteří spolu chtějí bydlet a žít, tak se mají prostě vzít a na nic nečekat.*“

T: „Jak vlastně ty vnímáš nesezdané soužití?“

P3Ž: „*Tak nám to takto momentálně vyhovuje. Nevím, co bude v budoucnu, ale teď o tom ani nijak nepřemýšlím. Jako výhodu nesezdaného soužití považuju hlavně to, že jsme se s přítelem poznali v různých situacích, které bychom jinak při takovém tom chození neměli možnost si vyzkoušet. A proč bychom se měli hned brát jen proto, že jsme si chtěli tohle všechno zkusit. Je to jako manželství na zkoušku, jen s tím rozdílem, že pokud by to neklaplo, nemusíme se dlouze soudně rozvádět. Všechno má své výhody i nevýhody, prostě jak co komu vyhovuje.*“

T: „Je podle tebe nesezdané soužití trend dnešní doby?“

P3Ž: „*Nemyslím, že je to právě trend, ale jsou k tomu lepší podmínky. Lidé nejsou tolik tlačeni do manželství společenským tlakem, jak tomu bylo dřív a lidé za to nejsou taky tolik odsuzováni.*“

T: „Můžu se tě zeptat, jaký je tvůj názor na manželství, přestože jste se pro tento krok zatím nerozhodli?“

P3Ž: „*Já bych se chtěla vdávat, určitě, myslím si, že je to takový ten další krok ve vztahu. My zatím dítě nemáme, ale pokud bychom měli nebo bych zjistila, že jsem těhotná, tak bych chtěla být vdaná. Snad i proto, aby to maličké v tom nemělo později zmatek, třeba už jen v tom příjmení, které se může u rodičů lišit. Manželství je jakási určitá jistota jak pro dítě, tak i pro ty rodiče. Já si myslím, že dva lidé by se rozhodně měli vzít, když čekají mimčo. Nemyslím, když je malinké, ale třeba později, když už je větší.*“

T: „Takže považuješ vaše nesezdané soužití za dočasný stav.“

P3Ž: „*To zcela určitě.*“

T: „Jaké má podle tebe manželství výhody?“

P3Ž: „*Jak jsem už řekla, je to jakási jistota jak po emocionální, tak finanční stránce. Kdybychom se jednou náhodou rozvedli, bylo to jednou stvrzené papírem a určitým způsobem bych byla zajištěná já i moje děti, které bychom případně jednou měli.*“

T: „Ztotožňuješ se s názorem, že manželství může zabránit unáhleným rozhodům?“

P3Ž: „Myslím si, že ano. Je to vážné rozhodnutí, ale zase záleží na mnoha okolnostech. Za nejdůležitější okolnost já osobně zase považuju to, zda jsou v rodině děti nebo ne. A někomu se třeba nechce jen papírovat a dělit majetek.“

T: „Kdybyste se s přítelem rozhodli pro manželství, změnilo by se něco zásadního ve vašem vztahu?“

P3Ž: „Jo, změnilo, jméno bych si musela měnit a taky doklady, ale to je asi všechno.“

T: „Je podle tebe manželství více svazující svazek?“

P3Ž: „Ne, to nejspíš ne. Podle mě to spíše na člověku, jak se k tomuto závazku postaví a jak moc se bude chtít nechat v manželství tím druhým svázat. Nemyslím si ale, že by to byl jednou náš případ.“

T: „Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?“

P3Ž: „Tradiční manželské role svým způsobem stále přetrvávají, akorát se trochu mění. Většina žen pořád hledá toho pravého, které se dokáže postarat o rodinu, což já osobně považuju za nejdůležitější mužskou roli, živitele rodiny a na této roli bych v zásadě nic neměnila.“

T: „Ráda bych se zeptala, jak vidíš budoucnost vašeho vztahu?“

P3Ž: „Až přijde vhodná chvíle, tak to oba poznáme, to jsem si jistá, tak se vezmeme, plánujeme velkou svatbu. Nedokážu si představit, že bych se nikdy nevdala. Už jen kvůli těm nádherným bílým svatebním šatům, ve kterých budu jak princezna, o kterých jsem snila už jako malá holka.“

T: „Takže nesezdané soužití máte jako takový předstupeň manželství, je to tak?“

P3Ž: „Přesně tak.“

T: „A plánujete také založit rodinu?“

P3Ž: „Tak miminko určitě chceme, oba dva a moc, ale zatím ještě nejsme ve fázi plánování. A taky, když už bychom se pro mimčo rozhodli, chtěla bych být už rozhodně vdaná maminka. Nemám nic proti svobodným maminkám, ale já bych chtěla být vdaná, je to pro mě i pro to mimi větší pocit jistoty, že táta jednoho krásného dne nesbalí a neodejde. To by sice

mohl, i kdybychom byli manželé, ale už je to jakási větší zodpovědnost. Alespoň já to tak cítím.“

T: „**Takže zastáváš názor, že by se dítě mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství?**“

P3Ž: „*Ano, myslím si, že je správné, aby se dítě narodilo do manželství, jsem rozhodně pro. Je to určitý pocit zázemí a to nejen po té stránce emocionální, ale také finanční, která je neméně důležitá.*“

T: „**Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?**“

P3Ž: „*Tak hlavně by to měl být pocit, že s přítelem spolu chceme být dál, chceme spolu strávit zbytek života a taky založit rodinu. Určitě bychom také měli mít vybudované rodinné zázemí, finanční prostředky na to, abychom se mohli o sebe postarat sami a nebyli závislí na rodičích. Na nich teď ještě částečně oba tak trošku závislí jsme. A taky máme dluhy, když jsme si vybavovali pronajatý byt, takže asi ta finanční nezávislost je hodně důležitá.*“

T: „**Ráda bych se tě ještě zeptala na tvé rodiče. Jsou manželé?**“

P3Ž: „*Ano, jsou manželé už skoro 30 let. Někdy je to u nás divoké, ale jindy spolu naši vychází skvěle, až je to divné.*“

T: „**Mohla bys říct, že jsou ti tví rodiče v partnerském soužití vzorem?**“

P3Ž: „*Tak v něčem určitě ano, ale něco bych chtěla dělat jinak. Co je na jejich vztahu ale krásné, tak to, že se k sobě i po tolika letech manželství chovají hezky, jsou k sobě ohleduplní a to bych i já chtěla jednou přenést do mého manželství.*“

T: „**Myslíš si, že soužití tvých rodičů nějakým způsobem ovlivnilo tvoji volbu žít v nesezdaném soužití?**“

P3Ž: „*Asi možná i ano. Naši se brali po roční známosti a předtím spolu nebydleli a hned se jim narodil brácha, no a z vyprávění vím, že se po roce málem rozvedli.*“

T: „**A můžu se tě ještě zeptat na tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že je nesezdané soužití k nevěře benevolentnější?**“

P3Ž: „*Hm, řekla bych, že takovou tu formu nevěry, kdy se přítel nebo manžel opije a jednou mu to ujede, to bych asi pochopila. Neví, jestli bych to někdy dokázala odpustit, ale dlouhodobou a účelnou nevěru rozhodně ne. Já si myslím, že záleží na okolnostech, ale*“

každý člověk může v životě udělat botu a pokud toho člověka miluješ, tak snad i dokážeš i toto odpustit, ale určitě to není hned. Nevím, to říkám teď, třeba bych reagovala úplně jinak, kdyby se mě to skutečně týkalo.

T: „Je tedy rozdíl v tom, jak nevěru vnímá člověk žijící v nesezdaném soužití anebo v manželství?“

P3Ž: *„Jestli podvádíš v manželství nebo v nesezdaném soužití je to jedno, nevěra je pořád nevěra a nemyslím si, že pokud nejsme vzítí, že k tomu máme nějak blíž, to určitě ne.“*

T: „A myslíš si, že člověk dokáže být věrný po celý život jednomu partnerovi?“

P3Ž: *„Já věřím, že pokud někdo najde toho pravého, tak je to láska na celý život a taky mu dokáže být věrný po celý život.“*

T: „Já ti moc děkuji za příjemný rozhovor a za velmi cenné informace.“

P3Ž: *„Není vůbec zač, ráda jsem pomohla.“*

ZÁZNAMOVÝ LIST VI: PÁR 3 – MUŽ

Věk: 26

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: obchodní specialista

Délka nesezdané soužití: 1 rok

T: „Váš pár jsem si vybrala z toho důvodu, že žijete v nesezdaném soužití. Mohl bys mi říct, jaký byl motiv k tomuto rozhodnutí?“

P3M: „*Tak asi začalo to tím, že mi končila v podnájmu smlouva a už jsem nechtěl bydlet ve společném pokoji s kamarádem, chtěl jsem mít víc soukromí. Moje přítelkyně bydlela ve Vizovicích s rodiči. Pak se nám naskytla možnost bydlet společně v podnájmu, protože brácha přítelkyně si koupil ve Zlíně byt a nebydlí v něm, takže to tak nějak vyplynulo samo. Hlavním důvodem samozřejmě bylo to, že jsme si chtěli vyzkoušet společné bydlení, jak nám bude společný život klapat a tak. Myslím si, že je to hodně důležité. Když člověk zjistí až po svatbě, že to těm dvěma neklape, je už podle mě pozdě.“*

T: „A čím to byl teda nápad, bydlet společně?“

P3M: „*Spíš přítelkyně, ale po tom, co jsem byt uviděl, moc jsem neváhal.“*

T: „Jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli žít společně?“

P3M: „*Jeden rok.“*

T: „A jak dlouho společně žijete jako druh a družka?“

P3M: „*Necelý rok, přesně to nevím, tak 8 nebo 9 měsíců.“*

T: „Zeptám se, proč jste nedali přednost manželství, když jste chtěli žít společně?“

P3M: „*Protože by to bylo předčasné, a chodit spolu a bydlet spolu je velký rozdíl. Jednoduše jsme chtěli vyzkoušet, jaké to je, ať víme, do čeho pak půjdeme. Nejsem zastávce rychlých sňatků a o to rychlejších rozvodů. Navíc svatba stojí nějaké peníze a ty teď taky ani nemáme.“*

T: „Setkal ses s nějakou negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P3M: „Nesetkal a myslím, že v dnešní době je to žít společně bez toho, aby se dva brali tak běžné, že se nad tím nikdo ani nepozastavuje. Možná jen nějaká ta starší generace, která to z dob jejich mládí nezná, tak to může považovat za něco špatného.“

T: „**Jak tedy ty osobně vnímáš nesezdané soužití?**“

P3M: „To nevím, beru to spíš jako takovou ořukávací fázi před manželstvím, jako fázi, která by ke každému manželství měla patřit, aby se lidé pořádně poznali. Děsí mě velké procento rozvodů, proto nechci jít do manželství bezhlavě a hned.“

T: „**Považuješ nesezdané soužití za trend dnešní doby?**“

P3M: „Podle mě tento typ soužití spíš souvisí s věkem a vzděláním, než s trendem. Kdo nestudoval vysokou, tak neztratil 5 let života a tak se ožení a vdá dřív než ten, kdo studoval. Ten, kdo studoval, je bez peněz a ještě nemá kariéru a třeba ani adekvátní práci. Taky záleží na věku, čím blíže třicítce, tak hlavně u holek je tlak na svatbu, takže pak pánové už nemají na výběr.“

T: „**Ráda bych se tě zeptala, jaký je tvůj osobní názor na manželství?**“

P3M: „Myslím, že manželství je stále dobrý společenský standard a je to takové to zpečetění celoživotního svazku. Prostě by to mělo být. Já se oženit chci, chci aby všichni věděli, že chci patřit k mé přítelkyni a to nejen mezi našimi známými a rodinou ale také před úřady, které nejsou k nesezdanému soužití příliš vstřícní. Přeci jenom ve vztahu může dojít ke krizi a manželství jako pevnější svazek může pomoci, jak ji překonat.“

T: „**Jaké má manželství podle tebe výhody?**“

P3M: „Výhodou je zcela určitě větší zabezpečení vztahu, nevýhodou může být pak vzájemná lenost vůči sobě. Přece jenom vztah bez papíru je méně stabilní a člověk se asi víc snaží si vztah udržet a víc se o něj bojí. Kdežto v manželství mají sebe navzájem jisté, proto se už ani nesnaží o nějaké inovace ve vztahu a ten může časem naprosto stagnovat, to je podle mě nevýhoda, ale těch kladů má oproti nesezdanému soužití určitě víc.“

T: „**Myslíš si, že manželství může také člověka svázat?**“

P3M: „Ano, může, ale je to hodně individuální. Podle mě může manželství spíš vztah upevnit než svázat, to je takové negativní slovo. Totéž to platí o dětech, někomu vztah upevní, někdo je vnímá jako omezení volnosti.“

T: „Ztotožňuješ se s názorem, že manželství zabraňuje unáhleným rozhodům?“

P3M: „Ano, určitě v případě nějakého selhání je manželství něco, co se nedá jen tak hodit za hlavu a možná přinutí se nad situací zamýšlet, jak ji vyřešit místo unáhleného rozchodu jen tak z hrdosti.“

T: „Kdybyste se s přítelkyní rozhodli pro manželství, myslíš si, že by se něco zásadního ve vašem vztahu změnilo?“

P3M: „Zásadně spíš ne, spíš bychom si víc věřili a pouštěli se do takových těch důležitých věcí a rozhodnutí, jako je mít děti, hypotéku na bydlení a tak dále.“

T: „Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?“

P3M: „Podle mě je to v pořádku, každá doba sebou něco nového nese. V zásadě mi to nevadí, klidně bych i zůstal na mateřské, pokud bychom se na takovém rozhodnutí shodli. Z větší části by zachovány být měly, ale není to žádné dogma.“

T: „Ještě bych se tě ráda zeptala, jak vidíš budoucnost vašeho vztahu? Manželství, děti?“

P3M: „No, tak uvažujeme o tom, že se vezmeme, to určitě, ale ne hned. A co se týká rodiny, tak pokud chceme mimčo plánovat, tak určitě až jako manželé, je to taková jistota, kterou bychom zřejmě oba chtěli. Bylo by to lepší jak pro dítě, tak pro nás jako rodiče. A taky by určitě moje přítelkyně jednou nechtěla vysvětlovat, proč má naše dítě jiné příjmení než ona.“

T: „Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P3M: „Oba musí hlavně vědět, že spolu vydrží. Pokud mají pochybnosti, tak by se do toho neměli vůbec pouštět. Lásky a přitažlivosti je také důležitá a i k manželství patří. Musí si rozumět, umět si spolu povídat a taky mít něco v tom vztahu za sebou.“

T: „Zeptám se tě ještě na tvé rodiče. Jsou manželé?“

P3M: „Rodiče jsou spolu v manželství už 30 let a řekl bych, že mají docela dobrý vztah. Občas se hádají, někdy spolu dokonce nemluví, takže je to různé podle nálady, ale celkově nemají špatný vztah. Už to není takové jako kdysi, ale pořád není tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř.“

T: „Můžeš říct, že jsou ti rodiče vzorem?“

P3M: „Například ve věcech, jak zvládnout problémy ano.“

T: „A co třeba jako vzorem partnerského vztahu?“

P3M: „Spíš se snažím držet v podobných liniích, ale moc si to neuvědomuji, prostě jsem tak byl vychován. Sice je jejich vztah takový jaký je, ale stále drží a to, že se snaží za každou cenu rodinu udržet je pro mě hlavním vzorem.“

T: „Myslíš si, že na tvoji volbu nesezdaného soužití mohlo mít vliv soužití tvých rodičů?“

P3M: „Ne, moji rodiče spolu před svatbou nežili, před třiceti lety to nebývalo tak běžné jako dnes, hlavně na vesnici, kde žijí.“

T: „Můžu se tě ještě zeptat na tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že je nesezdané soužití k nevěře benevolentnější?“

P3M: „Nevěra je podvod na partnerovi, a proto by se neměla v pevném vztahu vůbec objevit. Asi to vyjde na stejno, jestli člověk, když už chce podvádět, podvádí v manželství nebo v nesezdaném soužití. A nemyslím, že nesezdané soužití je k nevěře benevolentnější.“

T: „Já ti moc děkuju za milý rozhovor.“

P3M: „Nemáš za co. Rádi jsme ti s výzkumem pomohli.“

ZÁZNAMOVÝ LIST VII: PÁR 4 – ŽENA

Věk: 25

Vzdělání: středoškolské

Zaměstnání: asistentka

Délka nesezdaného soužití: 3 roky

T: „Vybrala jsem si tě s přítelem z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití. Můžeš mi povědět, co bylo motivem pro toto rozhodnutí?“

P4Ž: *„Hrálo roli to, že přítel dokončil vysokoškolské studium a už neměl nárok na koleje. Ve Zlíně měl a stále má zaměstnání, takže chtěl zůstat a s tím samozřejmě bylo spojené hledání nového bydlení. Nevím, čím to bylo, možná ta měsíční zamilovanost a pocit, že k sobě prostě patříme od prvního setkání, že jsme se rozhodli pro společné soužití. Tak určitě jsme chtěli zjistit, jestli i po sundání růžových brýlí nám vztah bude fungovat.“*

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli pro společné soužití?“

P4Ž: *„Tak to bylo u nás docela rychlé. Do společného bytu jsme se stěhovali asi po měsíci.“*

T: „A jako druh a družka žijete jak dlouho?“

P4Ž: *„No, tak to vím úplně přesně, 22. června to budou už 3 roky.“*

T: „Proč jste nedali přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli společně žít?“

P4Ž: *„No, tak v našem případě by to bylo rozhodně unáhlené rozhodnutí., manželství je bezpochyby vážné rozhodnutí, které se určitě neděje každý den a už určitě ne po měsíční známosti. Když to tak vezmu, tak jsme se skoro neznali. Byl tam jen ten pocit, že s tím člověkem chci být pořád, každý den, každou minutu, ale co kdyby nám to nakonec nevyšlo? A taky si myslím, že manželství není nutnost pro to, aby dva lidé spolu žili pod jednou střechou.“*

T: „Setkala ses někdy s negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P4Ž: *„No, tak setkala. Přestože rodiče mají přítele moc rádi, nejsou dvakrát nadšeni z toho, že spolu žijeme a nejsme sezdaní. Zastávají názor, teda hlavně mamka, že pokud spolu dva chtějí být, měli by se vzít. Já tento názor nesdílím.“*

T: „Jak tedy vnímáš nesezdané soužití ty? Jaké má podle tebe výhody oproti manželství?“

P4Ž: „*Jak vnímám nesezdané soužití? Je to podle mě doba, po kterou se dva lidé poznávají. Tak výhody asi nějaké má, když tuto variantu volí tolik párů, ale já osobně za výhodu považuju hlavně to poznávání a to po všech směrech. Je určitě rozdíl s někým chodit anebo žít. Prostě poznat partnera i v těch situacích, které bych v době chození určitě nezažila.*“

T: „Myslíš si, že je nesezdané soužití trend dnešní doby?“

P4Ž: „*Já si myslím, že nesezdané soužití je v dnešní době tak časté, že se nad tím ani lidé nepozastavují.*“

T: „Můžu se zeptat, jaký je tvůj názor na manželství?“

P4Ž: „*No, tak manželství je podle mě určitý další krok ve vztahu, ale nemyslím si, že v našem případě je nutností. Myslím si, že pokud nesezdanému páru tato forma soužití vyhovuje, je pro ně manželství pouze jakýsi papír, který je nutností hlavně pro úřady, které se na nesezdané páry nedívají právě nejlíp.*“

T: „Jaké má podle tebe výhody oproti nesezdanému soužití?“

P4Ž: „*Tak jak už jsem řekla, za výhodu manželství považuju hlavně to, že se na ten pár úřady dívají jinak. Jinak v něm nevidím žádnou zvláštní výhodu.*“

T: „Myslíš si, že může manželství člověka svázat?“

P4Ž: „*Každý partnerský vztah je určitým způsobem svazující, záleží jen, do jaké míry se dva lidé svázat chtějí.*“

T: „Ztotožňuješ se s názorem, že manželství může zabránit unáhleným rozhodům?“

P4Ž: „*Ani s tímto nesouhlasím. Pokud chce člověk ze vztahu odejít, tak to udělá ať je jen v partnerském vztahu nebo v manželství. Manželství může možná jen pomoci k tomu, že člověk nad tím může více přemýšlet, protože manželství se má za vážnější krok ve vztahu a není jednoduché z něj jen tak odejít.*“

T: „Když se jednou s přítelem rozhodnete pro uzavření manželství, myslíš si, že se něco zásadního ve vašem vztahu změní?“

P4Ž: „*Nemyslím si, že by se něco v našem vztahu změnilo. Jedinou změnou by mohlo být jen společné příjmení, jinak asi nic.*“

T: „**Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se ty tradiční manželské role vytrácí?**“

P4Ž: „*Jako jak manželské role? Co máš na mysli?*“

T: „**No třeba rozdělení prací v domácnosti, muž na mateřské dovolené?**“

P4Ž: „*Já si myslím, že je v pořádku, že jsou určité rozdíly v mužských a ženských rolích, určitě se jejich rozdělení dělo z určitého důvodu, ale rozhodně nejsem zastánce takového toho striktního rozdělení v domácnosti. Nikdy bych po příteli nechtěla, aby za mě dělal ty typicky ženské práce, jako je žehlení, praní, přestože to umí, stejně jako já se nikdy nepohrnu do přitloukání poliček nebo sestavení skříně. Ale co se týká třeba úklidu nebo vaření, je to pro mě milé odlehčení.*“

T: „**A co třeba mateřská dovolená? Nechala bys na mateřské jednou svého muže?**“

P4Ž: „*Určitě ne. Podle mého názoru by na mateřské měla být vždycky žena. Myslím si, že chlap nedokáže miminku poskytnout všechno, co potřebuje. Tím nemyslím, že by se o něj nedokázal postarat, to ne, ale po té emocionální stránce by mohlo miminko strádat. A taky by ta mamina přišla o ty nejkrásnější chvílky, které podle mě může zažít.*“

T: „**Myslíš si teda, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?**“

P4Ž: „*Já nevím, co ti mám odpovědět, nejsem zastáncem ani odpůrcem tradičních rolí. Záleží vždycky na domluvě daného páru.*“

T: „**A jak vidíš budoucnost vašeho vztahu?**“

P4Ž: „*Určitě s přítelem uvažujeme o tom, že se vezmeme, ale nikam rozhodně nespěcháme.*“

T: „**Takže považuješ vaše nesezdané soužití jako stav dočasný?**“

P4Ž: „*Logicky za stav dočasný.*“

T: „**Plánujete založení rodiny?**“

P4Ž: „*Nad mimčem také uvažujeme, ale také nikam nespěcháme.*“

T: „**A plánujete ji založit ještě jako nesezdaný pár nebo až jako manželé?**“

P4Ž: „*Nemyslím si, že by bylo něco špatného na tom, když by se mimi narodilo mimo manželství. Určitě to nemá vliv na lásku, kterou bychom byli schopni mu dát, stejně tak kvalitní*“

výchova není manželstvím podmíněna. S přítelem jsme ale za jedno v tom, že naše dítě by v nás jednou mělo mít vzor, proto kdyby se teď náhodou něco zvrtilo, tak bychom neutíkali na radnici, ale do budoucna určitě ano. “

T: „Takže nezastáváš názor, že dítě by se mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství?“

P4Ž: *„Ne, nemyslím si, že lidé, kteří jsou vzítí by dítěti byli schopni dát více lásky, pozornosti, emocionálního nebo finančního zabezpečení než pár, který je nesezdaný. “*

T: „Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P4Ž: *„Tak hlavním předpokladem je to, že se s přítelem milujeme, rozumíme si, umíme si povídat, ale i společně mlčet. “*

T: „Mohlo by tvoji volbu ovlivnit třeba dítě?“

P4Ž: *„Jak už jsem řekla, podle mého názoru nesezdaní rodiče jsou schopni dát po všech stránkách všechno, stejně jako manželé. “*

T: „Můžu se tě ještě zeptat na tvé rodiče? Jsou manželé? Nebo v jakém typu partnerského soužití žijí?“

P4Ž: *„Moji rodiče mají krásný vztah, jsou spolu přes 25 let a kolikrát mi přijde, že se chovají jak dva pubertáci. Jsou k sobě ohleduplní, laskaví, samozřejmě sem tak i nějaká ta hádka přiletí, ale i to ke vztahu patří. Milují se a je to na nich i po tolika letech vidět. “*

T: „Můžeš říci, že jsou ti, co se týká partnerského vztahu, vzorem?“

P4Ž: *„Můžu říct, že ano. Jednou bych chtěla mít také takový vztah, jako mají oni. “*

T: „Myslíš si, že tvoji volbu nesezdaného soužití mohlo ovlivnit soužití tvých rodičů?“

P4Ž: *„Tak to určitě ne. Rodiče spolu před tím než se vzali, nežili a z mého nesezdaného soužití s přítelem nejsou příliš nadšeni a to jim mám docela za zlé. “*

T: „A ještě bych se tě zeptala, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že je nesezdané soužití k nevěře benevolentnější?“

P4Ž: *„Já nevěru neuznávám a určitě bych nebyla schopná ji odpustit. Nedokázala bych se příteli podívat do očí a dělat, že se nic nestalo. Zastávám názor, že pokud je člověk schopen podvést jednou, podvede i podruhé. “*

T: „Myslíš si, že je rozdíl v tom, jak nevěru vnímá člověk v nesezdaném soužití a někdo kdo žije v manželství?“

P4Ž: „Nemyslím si, že by v tom byl rozdíl. Nevěra jak nevěra.“

T: „Já ti moc děkuju za rozhovor a čas, který jsi mi věnovala.“

P4Ž: „Rádo se stalo.“

ZÁZNAMOVÝ LIST VIII: PÁR 4 – MUŽ

Věk: 27

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: obchodní ředitel

Délka nesezdaného soužití: 3 roky

T: „Vybrala jsem si tě s přítelkyní z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití. Můžeš mi říct, jaký byl motiv takového rozhodnutí?“

P4M: „*Ovlivnilo to asi více faktorů, ale hlavně jsme chtěli být co nejvíce spolu a bylo to výhodné i z hlediska umístění zaměstnání, nebylo na co čekat.*“

T: „A čím to byl nápad?“

P4M: „*Těžko říci, tak nějak jsme se shodli, moc jsme nad tím nemuseli přemýšlet.*“

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli pro společné soužití?“

P4M: „*Asi 3 týdny.*“

T: „A jak dlouho spolu žijete jako druh a družka?“

P4M: „*Už je to bez mála tři roky.*“

T: „A proč jste nedali raději přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P4M: „*Znali jsme se chvíličku a předpokládám, že ani jednomu z nás to nepřišlo po takové chvílce rozumné. Chtěli jsme se více poznat a zjistit, zda spolu budeme moci žít a sdílet společnou domácnost.*“

T: „Setkal ses někdy s negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P4M: „*Prakticky vůbec. Velmi výjimečně a to spíše z pohledu věřících, ale ani jednou to nebylo ve zlém. Spíše někdy ironického rázu.*“

T: „Jak vlastně vnímáš nesezdané soužití? Jaké má oproti manželství výhody?“

P4M: „*Nesezdané soužití vnímám jako předstupeň manželství. Nemyslím si, že má oproti manželství nějaké zásadní výhody nebo nevýhody. Možná se z něj dá jednodušeji utéci než*

oproti manželství, ale je to o lidech. Pokud spolu nemůžou být, nebo nechtějí, tak rozchodu ani manželský svazek nezabrání.“

T: „Jaký je tvůj osobní názor na manželství?“

P4M: *„Nevidím v něm vůbec nic špatného, ale taky v ničem zásadním výborného. Někdy mi přijde, že spíše z manželství dělá něco, co prostě za každou cenu musí být. Necítím to tak. Až se dva rozhodnou, že se chtějí vzít, mělo by to vyjít z jejich nitra a nikoli z předsudků, požadavků a nátlaku okolí.“*

T: „Jaké má podle tebe manželství výhody, případně nevýhody?“

P4M: *„Nespatriji v manželství žádné zásadní výhody ani nevýhody.“*

T: „Myslíš si, že manželství může člověka svázat?“

P4M: *„Svým způsobem ano, ale každé partnerství, nejen manželství člověka svazuje. Je už jen na každém, jak je v partnerství spokojený a jak dalece je toto svázání to, čeho skutečně chtěl docílit a zda je ve svazku se svým partnerem spokojený a zda je to ten jeho partnerský cíl.“*

T: „Když se jednou s přítelkyní rozhodnete pro uzavření manželství, myslíš si, že by se něco zásadního ve vašem vztahu změnilo?“

P4M: *„Kromě změny příjmení přítelkyně nevidím v našem případě žádnou zásadní změnu. Bude to jen pečeť toho, co víme a to toho, že spolu chce strávit zbytek života.“*

T: „Ztotožňuješ se s názorem, že manželství zabraňuje unáhleným rozhodům?“

P4M: *„To v žádném případě. Tady to záleží asi na každém jedinci. Pokud bude člověk slabá a výbušná povaha, nezadrží ho nic.“*

T: „Jak vnímáš manželské role? Myslíš si, že je v pořádku, že se tradiční manželské role vytrácí?“

P4M: *„Nevím, co je myšleno pod pojmem tradiční manželské role, ale pokud to, že žena by měla prát, vařit, uklízet a starat se o děti, tak mi to přijde přetažené za vlasy. Nevadí mi dělat kterékoli z těchto prací a je mi jen dobře na duši z toho, že můžu partnerce čímkoli ulevit z každodenní rutiny.“*

T: „Jak vidíš budoucnost vašeho partnerského vztahu?“

P4M: „*Moji přítelkyni si jednou určitě vezmu, vím, že je ta pravá, jen ještě nepřišel ten správný čas.*“

T: „**Považuješ vaše nesezdané soužití tedy za stav dočasný?**“

P4M: „*Ano.*“

T: „**Plánuješ také založit rodinu?**“

P4M: „*Děti jednou také chceme, dvě.*“

T: „**Zastáváš názor, že dítě by se mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství?**“

P4M: „*Nemyslím si, že by to mělo být nezbytně nutné, ale asi by v úplné rodině mělo vyrůstat, aby nemělo zkreslené představy.*“

T: „**Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?**“

P4M: „*Souhru obou partnerů, lásku a ten správný čas pro správné rozhodnutí.*“

T: „**Mohlo by tuto volbu ovlivnit dítě?**“

P4M: „*Dítě by tuto volbu do jisté míry ovlivnit mohlo, ale určitě by to nebylo tak, že teď čekáme prcka, tak se honem vezmeme. Urychlilo by to asi do té míry, že bychom se chtěli vzít, než z toho prcek bude mít rozum a mohlo by ho to ovlivnit v jeho dalším vývoji.*“

T: „**Ráda bych se tě ještě zeptala na tvé rodiče? Žijí v manželství?**“

P4M: „*Rodiče jsou spolu téměř třicet let. Jejich vztah je jako na houpačce. Někdy všechno super, z toho ze dne na den všechno špatně. Život je ale naučil spolu snášet vše dobré i zlé, tak nějak bojují. Asi se to nedá nazvat jako perfektní a harmonický vztah, ale pevně věřím v to, že si už život jeden bez druhého ani nedokážou představit.*“

T: „**Jsou ti tví rodiče v partnerském vztahu vzorem nebo se snažíš o jejich opak?**“

P4M: „*Vzorem mi určitě nejsou. Chci aby náš vztah fungoval úplně jinak, ale nemůžu říct, že bych se snažil o pravý opak. Spíše si člověk z jejich vztahu vezme vzorem ty dobré věci a ty ostatní se snaží udělat podle svého nejlepšího vědomí.*“

T: „**Myslíš si, že na tvoji volbu nesezdaného soužití mohl mít vliv soužití tvých rodičů?**“

P4M: „Možná nějak vnitřně, ale že by to bylo cílené, to určitě ne. Nebylo to tak, že bych si řekl, že to našim nefunguje, jak by se mi líbilo a proto se nebudeme brát a budeme žít na hromádce.“

T: „A můžu se tě zeptat, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že lidé žijící v nesezdaném soužití jsou k nevěře více benevolentní?“

P4M: „Nevěru celkem striktně odsuzuji. Nevidím žádnou pádnou omluvu a žádný polehčující faktor. Pokud se dva rozhodnou být spolu, dělají to z vlastního přesvědčení a proto, že to chtějí. Pokud se ve vztahu objeví nevěra má to svůj důvod a příčinu. Znamená to, že je ve vztahu špatně. Spíš bych řekl, že naopak. V nesezdaném soužití se svým způsobem dá říct nazdar a jít. V manželství jde přece jenom o nějaké, i když třeba jen psychické pouto a svým způsobem blok něčeho, co by se rozbít nemělo. Spíš bych to viděl, že prostor k určité benevolenci se otvírá, pokud jsou ve vztahu děti a partneři nejsou jen ti dva, na kterých záleží.“

T: „Myslíš si, že člověk dokáže být věrný jednomu partnerovi po celý život?“

P4M: „Myslím si, že ano. Věřím, že někdy asi odolává pokušení, že se v životě dostane do situací, kdy je na vázkách, ale pokud je jeho druhá polovička ta pravá, tak to zvládne. Pokud ne, je něco špatně a nemá to dál smysl.“

T: „Já ti moc děkuji za čas věnovaný tomuto rozhovoru a velmi cenné informace.“

P4M: „Prosím.“

ZÁZNAMOVÝ LIST IX: PÁR 5 – ŽENA

Věk: 26

Vzdělání: vysokoškolské

Zaměstnání: asistent soudce

Délka nesezdaného soužití: 16 měsíců

T: „Vybrala jsem si váš pár z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití. Můžeš mi říct, co tě vedlo k tomuto rozhodnutí?“

P5Ž: *„Začali jsme spolu chodit potom, co jsem ukončila studium na vysoké škole. Nějakou dobu jsme trávili společně volný čas a víkendy střídavě u mých rodičů a u rodičů přítele. Myslím, že po určité době nás prostě přestalo bavit to navštěvování se. Chtěli jsme mít své vlastní bydlení, klid a soukromí.“*

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli pro společné soužití?“

P5Ž: *„Asi tak rok a půl.“*

T: „Jak dlouho spolu žijete jako druh a družka?“

P5Ž: *„No, tak už to bude taky nějakou dobu. Asi něco kolem 16 měsíců.“*

T: „Z jakého důvodu jste raději nedali přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P5Ž: *„Nechodili jsme spolu natolik dlouho, abychom se vrhali rovnou do manželství. Navíc si myslím, že není na škodu, když se lidé nejdřív poznají, zjistí, jestli jsou schopni se společně sžít. Poznají své kladné i záporné stránky a to se o víkendech a při kávičkách moc nepoznává.“*

T: „Setkala ses někdy s negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P5Ž: *„Tak negativní reakci jsem žádnou nezaznamenala. Myslím, že i naše okolí to vzalo jako samozřejmost, jako to, že spolu budeme nejdřív společně bydlet.“*

T: „Jak vlastně vnímáš nesezdané soužití? Má podle tebe nějaké výhody?“

P5Ž: „Podle mě je důležité, aby se lidé před svatbou nejdříve důkladně poznali. Zjistili, zda jsou schopni společně žít, hospodařit a dohodnout se na důležitých věcech. Přece jenom rozchod a odstěhování se potom, co dva lidé zjistí, že se jejich představy a názory zcela rozcházejí, je mnohem jednodušší než rozvod. To už je i z pohledu úředního mnohem závažnější krok. Nikdy jsem na náš vztah a společné bydlení nepohlížela jako na žití na hromádce. Beru společné bydlení jako přirozený vývojový stupeň našeho vztahu, svatbě se do budoucna ani jeden nebráníme. Už kvůli dětem.“

T: „Zatím jste se pro tento typ svazku nerozhodli, říkáš, že se mu ale nebráníte. Jaký je tvůj osobní názor na manželství?“

P5Ž: „Manželství já osobně pokládám za důležitou instituci, která je ale podle mě v dnešní době hodně zlehčovaná. Rozhodně nejsem typ, který by se impulsivně vdával a pak se klidně rozváděl. Manželství beru vážně, proto se do něj zatím nehru, přece jenom není to jenom o tom jednom dnu v krásných bílých šatech. Ráda bych, aby se naše děti narodily až za trvání manželství.“

T: „Jaké má podle tebe manželství výhody?“

P5Ž: „Za výhodu manželství považuji vytvoření oficiálního zázemí, nejen pro pár, ale i pro děti. Další výhodou je samozřejmě také zjednodušená komunikace se všemi úřady. Zastupování manželů a poskytování informací je mnohem jednodušší.“

T: „A myslíš, že může mít i nějaké nevýhody?“

P5Ž: „No, tak nevýhodou je určitě odpovědnost za společné závazky a hlavně těžší cesta úniku z manželského svazku.“

T: „Takže se ztotožňuješ s názorem, že manželství může zabránit unáhleným rozchodům?“

P5Ž: „Podle mě by manželství mělo zabraňovat takovým těm zbrklým rozchodům, ale mnohdy to tak není. Lidé podle mě berou v dnešní době manželství moc na lehkou váhu.“

T: „Může podle tebe manželství člověka svázat?“

P5Ž: „Záleží na partnerovi, jestli je to typ, který si v momentě legalizace manželství začne být takzvaně jistý tím druhým. Nejde ale nikoho vlastnit, takže ve skutečnosti příliš svazovat nemůže, je to jen o těch pocitech lidí.“

T „Co zásadního by se ve vašem vztahu změnilo, po uzavření manželství? “

P5Ž: „Předpokládám, že by se nic nezměnilo. Nebyl by podle mě důvod, proč něco měnit.“

T „Ještě se tě zeptám, jak vnímáš manželské role?“

P5Ž: „Bohužel doba je taková, že oba dva musíme v práci trávit většinu svého času. Třeba co se týká mateřské dovolené, tak naprosto nesouhlasím, aby tuto roli nahradili muži. Já sice chápu, že po některé je motivací vyšší výdělek manželky, ale podle mě je role matky ve vztahu k dětem nenahraditelná. Otec nikdy nemůže v tomto matku nahradit, má zase jinou roli.“

T „Takže by ty tradiční manželské role být podle tebe zachovány?“

P5Ž: „Pokud jde o roli manželky, hospodyňky, tak si rozhodně nemyslím, že právě tuhle roli by bylo nutné zachovat. Bohužel ale řada mužů je tak od svých maminek naučená. Já si myslím, že je nutné se na všem společně podílet, pomáhat si, nevyjímaje domácí práce.“

T „Ještě bych se tě ráda zeptala, jak vlastně vidíš vaši společnou budoucnost?“

P5Ž: „Je to určitě o společném rozhodnutí, tohle nemůže člověk plánovat sám. V budoucnu ale o manželství určitě uvažuju.“

T „Takže je vaše nesezdané soužití dočasného charakteru?“

P5Ž: „Naše momentální soužití beru jako určitý předstupeň manželství. Ale ani poznávání se nesmí přetáhnout, je to pak problém přechozených vztahů. Takové páry se pak berou jenom z důvodu, že už dlouho jejich vztah stagnuje, zjistí ale, že už si nemají vzájemně co nabídnout, protože vztah vyhasl. Přece jenom by se lidé měli brát z lásky.“

T „Mluvila jsi o dětech. Takže je také plánujete?“

P5Ž: „Ano máme takové společné plány. Chtěli bychom dvě děti, ale určitě ne teď, až budeme manželé.“

T „Zastáváš tedy názor, že dítě by se mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství“

P5Ž: „Dítě je další krok ve vztahu. Takže ano, podle mě by se dítě mělo narodit do rodiny, jehož rodiče jsou manželé.“

T „Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?“

P5Ž: „Určitě láska, tolerance, porozumění, komunikace, empatie, spolehlivost, ohleduplnost.“

T „Ráda bych se tě zeptala na tvé rodiče, žijí v manželství?“

P5Ž: „Ano, jsou manželé, něco přes 33 let. I přes občasné neshody, které jsou v každém vztahu, společně vychovali dvě děti, zrekonstruovali dům a jsou stále spolu.“

T: „Můžeš říct, že jsou ti rodiče v partnerském vztahu vzorem?“

P5Ž: „Charakterově jako individuality určitě ano, oba jsou nesmírně schopní, zkušení a sečtělí lidé. Nejsou si ale povahově příliš podobní, což zapříčiňuje řadu sporů. Ráda bych klidnější a pohodovější vztah.“

T: „Takže se nesnažíš žít podle jejich vzoru?“

P5Ž: „Vyloženě se nesnažím o žití podle jejich vzoru, snažím se žít trošku jinak. Méně práce, více odpočinku, sportu a zábavy. Což bych ráda aplikovala i poté, co přijdou děti, aby s námi sportovaly, cestovaly a mnoho poznaly. Prostě měly pěkné dětství. Chci, aby zažily to, co já ne.“

T: „Myslíš si, že na tvoji volbu nesezdaného soužití mohlo mít vliv soužití tvých rodičů?“

P5Ž: „Moji rodiče na tom, že s přítelem žijeme, určitý podíl mají, zůstali jsme totiž bydlet v nájemném bytě, ze kterého se moji rodiče odstěhovali do rodinného domu. Co se týká jejich soužití a vlivu na to, že nejsme sezdaní, tak určitě ne. Bylo to naše rozhodnutí, moji rodiče spolu nebydleli před tím, než se brali.“

T: „Já se tě ještě zeptám, jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že je rozdíl ve vnímání nevěry v nesezdaném soužití a v manželství?“

P5Ž: „Myslím si, že bych nevěru neodpustila. Těžko hodnotit dopředu, ale asi bych se svoji povahou nebyla schopna se přes ni přenést. Co se týká nevěry v manželství nebo v nesezdaném soužití, tak v tom není snad rozdíl. Jediným rozdílem jsou podle mě děti, to by se asi člověk snažil nevěru spíš odpustit a z druhé strany ji zase hlavně vůbec nespáchat.“

T: „Takže si nemyslíš, že je nesezdané soužití v nevěře benevolentnější?“

P5Ž: „Nemyslím si, že by lidé v nesezdaném soužití byli k nevěře benevolentnější, podle mě je to o vztahu těch dvou lidí, jedno jestli v manželství nebo v soužití. Těžko bude mít zábrany jen v jednom typu svazku a tom druhém ne.“

T: „Myslíš si, že člověk dokáže být věrný jednomu partnerovi po celý život?“

P5Ž: „Já doufám, že ano.“

T: „Já ti moc děkuji za milý rozhovor.“

P5Ž: „Prosím. Rádo se stalo.“

ZÁZNAMOVÝ LIST X: PÁR 5 – MUŽ

Věk: 31

Vzdělání: středoškolské

Zaměstnání: podnikatel

Délka nesezdaného soužití: skoro 2 roky

T: „Vybrala jsem si tě s přítelkyní z toho důvodu, že momentálně žijete v nesezdaném soužití? Můžeš mi povědět, co bylo motivem pro toto rozhodnutí?“

P5M: „Chtěli jsme hned bydlet spolu. No, a když se naskytla příležitost, tak jsme jí hned využili.“

T: „A jak dlouho jste spolu chodili, než jste se rozhodli pro společné soužití?“

P5M: „Asi jeden rok.“

T: „Jak dlouho spolu žijete jako druh a družka?“

P5M: „Už to budou skoro 2 roky.“

T: „Z jakého důvodu jste raději nedali přednost tradičnímu manželství, když jste chtěli žít společně?“

P5M: „Protože jsme spolu byli krátce, proto jsme se ani jeden nehrnuli do manželství, je na to dost času.“

T: „Setkal ses někdy s negativní reakcí na vaše nesezdané soužití?“

P5M: „Nesetkal, ani z okruhu mých známých, kteří svatbu taky neřeší, nevím, že by měli nějaké špatné zkušenosti. V dnešní době je to už dost běžné, že dva spolu nejdřív žijí a pak se teprve vezmou, anebo taky ne, když jim to nevyjde.“

T: „Jak vnímáš nesezdané soužití? Má podle tebe nějaké výhody oproti manželství?“

P5M: „Jak vnímám nesezdané soužití? Prostě spolu žijeme, aniž bychom na to měli papír. Nevidím na tom vůbec nic špatného. Oba jsme chtěli zjistit, jestli nám to bude po všech stránkách fungovat a vyhovovat.“

T: „Zatím jste se pro tento typ svazku nerozhodli, ale ráda bych se zeptala, jaký máš názor na manželství?“

P5M: „*Já osobně manželství chápu jako jakési završení vztahu. Neděje se tak každý den, tak není kam spěchat. Vážnější myšlenky na manželství by podle mě měly tak nějak přijít samy. Prozatím nám to tak vyhovuje a prozatím bych na tom nic neměnil.*“

T: „Jaké má podle tebe manželství výhody, případně může mít i nevýhody?“

P5M: „*Nevím, ještě jsem ženatý nebyl, zeptej se mě, až se jednou ožením. Ale asi člověk nemůže ze vztahu tak jednoduše vyklouznout, manželství je mnohými lidmi chápáno jako něco posvátného, takže i kdyby byli sebevíc ve vztahu nešťastní, tak v něm zůstávají, hlavně kvůli dětem a o křesťanech to platí dvojnásob.*“

T: „Může podle tebe manželství člověka svázat?“

P5M: „*No, tak určitě může, ale to může kterýkoli partnerský vztah a nemusí být ani manželé.*“

T: „Takže může člověka svázat?“

P5M: „*Určitým způsobem ano.*“

T: „Kdybyste se s přítelkyní rozhodli pro manželství, co zásadního by se ve vašem vztahu podle tebe změnilo?“

P5M: „*Asi nic, jen bychom prostě byli manželé.*“

T: „Myslíš si, že manželství člověka dokáže určitým způsobem svázat?“

P5M: „*Hm, tak to ti neřeknu. Vždycky záleží na moc věcech kolem, ale pokud jeden ten vztah vzdal, tak asi nemá smysl ho dál držet.*“

T: „Jak vnímáš manželské role?“

P5M: „*V rámci emancipace je to v pořádku, jedno to prostě muselo přijít. Dokážu si představit chlapa na mateřské a ženskou u hromady dřeva.*“

T: „Jak vidíš vaši společnou budoucnost?“

P5M: „*Určitě, přemýšlím nad tím, že se vezmeme. Už jsme spolu chvíli, ale asi nepřišla ani pro jednoho z nás ta pravá chvíle.*“

T: „Takže je vaše nesezdané soužití dočasného charakteru?“

P5M: „*Samozřejmě ano, moji partnerku si chci jednou vzít.*“

T „**A plánujete i rodinu?**“

P5M: „*Děti chceme určitě taky, jen ne teď, chceme, aby se narodily v době, až budeme manželé.*“

T: „**Jaké motivy považuješ za důležité pro uzavření manželství?**“

P5M: „*Hlavně to, aby nám to společně klapalo a taky bydlení, které momentálně vlastní nemáme.*“

T: „**A co třeba to dítě? Kdyby bylo na cestě?**“

P5M: „*No tak třeba dítě by asi situaci radikálně změnilo. Chtěl bych, aby se naše dítě narodilo v manželství, takže bychom se určitě vzali.*“

T: „**Zastáváš tedy názor, že dítě by se mělo narodit do úplné rodiny založené na manželství**“

P5M: „*Ano, myslím si, že by to tak mělo být. Nechci, aby v tom jednou moje děti měly zmatek, a aby se jim děti posmívaly kvůli příjmení, které bychom logicky neměli stejné. Je to jeden z důvodů, ale patří k těm pádnějším.*“

T: „**Ráda bych se tě zeptala na tvé rodiče, žijí společně v manželství?**“

P5M: „*No, můj otec zemřel a matka teď žije s druhem.*“

T: „**Mohla bych se tě ještě zeptat, jestli si myslíš, že tě soužití tvých rodičů, momentálně soužití tvé maminky, nějakým způsobem ovlivnilo při tvé volbě žít v nesezdaném soužití?**“

P5M: „*Ne, to určitě ne. Žiju si podle sebe.*“

T: „**Jaký je tvůj názor na nevěru? Myslíš si, že je rozdíl ve vnímání nevěry v nesezdaném soužití a v manželství?**“

P5M: „*U žen se to netoleruje. U mužů je to dáno přírodou, a záleží na každém, jak dokáže ovládat svoje přirozené pudy.*“

T: „**Takže si nemyslíš, že je nesezdané soužití v nevěře benevolentnější?**“

P5M: „*Já osobně si myslím, že ne. Je to jedno jestli člověk podvede jako svobodný nebo ženatý, není v tom rozdíl.*“

T „Myslíš si, že člověk dokáže být věrný jednomu partnerovi po celý život?“

P5M: „*Myslím, že jo.*“

T: „Já ti moc děkuji za stručný, ale přínosný rozhovor.“

P5M: „*Prosím.*“